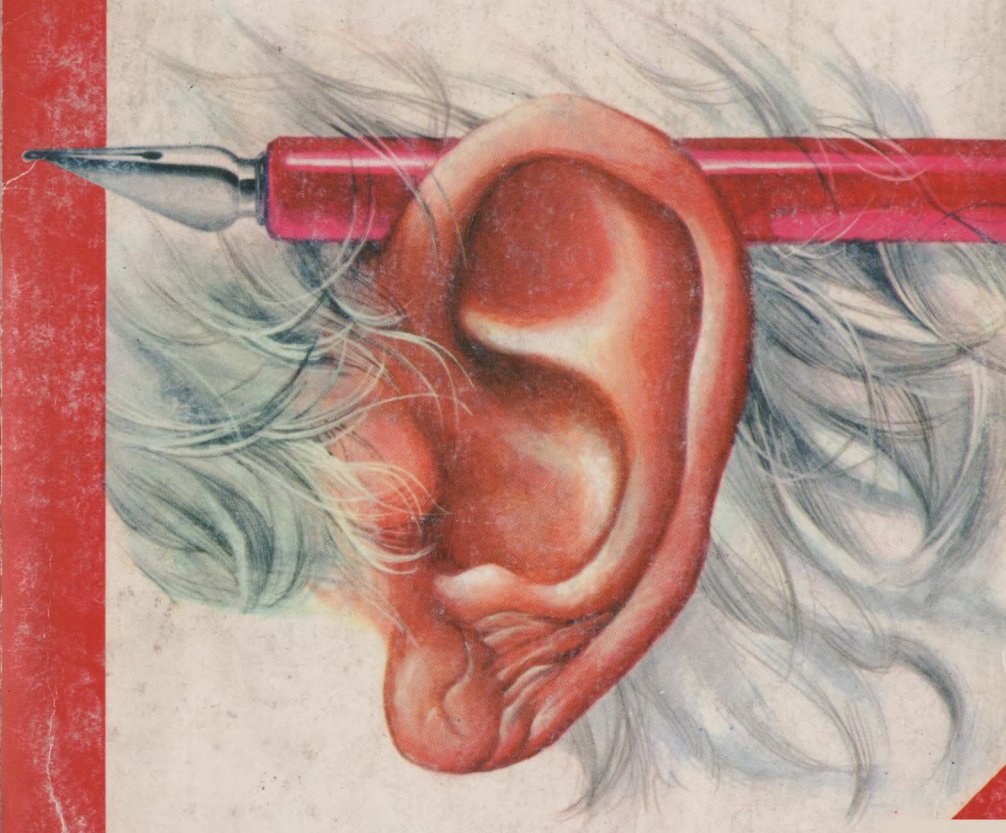
aziz nesin

YETMİŞ YAŞIM MERHABA

ADAM

Aziz Nesin

•

Yetmiş Yaşım Merhaba

ADAM YAYINLARI
©
Anadolu Yayıncılık A.Ş.

Birinci Basım: Kasım 1984
İkinci Basım: Mayıs 1985
Üçüncü Basım: Ekim 1986
Dördüncü Basım: Aralık 1987
Beşinci Basım: Temmuz 1989
Altıncı Basım: Ağustos 1990

Kapak Düzeni: Erkal Yavi

Aziz Nesin'in Öykü Kitapları Dizisi: 36

182.02.039.385.228.6
90.34.Y.0016.228

YAZIŞMA ADRESİ ADAM YAYINLARI, BÜYÜKDERE CADDESİ, ÜÇYOL MEVKİİ, NO: 57 MASLAK - İSTANBUL
TEL: 176 23 30 (8 hat) TELG: ADAMYAY TELEKS: 26534 rede tr

Aziz Nesin

•

Yetmiş Yaşım Merhaba

öykü

ADAM

BU KİTABIN TELİF HAKKI
NESİN VAKFI'NINDIR.

Aziz Nesin, Türkiye'de ve başka ülkelerde yayınlanacak kitaplarının, sahnelenecek oyunlarının, filme alınacak eserlerinin iç ve dış radyo ve televizyonlarda temsil ve yayınlarından elde edilecek telif haklarını tümüyle NESİN VAKFI'na bağışlamıştır. NESİN VAKFI'nın amacı vakfın yurduna her yıl alınacak dört kimsesiz ve yoksul çocuğu, ilkokuldan başlatarak yüksek okulu, meslek okulunu bitirinceye yada bir meslek edininceye dek, her türlü gereksinimlerini sağlayarak barındırmak, yetiştirmektir. NESİN VAKFI'nın senedi gereğince, bu vakfın amacına uygun olmak koşuluyla, her dileyen hertürlü yardım, katkı ve bağışta bulunabilir.

İsteyenlere şu adresten Nesin Vakfı broşürü gönderilir :

NESİN VAKFI
P.K. 5 - Çatalca
İSTANBUL

TÜLSÜ'YÜ SEVMEK

Sevgili V.D.

"Seni Seviyorum Tülsü" yazılı telgrafımı alınca, bu da ne demek oluyor, Tülsü de kim, diye çok şaşırmışsındır.

Aklı başında bir insanın yapacağı şey değildi doğrusu. Ama o telgrafı çekerken tam olarak aklımın başımda olduğunu söyleyemem. O gün bir uyurgezer gibiydim. İstencim dışında o telgrafı çektim sana.

Yabancısı olduğum dünyanın bu sayılı kalabalık kentinde bir haftadan beri ilk o gece bir başıma kalmıştım. Yabancı bir kentte insanın yalnızlığı daha bir katmerleniyor. Yalnızlıktan, içinde bulunduğum hava sanki yoğunlaşıp ağdalandı ve ben bu ağda içinde zorlukla kımıldıyordum. Bu ruh hali içinde, bilincimi içkide yitirip kendimi unutmaktan başka umarım yoktu. Kaldığım otelin dolaylarındaki pahalı restoranlara, gazinolara gitmek istemedim. Çünkü, kolalı insanlar, kolalı masa örtüleri, kolalı konuşmalar değil, buruşuk insanlar, buruşuk masa örtüleri, buruşuk konuşmalar arasında salt kendimle başbaşa kalmak istiyordum.

Yan sokaklara daldım çıktım; öyle ki bir zaman sonra o büyük kentin içinde kendimi yitirdim. Yabancısı olduğum büyük kentlerde kendimi kalabalığın akışına bırakıp yitirmeyi seviyorum. Nasıl olsa bir taksiye binip otele dönebilirdim.

Gönlümce bikaç içkili yer buldum. Kimisinin kapısından girip, kimisinin dumanlı pencere camından baktım. Tekbaşıma

kalabileceğim boş masası olan bir yer buldum. Bir tek masa kalmıştı boş. Vestiyer yolu üzerinde olduğundan boş kalmış olacaktı. Hoşuma gitti. Konuşmaların uğultusunda bile alkol kokusu vardı. Yabancılığımı yüzüme çarpan hiçbişey yoktu. Hizmet eden üç kadın vardı. Bunlardan Akdeniz esmerliğindeki kadın masama gelip isteğimi sordu. Karışık peynirle salata, beyaz şarap söyledim. İstediklerimi getiren Akdeniz esmerliğindeki kadın, küçük bir cam vazo içinde bir tek kırmızı karanfil getirmek inceliğini de gösterdi. Teşekkür ettim. O tek karanfil, göz için olan o irilerden değil, ama yanık kokusu olan küçük karanfillerdendi. Bütün kokusunu içime çekip bitirmek ister gibi kokladım. İçiyor, yavaş yavaş kendime geliyordum. Yüzüm kapıya dönüktü. Kapının açıldığını görmemiştim ama, kapının girişinde duran o adamı görmüştüm. Benim yaşımda biriydi. Öyle dikilmiş, oturacağı boş masa aranıyordu bakışlarıyla. Gözüne beni kestirmiş olacak, yanıma geldi,

— Müsaade ederseniz, ben de oturabilir miyim? dedi.

İsteksizcesine,

— Elbet, buyrun... dedim.

Yalnızlığımı bölüşmek istemiyordum, hele böyle biriyle... Canım sıkılmıştı. Teşekkür edip oturdu karşıma. O Akdeniz esmeri kadından, tıpkı benim gibi, karışık peynir, salata, beyaz şarap istedi.

Benim yaptığım gibi karanfili derin derin kokladıktan sonra,

— Ben bu küçük, kokulu karanfilleri, o gösterişli irilerinden daha çok severim, dedi, her kendini beğenmiş gibi gösterişli biçimleri vardır ama kokuları yok... Oysa bunlar her alçakgönüllü gibi, kendi çığırtkanlığını yapmaz, nasıl da kokar yanık yanık...

Doldurduğu şarap bardağını kaldırıp,

— Şerefe! dedi.

Bardağımı onunkiyle tokuşturup ben de,

— Şerefe! dedim.

Artık söyleşi açılmış oldu. Bu kentin yabancısı olduğunu, bir haftadanberi burada bulunduğunu söyledi.

— Ben de öyle... dedim.

Bu kez incelik olsun diye ben sözü açmak gereğini duyarak, ne iş yaptığını sordum.

— Tülsü'yü seviyorum, dedi.

Sorumu yanlış anlamış olmalıydı.

— İşinizi sormuştum, dedim.

— Ben de söyledim, dedi, benim işim Tülsü'yü sevmek...

Şaştığımı ayrımsayınca açıklamak gereğini duydu:

— Dünyada sevmekten önemli bir iş olur mu? Bugüne dek hep Tülsü'yü sevdim, ölene dek de hep seveceğim. En büyük mutluluk, insanın sevdiği işi yapmasıdır. Oysa insanların çoğunluğu, nerdeyse hepsi sevmediği işi yapıyor.

Ne iş yaptığını sorarken, ne işle geçindiğini öğrenmek istemiştim.

— İşini sevmek ne demektir? diye sorup yine kendisi yanıtladı: Hergünün yirmidört saati, uykunda bile sevdiğin şeyi düşünmek...

Şaraplarımızı tüketmiştik. Birer şişe daha getirttik.

O yaşta bir adamın sevgilisi kimbilir nasıl bişeydir!

— Yaşınızı sorabilir miyim? dedim.

— Benim yaşımda birinin sevmeyi yaşamının tek işi saymasını siz de herkes gibi yadırgıyorsunuz. Yetmiş yaşımdayım... dedi.

— Aynı yaştayız demek.

— Elbet, Tülsü'yü de merak ediyorsunuz, değil mi? Herkes merak ediyor çünkü, yetmiş yaşındaki adamın sevgilisini...

— Yaşamınızı adadığınız bu mutlu kadını merak ediyorum doğrusu.

Bardaklarımızı yine tokuşturup şerefe içtik.

— Tülsü'yü ilk görüşüm gerçekle düş arası bir olay. Çünkü Tülsü'yü ilk görüşümü, babamın söylediklerinden anımsayabiliyorum. O zaman dört-beş yaşımda filan olmalıyım. Bir akşam üstüydü. Babamla, bir arkadaşının dükkânı önünde oturuyorduk. Bozuk kaldırımlı bir yokuştaydı dükkân. Önümüzden bir kız geçti, yada geçmiş... Uzun saçlı, ondört-onbeş yaşında bir kız, yada bir kızmış... Ben birden "İşte bu kızla evleneceğim!" dedim, yada demişim. Babam bu olayı o denli çok yineledi ki, onun anlatmalarından, olay gözümde sonradan gerçekleşti, kız da somut bir varlık oldu. Babam anlata anlata, anımsamadığım olayı yaşamış gibi oldum. İşte Tülsü o zaman gördüğüm kızdır.

— Öyleyse şimdi seksenini aşmış olmalı...

— Neden?

— Siz dört-beş yaşınızdayken o onbeşinde olduğuna göre...

— Tülsü yaşlanmıyor ki...

— Sonra gördünüz demek?

— Hep onu arayıp duruyorum. Benim başka niçin bu kentte olduğumu sanıyorsunuz? Dünyanın bilmediğim bir yerinde, bilmediğim bir adreste yaşayan, beni bekleyen bilmediğim bir kadındır Tülsü. O'nu bulacağıma inanıyorum, hep arıyorum. Buyüzden bütün dünyayı dolaşıp duruyorum ya...

— İlk gördüğünüzden beri bir daha hiç görmediniz mi?

— Gördüm. Ben o zaman otuz yaşımdaydım. Yine O'nu aramak için büyük bir başkentteydim. Metro merdiveninden iniyordum ki, birden, yanımdan yukarı çıkmakta olan metro merdiveninde gördüm Tülsü'yü... Ancak yirmi yaşında vardı. Kestane rengi saçlarını çok kısa kestirmişti. Yürüyen merdivende, yanımdan geçip gitti. "Tülsü!" diye seslenmek geldi içimden, ama olduğum merdiven kayıp inmişti aşağıya.

— Başka görmediniz mi?

— Gördüm bikaç kez daha. Tuna nehri kıyısındaki o kente ilk gidişimdi. Kırk yaşımdaydım o zaman. Tirenden yeni inmiştim. Gar çok kalabalıktı. Tirene binenler, tirenden inenler telaşla koşuşuyorlardı. İşte o kargaşada birisiyle çarpıştım. Başımı kaldırıp baktım ki, açık sarışın, iri mavi gözlü, ancak yirmibeşinde bir kız: Tülsü... Bir an birbirimize bakakaldık. Bana çarpınca elinden paketleri düşmüştü. Bavulumu yere bırakıp, paketlerini alıp verdim. "Pardon " dedim. O da teşekkür etti. Yanındaki erkek koluna girip tirene bindirdi.

Bu karşılaşmamızdan beşaltı yıl sonraydı, bir Uzakasya kentinde otobüste gördüm. Aynı otobüste dört durak birlikte gittik.

— Konuşmadınız mı? diye sordum.

— Nasıl konuşabilirdim? O'nun dilini bilmiyordum ki... bir kez de küçük bir kuzey ülkesinin başkentindeki bir uluslararası toplantıda gördüm Tülsü'yü. Aynı masada çok kısa bir süre karşıkarşıya oturduk. Yanındaki zenci de kocası olacaktı.

— Kocası zenci miydi?

— Evet. Tülsü de zenciydi, olağanüstü güzel bir zenci.

— Yine konuşmadınız mı?

— "Sizde üç sayılı bültenden fazla var mı?" diye sordu bana. Fazla yoktu ama, kendiminkini verdim. Teşekkür etti. Yıllar

geçiyor, ben hep Tülsü'yü arıyorum.

— Ama buluyorsunuz O'nu.

— Bulmak ama nasıl... Bir anlık. Bir şimşek parıltısında görür gibi ancak. Birden parlayıp sönüveren yalımda görüyorum. Bulur bulmaz yitiyor yine. Kavuşmak değil ki bu... O'na kavuşmak için yeryuvarlağını kaç kez dolandım. Bir Balkan ülkesinin başkentindeki bir sarayda gördüm Tülsü'yü. Daha otuzunda bile değildi. Bense altmışımı geçmiştim. İki erkeğin arasında, mermerden parmaklığın geniş küpeştesine yanlamasına oturmuştu. Elindeki geniş karınlı bardakta al kırmızı bir içki vardı. Ayakta duran iki erkeğin konuşmalarına güldükçe, kırmızı içki çalkalanıyordu. Saçları kızıl, gözleri koyu siyahtı.

Beş yıl önce hiç ummadığım biryerde... Hep ummadığım yerlerde ve zamanlarda görüyorum Tülsü'yü. Bir ilçedeki bir bankaya girmiştim, bir de baktım, az ötedeki banka memuruyla konuşuyor. Gözleri yeşildi, saçlarını topuz yapmıştı. Hemen çıktı bankadan, kapıdaki arabaya binip gitti.

Son olarak geçen yıl gördüm, bir Akdeniz kentinin bir kıyı motelinde. Yirmi yaşında var yok, incecik bir dal... Ben odamın önündeki çardağın gölgesinde kitap okuyordum. "Affedersiniz, saatiniz kaç?" sesine başımı kaldırdım ki, karşımda Tülsü... Yanında bir delikanlı. Denizden daha yeni çıkmışlar, su damlaları üstlerinde tomur tomur. Saati söyledim. Teşekkür etti. Yüreğim duracak sandım. Gittiler. Bir daha görmedim o motelde.

Şarabımız yine bitmişti.

— Bir şişe daha içer miyiz? diye sordum.

— İçelim... dedi.

Akdeniz esmeri kadın bir şişe daha getirdi.

— Kime Tülsü'ye tutkunluğumu anlatsam, benimle alay ediyor. Tülsü orada şurada diye, beni ordan oraya göndermeye kalkıyorlar. Beni deli yerine koyup aşağılıyorlar. Tülsü'ye tutkunluğumu dinleyip de benimle alay etmeyen ilk sizsiniz.

Büyük bir acımayla,

— Tülsü'yü bunca sevmenizin nedeni? diye sordum.

— Nedeni pekçok, dedi, bikez O'nu arayıp da bulamadıkça, bulduğum zaman da kavuşamayınca, Tülsü'ye tutkum daha çok artıyor. Öyle bir tutku ki, gittikçe harlanıp yalazlanıp beni yakıyor, içim köz köz... O'na hiç kavuşamadan kendi yangınımdan kül olup

tükeneceğimi biliyorum. Tülsü öyle iyi, öyle iyi ki... Neden iyi? Yanılıp da kendilerini Tülsü sanarak birlikte olduğum öteki kadınlar gibi benimle kavga etmedi, kavga fırsatları yaratmadı, benimle ilişkilerinde çıkarcılık gütmedi, ne versem daha da oburlaşan bir gözü doymaz değildi, seni seviyorum diye ne beni ne kendini kandırdı, hiç ikiyüzlülük etmedi, hiçbir gizli hesabı olmadı. Çünkü bütün bunların olabilmesi için paylaşacağımız zamanımız olmadı ki... Tülsü benim için hep üçüncü boyutsuz anlık yaşam olarak kalıyor, bir şimşek parıltısı süresince yaşayabiliyorum O'nu. Bu yüzden O'nu seviyorum, hep seveceğim. Tülsü'yü sevmekten başka işim yok, olmayacak da...

— Bağışlayın, dedim, geçiminizi nasıl sağlıyorsunuz? Bir akarınız, geliriniz mi var?

— Hiçbişeyim yok... dedi.

— Nasıl yaşıyorsunuz öyleyse?

— Tülsü'yü düşünmeme, sevmeme, aramama bir an bile engel olmayan işler yaparak; engel olmanın tersine, Tülsü'yü sevip düşünmeme yardımcı olacak işler... Tülsü'yü sevmem önemli ama yeterli değil, Tülsü'yü sevdiğimi bütün dünyaya da duyurmalıyım. Herkes bilmelidir ki ben Tülsü'yü seviyorum. Bunu anlatamazsam yaşamımın anlamı kalmaz. Her insan bu dünyada var olduğunu kendine göre bir yol bulup başkalarına kanıtlamak zorundadır. Yoksa anlamı kalmayan yaşam bir saçmalık olur.

Anlayamamıştım. Açıklaması için,

— Nasıl yani? diye sordum.

— Bir insanın yaşamakta olduğunu salt kendisinin bilmesi yetmez; insan tek başına değil ki... Bir insanın bu dünyada var olduğunu, yaşadığını başka insanların da bilmesi gerekir ve bunu nice çok insan bilirse o insan o denli daha çok vardır. Herkesin var olma nedeni başka başka; benimki Tülsü'yü sevmek. Ben Tülsü'yü severek, sevdiğimi de herkese duyurarak var olabiliyorum bu dünyada.

— Nasıl yapıyorsunuz bunu?

— Herkese anlatarak işte. Örneğin bu gece size anlattım. Şimdi siz biliyorsunuz ki, ben Tülsü'yü seviyorum. Buyüzden de ben sizin için artık varım, benim yaşamakta olduğumu biliyorsunuz. Herkese de bunu anlatmaya çalışıyorum. Eskiden dağlara, boş kırlara çıkıp, ormanlara gidip sesim çıkabildiğince bağırıyordum:

"Tülsü seni seviyorum!"

Sesimin yankısını dinlerdim. Hep aynı biçimde bağırmak güzel olmadığından, hem sözcüklerin yerlerini değiştirerek, hem de inceltip kalınlaştırarak sesimi değiştire değiştire bağırmaya başladım.

Ormanda, kırda haykırdığı gibi, ama öteki masalardakilerin duyamayacağı alçak sesle inceden haykırdı:

"Tülsü seni seviyorum!
Seni seviyorum Tülsü
Seviyorum seni Tülsü!
Tülsü seviyorum seni!
Seviyorum Tülsü seni
Seni Tülsü seviyorum!"

Sesimi bütün dünyaya duyurarak Tülsü'yü sevdiğimi herkesin öğrenmesini, bunu herkes öğrenince de, yaşadığımı, var olduğumu bütün insanların bilmelerini istiyorum. Bunun için de, yollarda, alanlarda, kalabalıklarda başladım şarkı gibi söylemeye: "Tülsü seni seviyorum!"

— Sesiniz güzel midir?

— Hayır. Çok da çirkin üstelik. Kulağım da hiç duyarlı değil. Ya sizin?

— Benim de öyle.

— Kulağım duyarlı olmadığı, sesim de çirkin olduğu için, her söyleyişim ayrı sesle, ayrı biçimde oluyor. Dünyayı dolaşıyorum böyle. Her gittiğim yerin postanesinden "Seni seviyorum Tülsü" diye Tülsü'ye telgraf çekiyorum. Parama göre, bir günde beşaltı telgraf çektiğim oluyor.

— Öyleyse Tülsü'nün adresini biliyorsunuz.

— Hayır nerden bilebilirim? Uydurma bir adres yazıp telgrafı gönderiyorum.

— Bulunmayınca, telgraf size geri geliyordur.

— Sanırım. Ama bana değil. Çünkü benim adresim de uydurma. Çokça kaldığım kimi kent postanelerinde artık beni tanıyıp alay ettikleri için değişik postanelerden çekiyorum telgrafları. Alay etsinler, ama öğrendiler ki artık ben Tülsü'yü sevmekteyim. Tülsü'yü sevdiğim ne denli çok bilinirse, ben de o denli varım.

O içkili yerdeki masalar boşalmaya başlamıştı. Biz de geceyarısından sonra kalktık. Yalpalayarak yürüyebiliyorduk ama, ne

konuştuğumuzu bilemeyecek, konuşulanları anlamayacak denli de sarhoş değildik.

— Dört gündenberi öğleden sonraları biriki saat Kültür Sarayı Alanı'ndayım, yarın oraya gelin... dedi.

— Ne yapıyorsunuz orda? diye sordum.

— Orda "Tülsü seni seviyorum!..." diye haykırıyorum sesim kısılana dek...

Hani ne iş yaptığımı sormuştunuz ya, işte bu benim işim oldu. Bu işe nasıl başladığımı anlatayım. Son telgrafı da çekmiştim o gün Tülsü'ye, hiç param kalmamıştı. O yana bu yana dolaşıp dururken Kültür Sarayı Alanı'na geldim. Gördünüz mü bilmem, çok eğlenceli bir yer. Orda herkes kendi hünerini, zenaatini, marifetini gösteriyor. Kimisi köpek cambazlığı yapıyor, üçdört küçük köpeğe akıl almayacak cambazlıklar yaptırıyor. Kimisi tekbaşına üçdört çalgı çalıp konser veriyor. Biri çalgı çalıp biri şarkı söyleyen ikilileı de var. Kimisi, isteyenin hemen orda karikatürünü çiziyor. Bir kızla bir oğlan pandomim yapıyor. Bir adam kılıç yutup yine çıkarıyor. Cam kırıkları üstüne yatıp karnına beş kişi çıkaran biri var. Bir sakallı, yere renkli tebeşirle resim çiziyor. Beş maymununa cambazlıklar yaptıran biri alkışlanıyor. Birisi, küçük bir kutu sahnede kukla oynatıyor. Daha neler neler, kimler kimler var orda. Bunların başlarına kalabalık toplanıp seyrediyor. En çok ilgi gören daha kalabalık oluyor. Numara ve gösteri bitince, o kalabalıktan isteyenler para atıyorlar göstericinin kutusuna ya da önüne, bozuk paralar birikiyor.

Olağanüstü bir yer orası, hele benim için... Tülsü'yü sevdiğimi ilan edeceğim en güzel yer... Ben de bir yere, hem de kıyıda bir yere durup başladım haykırmaya... Tülsü'yü nasıl ve ne çok sevdiğimi haykıra haykıra anlatıyordum. Hiç ummamıştım benim de başıma toplanacaklarını. Ama çok kişi toplandı. Kimi alay ediyor, kimi bağırıyor, kimi de dinliyordu. Yorulana dek haykırarak anlattım. Sustum. Paralar atmaya başladılar. Öyle çok para ki... Hemen postaneye koşup telgraf çektim Tülsü'ye. O gündenberi hergün öğleden sonraları o alana gidiyorum. İsterseniz yarın siz de gelin.

Bir taksiye birlikte bindiğimizi, şoföre otelin adını söylediğimi anımsıyorum, sonrasını hiç bilmiyorum. Demek, sandığımdan daha sarhoşmuşum.

Ertesi sabah çok geç uyandığımda dün geceyi bir düş gibi

anımsıyordum. O gün öğleden sonra Kültür Sarayı Alanı'na gittim. Gerçekten dün gece adamın anlattığı gibi olağanüstü eğlenceli bir yerdi. Ağzında ateş yakan, yılan oynatan, büyük bir kafes içindeki güvercinlerine havada takla attıran, beş dakikada portre çizen... Aralarından geçip dolaştım. Sonunda onu buldum. Alanın bir kıyı yerindeydi. "Seviyorum seni Tülsü!" diye haykırışını duymasam onu bulmam kolay olmayacaktı. Başı çok kalabalıktı, çepeçevre çevirmişlerdi. Ben de kalabalığın arasına daldım. Beni görmüş olabileceğini hiç sanmıyorum. Çünkü ben oraya gittiğimde gözleri kapalı, haykırmaktaydı. Buna ancak haykırmak denilebilir, bir şarkı değildi bu. Sesi gerçekten çirkindi, ama canı yanan, acı çeken bir insan gibi haykırıyor, bağırıyor, arada inliyordu. Kalabalıkta kadınlar, erkekler, yaşlılar, gençler, her kesimden insan vardı. Kimileri teyp getirmişler, onun haykırmalarını ses bandına alıyorlardı. Kendisinin de dediği gibi, o kalabalık içinde alay edenler, bağıranlar, hatta taş atanlar bile vardı. Ama öbürleri, taş atanları önlüyorlardı.

Ben de yanımda bir teyp getirip haykırmalarını ses bandına almadığıma yandım. Ama ertesi gün teyple gelecektim. Bikaç kişi onun haykırmalarını yazıyordu. Sonradan akıl edip ben de yazmaya başladım. Parçapürçük yazabildiklerim şunlar:

"Heeey, duyun artık, duyun ve öğrenin ki ben Tülsü'yü seviyorum. Bunu duymayan tek kişi bile kalmasın, sağırlar da duysun, öğrensin, bilsin. Emzikli kadınların süt dolu memeleri duysun... Sevişenlerin kaynayan kanı, yeni doğanların damarlarında dolanan taze kanı duysun. Sevenlerin birbirine ilk değen parmakları duysun... İlk öpüş dudakları duysun. Doyumsuzluk ağrılarını kasıklarında duyumsayanlar duysun. Uykusuz geceler duysun. Ve tarih ve zaman ve coğrafya duyup öğrensin ki ben, Tülsü'yü seviyorum."

Haykırışında, sanki dahaca sözcükleri oluşmamış mağara insanının can acısı vardı. Yüzbin yıl önceki insan da, yüzbin yıl sonraki insan da, duyduğu can acısıyla işte böyle bağırır olmalı. O kalabalıktan pekçoğu, adamın dilini bilmiyor, ama yine de dikkatle onu dinliyordu. Öylevse dinledikleri anlam değil, sesti; acıyı; özlemi, tutkuyu dinliyorlardı. Arada kulak tırmalayan, arada yürek burkan bir ses... Kimileyin gürleyecesine, kimileyin ağlamaktan kısılmış boğuk bir sesle, kısık sesi de çıkmayınca fısıldayarak,

fısıldayamayınca dudaklarını kıpırdatarak anlatıyordu: "Tülsü seni seviyorum!"

Bunca insanın bu ilkel haykırmalara neden ilgi duyduğunu düşündüm. Yoksa kadın olsun erkek olsun, genç olsun, yaşlı olsun, bunların hepsi de "Tülsü seni seviyorum!" diye haykırmak istiyorlar da, bu yürekliliği gösteremeyince, kendilerini böyle haykıran adamın yerine mi koyuyorlardı? Belki de bu adam, ağlayarak, inleyerek, haykırarak, hepimizin yerine, Tülsü'yü sevdiğini ilan ediyordu.

Yığılıp kaldı. Önüne paralar bıraktılar. Kalabalık dağıldı. Bisüre öyle kaldı. Bu yaptığı oyun mu diye düşündüm. Bu alandaki göstericilerin hepsi gibi o da bir oyun mu oynuyordu? Biraz sonra toparlanıp kalktı. Beni gördü. Selamlaştık. Yerden paraları aldı.

— Haydi postaneye gidip Tülsü'ye telgraf çekelim... dedi.

Aynı gösteriyi yineleyip yinelemeyeceğini sordum. Hayır, ancak bikez yapabiliyordu.

— Hergün aynı sözleri mi söylüyorsunuz? dedim.

— Hayır, dedi, ben oyuncu değilim ki... Her an yaşam değişiyor çünkü, ses ve söz de zamana göre değişiyor.

Bir postaneye gittik. Yaşından umulmayan dinç adımlarla basamakları atlayarak çıktı. Büyük salonda telgrafını yazmak için masalarda boş yer arandı.

Ben yanıbaşındaydım. "Seni seviyorum Tülsü" yazdığını okudum. O uydurma adres yazmaktaydı. Telgraf gişesindeki bir memurun, yanındaki memura onu gösterip alaylı alaylı bişeyler söylediğini gördüm. Demek, onu burda tanıyorlardı. Ama telgrafını almazlık etmediler.

Postaneden çıktık.

— Şimdi kentin başka postanelerinden de Tülsü'ye telgraf çekip bu kentten ayrılacağım... dedi.

— Nereye gideceksiniz? dedim.

— Bilemiyorum, dedi. Tülsü'yü bulabileceğimi umduğum herhangi bir yere.

El sıkıştık, ayrıldık. Bisüre arkasından baktım. Epiy gittikten sonra, arkasından baktığımı anlamış gibi o da dönüp bana baktı, el salladı. Ben de el salladım.

Sonra o postaneye girdim. Gişeden bir telgrafkâğıdı alıp "Seni seviyorum Tülsü" diye yazdım. Kime gönderebilirdim bu telgrafı?

Sevgili V.D. birden sen geldin aklıma, senin adresini yazdım, telgrafı verdim gişedeki memura.

"Seni seviyorum Tülsü!"

Bişey anlamamışsındır telgrafımdan ve kimbilir nasıl şaşırmışsındır.

Bayramoğlu
19 Haziran 1984

UÇUN KUŞLAR UÇUN

Üstelememeliyim artık... Nasıl olsa kimseyi inandıramıyorum. Karım bile inanmadıktan sonra kim inanır... Başkalarını inandırmam da gerekmez, kendim biliyorum ya bunu, yeter... Böyle düşünüyorum ama, bu olağanüstü ve doğaüstü gücümü herkesin bilmesini istiyorum. Bu gücümü söyleyince de deli olduğumu sanıyorlar; sanmakla kalsalar iyi de, kesinlikle inanıyorlar deli olduğuma.

En iyisi susmalıyım, diyorum. Sonra yine dayanamayıp açıklıyorum. Yabancı birine açıklamışsam, kuşkuyla bakıyor yüzüme. Kimisi sesini çıkarmadan başını öte yana çeviriyor ya da yanımdan uzaklaşıyor. Kimisi alaylı alaylı gülümsüyor. Kimisi de sözde ciddi görünüp sorular sorarak gizli gizli alay ediyor. Böyleleri belki de, arkadaşlarına yada evindekilere, o gün değişik türde bir deliyle nasıl karşılaştığını anlatacak, hep birlikte gülecekler.

Varsın kimse inanmasın, tek karım inansaydı... Dünyada en çok O'nun inanmasını isterdim. O inanmış olsaydı, başkalarına söylemezdim, içimde bir giz olarak kalırdı.

Karım beni hep sıradan bir adammışım gibi gördü. Evliliğimizin ilk yıllarında, diyelim bir deniz kıyısındayız da, ötelerden bir büyük gemi geçiyor; istersem bu gemiyi durduracağımı söyleyince, karım gülümsemekle yetinirdi. Ama sonraları, karlı bir kış günü, istersem bu karı yağdırmayacağımı söyleyince, "Aman bırak şu saçmalıkları!" demeye başladı. Daha sonraki yıllar, kuşlarla yada

balıklarla yada bulutla, yağmurla konuştuğumu söylediğimde "Yeter bu deliliklerin!" diye bağırıyordu. İşte o zamanlar kendimi bütün bu dünyada yapayalnız sanırdım. Ne korkunç şeydir koca dünyada senden başka kimsenin olmaması... Bu dünyada herkesin olup da senin olmaman bile bu kadar korkunç değildir; çünkü sen olmayınca, olmadığını da bilmezsin.

Karımın bu anlayışsızlığı karşısında, gücümü ille de birilerine anlatmayı gereksinir, sokağa fırlar, tanımadığım insanlar arasına karışırdım. Çoğu kez meyhanelere giderdim. Ordakilere anlatmaya başlardım. Şimdiye dek, örneğin uzaya fırlatılan yapay uyduları boşlukta durdurabileceğimi, yada giden kamyonları geri çevirebileceğimi söylediklerimden hiçbiri, bırakın söylediklerime inanmayı, bir küçücük şaşkınlık belirtisi bile göstermedi. Meraka bile kapılmadılar. Ne, nasıl yapabildiğimi soran, ne de "Yaaa!" diye şaşan oldu.Bildiklerinin, eskiden öğrendiklerinin doğru olduğuna ne denli güvenliydiler. Buyüzden de deli olduğumu sanıyorlar, alay ediyorlar yada arkalarını dönüyorlardı.

Toplumda saygınlık kazanmış, azçok tanınmış bir kişiyim. Bulunduğum görevlerin önemi yüzünden çok geniş bir çevrem de var. Buyüzden tanımadığım insanlar arasına katılıp gücümü onlara anlatmak istiyordum.

Evliliğimde uğradığım düşkırıklığı büyüktü. Mutsuzluğumun nedenini kimse bilmedi. Çünkü, olağanüstü gücüme ne karım inandı, ne de ben karımın bile bana inanmadığını başkalarına söyleyebildim. Yirmisekiz yıl süren evlilikten sonra karımdan ayrılmam işte buyüzdendir.

Dile kolay, yirmisekiz yıl bu... Bu yaştan sonra karımdan ayrıldığım için kimi eski tanıdıklarım beni kınadı. Bu yaştan sonraymış! Ne demek bu yaştan sonra? Yani evliliğimizin ilk yıllarında boşansaydık daha mı iyi olurdu? Kimbilir, belki de... Ama ben toplumun olumsuz saydığı şeyleri yapamam ki... Evlenmek iyi de, boşanmak iyi sayılmaz toplumda. Hem buyüzden, hem de elbet bigün karım benim bu olağanüstü gücüme inanır diye yirmisekiz yıl bekledim; bu umudumu hiç yitirmemeye çalıştım. E karım da benim gücüme inanmazsa artık, başka kim inanacak?

Karımdan ayrılışımın gerçek nedeni, yirmisekiz yıl sabrettikten sonra, artık O'nun beni anlayacağı umudumu yitirmiş olmamdır. Yaşım yetmişe yaklaşıyor, bu olağanüstü gücüm anlaşılmadan

ölmek istemiyorum. Elbet birisi anlayacak, bigün birisi inanacak bana... Hâlâ içimde bu umut var; bu dünyada gücüme inanacak birisi vardır, olmalıdır... Bitek kişi, o umduğum tek kişi inanmış olsaydı gücüme, bu yeryüzünde boşuboşuna yaşamamış olduğumu anlayıp mutlu olacaktım; yine de olacağım...

Boşanmak için mahkemeye gittiğimizde, dilekçemde de yazdığım gibi, yargıca geçimsizlik nedeniyle boşanmak istediğimi söyledim. Gerçeği nasıl söyleyebilirdim? Gerçeği söyleseydim, başkalarının inanmadığı gibi, yargıç da beni anlamayacak, deli olduğuma karar verip, bunca yıl deli bir kocaya dayandı diye karıma üstelik bir de acıyacaktı. Gerçeği, yargıca değil, avukatıma bile söylememiştim.

"Ben, hızla giden bir otomobili, havadaki bir uçağı durdurabilirim, yada otoyoldaki bir kamyonu... Benim böyle olağanüstü bir gücüm var. Karım buna inanmıyor. Yirmisekiz yıldır da inandıramadım. Buyüzden ayrılmak istiyorum karımdan..." diyebilir miydim yargıca? Geceli gündüzlü yirmisekiz yıl birlikte olduğum karımın bile inanmadığı gücüme, beni mahkemede ilk kez görmüş olan yargıç nasıl şıp diye inanabilirdi?

Doğrusu ya karım mahkemede de, her zamanki gibi yiğitçe ve namuslu davrandı. Örneğin yargıca, "Kocam, evli olduğumuz yirmisekiz yıldanberi, giden otobüsleri, troleybüsleri durdurabileceğini, işleyen fabrikaların makinelerini çalıştırmayabileceğini, hayvanlarla, hatta cansızlarla, bütün yaratıklarla konuştuğunu söylüyor. Günün birinde aklı başına gelir diye yirmisekiz yıl katlandım. Çünkü, bu deliliğinin dışında çok iyi bir insandır. O'nu seviyordum, yine de seviyorum... Deli de olsa, zararlı değildir, ayrılmak istemiyorum." diyebilirdi. Yada şöyle derdi: "Görüldüğü gibi kocamın aklı başında değil. Tedavisi için akıl hastalıkları hastanesine gönderilmesini diliyorum."

O zaman yargıç bana, "makam-ı riyaset"ini, saygınlığını ve "mahkemenin mehabeti"ni bozmayacak ölçüde alaylı alaylı gülümseyerek soracaktı: "Yaaa... Öyle mi? Demek canlıyla cansızla konuşuyorsun?"

Ben de yalan söyleyemeyeceğim için ister istemez, "Evet, sayın yargıç..." diyecektim. Belki de yargıcın alayına gizli bir karşılık olarak şöyle eklerdim: "İstersem, şimdi sizin kalbinizi bile durdurabilirim."

Böyle söylemiş olsaydım, sözlerime her ne denli inanmazsa inanmasın, milyarda bir olasılıkla bile olsa, kalbini durdurabileceğim korkusuna kapılabilirdi yargıç... Ama yine de beni hastaneye gözetime göndermekten geri kalmazdı.

İyi ki bunların hiçbiri olmadı. Karım da geçimsizlik yüzünden ayrılmak istediğini söyledi. Her ikimiz de ayrılmak isteğinde bulunduğumuzdan boşanmamız kolay oldu.

Her neyim varsa hepsini, hatta anılarımı bile, yirmisekiz yıl içinde yaşadığım evimde bırakıp çıktım ordan. Bende olan bana yeterdi, yani benim gücüm: Dur deyip durdurabilmek, yok ol deyince yok edebilmek, öl deyince öldürebilmek... ve çiçekle, dalla, suyla, balıkla konuşabilmek...

En ağrıma gideni, çocuklarımın da beni küçümsemeleri... Çocuk mu, hangi çocuk? Oğlum, beş yıldanberi bir bankanın müdürü... Kızımın da iki çocuğu var. Beni salt küçümsemekle kalmıyor, kızıyorlar da bana. Babaları olmasam da bir yabancı olsaydım, kızmazlardı. Her deliye olduğu gibi bana da acır geçerlerdi. Ama babaları olduğumdan durum değişiyor. Bana kızmalarının nedeni, başkalarının bir delinin çocukları olduklarını bilmeleri... Bir delinin çocuğu diye ciddiye alınmayacaklarını, geleceklerinin buyüzden kararacağını sanıyorlar. Benim gerçekten deli olmayıp, delilik gösterilerinde bulunduğumu sandıkları için bana kızgınlıkları daha da artıyor. Gerçekten deli olsaydım, çevremde bu saygınlığı kazanabilir miydim? Öyleyse, canlı cansız yaratıklarla konuştuğumu, makineleri, motorları durdurabileceğimi söylemem, gerçekten bir delilik değil, delilik gösterisi onlara göre...

Oğlum da, kızım da yüzüme bişey söyleyemezler. Ama, özellikle oğlumun yakınlarına, "Babam gibi yüksek bir toplumsal düzeye ulaşmış aydın bir insanın neden böyle yaptığını hiç anlayamıyorum," diye yakındığı kaç kez kulağıma çalındı.

Bu durumda ne yapmam gerektiğini bilemiyorum. Sahibi olduğum bu olağanüstü gücümü, bana deli diyecekler korkusuyla herkesten gizlemeli miyim, yoksa deli denilmeyi de göze alarak gerçeği herkese duyurmalı mıyım? Belki de en iyisi susmak... Susmak, ama nasıl? Bendeki bu olağanüstü gücün bitek tanığı bulunsaydı o zaman susardım. Oysa dünyadan göçüp gideceğim, nasıl bir insanın öldüğünü hiçkimse bilmeyecek. Beni bitiren işte

bu... Bitek kişi arıyorum ki, bana, gücüme inansın... Kurtla kuşla, kelebekle arıyla, arpayla darıyla, toprakla yaprakla, tüm canlı ve cansızlarla konuştuğuma, istersem dur deyince devinen herşeyi durdurabileceğime inanan bitek kişi olsa yeter... Gücüme bitek tanık bulmadan ölmek istemiyordum. İşte bunun için karıma kırgınım ya... Ne olurdu bana inansaydı... Başkasını istemezdim, hiçkimseye de gücümü söylemezdim. Bitek karımın inanması, bitek karımın tanıklığı yeterdi bana.

Dostlarım, arkadaşlarım, tanıdıklarım, yüzüme karşı benimle alay edemiyorlar elbet... Ama arkamdan alay ettiklerini de biliyorum. Ben de artık onlara bu konuda bişey söylemiyorum. Gücümü yabancılara açıklamayı yeğliyorum. Kimileyin bir taşıt yolculuğunda konuştuğum yada bir park sırasına yanyana oturduğum birine, sözü o konuya getirip gücümü anlatmaya başlıyorum. İşte onlar, kim olduğumu bilmediklerinden, açıkça alay ediyorlar. Bunlardan kimisi de, iyi giyimli, ciddi görünüşlü yaşlı bir adamın saçmasapan bulduğu sözlerini şaşkınlıkla dinledikten sonra büyük bir acıma duygusuna kapılıyor. İyi giyimli bir yaşlıya deliliği yakıştıramıyorlar.

Bana inanacak birini bulacağımdan hiçbir zaman umudu kesmedim; çünkü, kimseyi kandırmıyorum ki... Doğruyu söylüyorum. Elbet doğru söylediğime inanacak o kişiyi bulacağım bigün... Nasıl olsa bulacağım... Bu koca dünyanın herhangi bir yerinde bana inanacak biri vardır kesinlikle...

Torunum bigün bana, "Dede, sen tranvayları durduruyormuşsun, öyle mi?" diye yılışarak sorduğundan beri, ne oğlumun, ne kızımın evine gidiyorum. Demek, oğlumla karısı, çocuklarının yanında bile benim deliliğimi konuşuyorlar...

Oğlum geldi geçende. Çocuğunun yaşgünü için vereceği şölene çağırdı. Elbet gideceğim ama, gelmem demediğim halde oğlum üstelemeye başladı. Geleceğimi söylüyorum, oğlum yine üst üste unutmamamı tembihliyor. Bu gereksiz üstelemelerine bir anlam veremedim ama, biraz kuşkulandım.

O gün, yaşgünü armağanı olarak torunuma bir oyuncak elektrikli tiren aldım. Oyuncak paketi kolumun altında giderken, dayanamayıp ağladım; oğlumun çocukluk günlerini ansımıştım; ona da böyle bir elektrikli tiren almıştım... Ne çok severdim çocuklarımı...

Kızım, damadım, kızımın çocukları, daha başka çağrılılar da vardı oğlumun evinde. Çoğunu tanımıyordum. Oğlum tanıttı onları. Doktor diye tanıttığı bir genci sevdim. Benimle en çok ilgilenen O'ydu, beni hiç yalnız bırakmıyor, benimle ilgileniyordu. Yemekte de yanıma oturdu. Yemekten bisüre sonra çağrılıların kimisi gitti, kimisi bahçeye çıktı. Ben salonda kahvemi içiyordum. Oğlumun arkadaşı olan o Doktor yanımdaydı yine. Salonda daha üç-dört kişi vardı. Doktor, sözü döndürüp dolaştırıp, olağanüstü ve doğaüstü güçlere getirdi; böyle güçlere sahip kişilerden örnekler de verdi.

Ben beni bildim bileli, herkes benim olağanüstü zeki olduğumu söylemiştir. Artık bu zeki olma değerlendirilmesini kanıksamışımdır; sanki zeki olmak benim çok doğal bir niteliğimmiş gibi gelir bana. Altmış yıl bunu o denli çok duymuşumdur ki, gerçekten zeki olduğuma kendim de inandığımdan, bu sözleri iltifat bile saymam... Kırk yıl boyunca başkalarından güzelliğinin övgüsünü duymuş bir kadına, sözde iltifat için ne kadar güzel olduğunu söylemek ne denli aptallıksa, bana da zeki olduğumu söylemek aynı şey...

Oğlumun arkadaşı olan genç Doktor'un o sözleri niçin söylediğini anlamam için zeki olmam bile gerekmezdi. Herşeyi anlamıştım; niçin Doktor'un benimle ilgilendiğini, niçin oğlumun ille de o gün gelmem için üsteldiğini, herşeyi... Söze hiç karışmadan genç Doktor'u dinliyordum. Doktor anlatırken orda bulunanlardan çıt çıkmıyordu. Hepsi de merakla, söze nasıl karışacağımı, göstereceğim tepkiyi ve olağanüstü gücümü nasıl anlatacağımı merakla bekliyordu.

Herşey açıkça belliydi. Oğlumla kızım, babalarına olan evlatlık borçlarını ödeyeceklerdi. Benim hastalığımı bu uzman hekime saptatıp, sonra da tedavi ettirecekler beni. Nasıl? Beni, akıl ve ruh hastalıkları hastanesine yatırarak...

Doktor anlatıp dururken, bütün bunları düşünüp içimden ağlamak geldi. Kendimi tuttum, dayandım. Ağlamamak için, bir alt, bir üst dudağımı ısırıp duruyordum.

Sözüne karışmadığımı gören Doktor'un aradabir oğluma baktığını sezinliyordum. Başım önümde dinliyordum ama, Doktor' un oğluma, "Hani, bir tepki göstermiyor..." anlamına işaretler yaptığını anlıyordum. Sonunda Doktor, benim söze karışmadığımı

görünce, bende de kimi olağanüstü güçlerin var olduğunu duyduğunu söyledi. Hecceleri teker teker söyleyerek, ne hekimi olduğunu sordum. Saklamadı, ruh ve akıl hastalıkları uzmanı olduğunu söyledi. Bende ne gibi olağanüstü güçlerin varlığını duymuş olduğunu sordum.

"Salt olağanüstü değil, doğaüstü güçler de..." dedi.

"Örneğin, ne gibi?" diye bir daha sordum.

Çok hesaplı konuşmalıydım. Beni, hem de uzman hekimin yazanağıyla, akıl hastanesine attırabilirlerdi. Hem de bunu, babalarına olan borçlarını yerine getirmek için yaptıklarını sanarak, kızımın da, oğlumun da, hatta annelerinin de vicdanı rahat ederdi.

Sorum üzerine Doktor, giden tireni, havadaki uçağı durdurmak gibi, hayvanlarla, bitkilerle, canlı ve cansızlarla konuşmak gibi, gizil güçlerden sözetti. Gülmeye başladım; öyle kahkahalar attım ki, sanki güle güle gözlerimden yaş gelmiş gibi olsun... Gözyaşlarımı elimle silip, bir hekim olarak bu saçmalıklara nasıl inanabildiğini sordum.

Daha önce de çıt çıkmıyordu. Ama ben böyle sorunca, sessizlik öyle koyulaştı, öyle yoğunlaştı ki, insan ne yana dönse kendi suskunluğunun sertliğine çarpabilirdi.

Biraz sonra da teşekkür edip — oğluma değil, bir yabancıya teşekkür eder gibi — evden çıktım.

Boşanıp da içinde yirmisekiz yılımı geçirdiğim evden ayrıldıktan sonra, çevremi büsbütün değiştirmek, beni hiç tanımayanların ortamında yaşamak için, kentten uzak bir yerde geniş arazili bir çiftlik alıp orda tekbaşıma yaşamaya başlamıştım. Çiftlikte işlerimi gören iki kişi vardı.

Eski tanıdıklar, o uzak yerde yalnızbaşıma nasıl sıkılmadığımı soruyorlardı. Çayırla çimenle, yelle bulutla, yağmurla çamurla, havayla suyla, serçeyle kargayla, yılanla çıyanla konuştuğumu, yalnız olmadığımı bilmiyorlardı ki... Deli demesinler diye ben de söz etmiyordum artık kimseye olağanüstü gücümden.

Oğlumun evinde o Hekimle konuşmamızdan sonra, kent dışındaki çiftliğime attım kendimi. Hava çok güzeldi. Çimenlerin üzerine yattım yüzükoyun. Oğlumu, kızımı düşündüm, onların küçüklüklerini... Bana öyle gelir ki, sanki bu dünyada çocuklarına benim gibi özveride bulunmuş başka hiçbir baba yoktur. Doğru

olmayabilir ama, bana öyle gelir. İşte bunu düşününce birden gözlerimden yaşlar boşandı. Oysa nice zamandanberi ağlamak istiyor, ama bitürlü ağlayamıyordum. Ağlamak isteyip de ağlayamamak ne dayanılmaz bir acıdır... Çimenlerin üstünde ağladım, ağladım... Bütün yaşamımda hiç böyle dolu dolu ağlamamıştım. Önümdeki çimen yapraklarında gözyaşlarım çiğ taneleri gibi tomur tomurdu. İyice yaklaştım o tomurlara ve onlardan birinin yuvarlak aynasında yansıyan yüzümü gördüm. Çimen yaprağında tomurlanmış gözyaşıma, "Sizlerle konuştuğuma kimseler inanmıyor," dedim. "Biz inanıyoruz ki, konuşuyoruz seninle..." diye yanıt verdi. Çimen yaprakları, "Hepimiz, hepimiz..." diye çığrıştı. "Ama sizler, ölümümden sonra tanık olamazsınız. Bana bir insan inanmalı..." dedim. Az ötemdeki armut fidanının dallarından birinde bir çift saksağan duruyordu. Erkek olanı, "Bizlerle konuşan insan salt sen değilsin ya, senden ve bizden önceleri de kurtla kuşla konuşan insan vardı, senden ve bizden sonra da canlı ve cansızla konuşan olacak elbet..." dedi.

Boşalmıştım. Doğanın ferahlığı içime dolmuştu. Tam o sırada havada bir uçak gürültüsü duydum. Sese başımı çevirdim. Ama havadaki uçak, her zamanki gibi şaşırtmaca veriyordu; kendi başka yerde, sesi başka yerdeydi. Araya araya buldum uçağı gökte, bir sinek kadar küçüktü. "Uç uçak, uç!..." dedim ve uçak buyruğuma uyarak uçup gitti.

Bigün bir kadın telefon etti. Adını söyledi. Çalıştığı konu üstünde benden öğrenmek istedikleri varmış. Bir yerde buluşup konuşmamızı diliyordu. En doğal şeyleri söylerken bile, telefonda sesi bir giz verirmiş gibi ürpertiyle titriyordu. Damlaya damlaya zamanla mermeri oyan su gibi, etkisi birden belli olmayan, ama içe işleyen bir sesi vardı.

Bikaç ay önce de bir kadın yine buna benzer bir dilekte bulunmuştu. O'nunla buluşmuştuk. Bütün yaratıklar gibi, bana göre, deve de güzeldir; ama deveye benzeyen insan yada insana benzeyen deve bana hiç güzel gelmez. O kadın, iki arka ayağı üzerine kalkmış bir deveye benziyordu. Çirkindi.

Bu kez telefon eden kadının da, öbürü gibi olacağını düşünüp isteksiz konuştum. Yine de buluşacağımız yere gittim. Gitmemeliymişim, O'nunla tanışmamalıymışım. Yaşam çizgimin birden değişeceğini nerden, nasıl bilebilirdim? Ayaklarında bej renkli, tabanı

kauçuk ayakkabı vardı. Ayakkabı seçimi benim için çok önemliidir. Buyüzden giyiminde ilk gözüme çarpan ayakkabıları olmuştu.

Bana sorup öğrenecekleri çoktu. Uzun konuşmamız gerekiyordu. Buyüzden birlikte çiftliğe geldik. Yemek zamanıydı. Sofrayı çiftlikte çalışanlara kurdurtmadım, özellikle kendim kurdum. Çekinerek içki içip içmeyeceğimizi sordum. İçeceğini söyledi. İyice yoksul olan sofraya oturduk. İçki bardaklarımızı tokuşturunca, içimden gül gül sevinçler kabarıp taştı.

Benden otuz yaş küçüktü.

Çenemi tutup bendeki olağanüstügüçten sözetmeseydim, başlayan bu ilişki burda biter yada bir gönül bağına dönüşmeden bir yaşlı erkekle bir genç kadın arasındaki herhangi bir dostluk — daha doğrusu tanışlık — olarak sürerdi. Ama ben O'nun verdiği coşkudan mı, yoksa içkinin sarhoşluğuyla mı, bilemiyorum, O'na olağanüstü gücümden sözettim. Ben anlatıyordum, O da dikkatle dinliyordu. Yüreğini okumak için gözbebeklerine bakıyordum. Hayır, ne alay, ne küçümseme, gözlerinde hayranlık yıldızları çakıyordu. Ben çoşmuştum. Pencereden baktım, yoldan geçen bir traktöre, "Haydi yürü traktör, yürü..." dedim. Gökte bir uçak vardı. "Uç uçak uç!" dedim. Karşıdan geçen tirene, "Geç tiren, geç!" dedim. Hepsi de her zamanki gibi buyruğumu dinledi.

Düşüncesini daha açık öğrenmek istiyordum. Bana inanıp inanmadığını sordum. Bir buyruğumla tireni yürütüp, uçağı uçurttuğumu söyledim. "Niçin olmasın!" dedi. Sevinçten yüreğim duracak sandım. Bana inanan ilk insandı; gücümün ilk tanığıydı. Öldüğümde, insanlara "rüzgârı buyruğuyla estiren, gemileri isteğiyle yüzdüren, fırtınayı sözüyle kestiren, uçakları bir sözle uçurtup arabaları yürüten bir insanın bu dünyadan göçüp gittiği"ne tanıklık edecek biriydi.

Nasıl olsa bu dünyada beni anlayacak birini bulacağım umudum boşa çıkmamıştı. Sonunda aradığımı bulmuştum, otuz yaş gecikerek bile olsa...

Ayrılırken öpüştük. Benim yaşamım boyunca tek ve ilk mutluluğumdu o gün.

Her gece mektup yazıyordum. O denli çok mektup yazıyordum ki, hepsini O'na göndermiyordum. Dört yıl boyunca bu böyle sürdü...

Bana inanıyordu, gücüme inanıyordu; inandığına göre seviyor-

du da beni, yani sevmeliydi... Davranışları da beni sevdiğini gösteriyordu. Herşeyiyle benimdi çünkü... O'nu severken, ikimiz bir yaşta oluyorduk.

Sıksık bana, kendisini niçin sevdiğimi sorardı. O'nu niçin sevdiğimi düşünürdüm; belki genç olduğu, belki güzel olduğu, belki aydın olduğu için, belki hepsi birden, en önemlisi de bana inandığı için...

"Beni tanımıyorsun ki..." derdi.

"Tanımaya çalışıyorum, zamanla tanıyacağım seni..." derdim.

Bir güz günü, bir deniz kıyısındaki aşevindeydik. Masaya karşılıklı oturmuştuk. İçiyorduk. Bir kız çocuğu masamıza bir demet çiçek bırakmıştı. İkimiz de sarhoş muyduk? Sarhoş değilsek, ayık da değildik.

"Seni seviyorum..." dedim. Kaçıncı kez söylüyordum bu sözü.

Başını yeğnice bana doğru uzattı, dudaklarını yuvarlaklaştırıp bir giz verir gibi fısıltısının bile sesi duyulmadan "Ben de seviyorum," dedi.

Çıktık ordan. Çiçeği masada unutmuştuk. Kolkola yokuşu çıktık. Tepeden denizi seyrettik. Ve..... uzandık ıslak çayıra.

Artık hiçkimseye o olağanüstü ve doğaüstü güçlerimin olduğunu söylemeyi gereksinmiyordum. Bir kişinin, salt O'nun bilmesi, O'nun inanması yeterdi.

Buluştuğumuz o büyük kentte ikimizin de günleri sayılıydı. Buyüzden zamanımızı iyi değerlendirmeye çalışıyorduk, hep birlikteydik. O büyük kentten ayrılışımızdan bir gece önceydi. Bir dost evindeydik. Başka konuklar da vardı. Ben sevgiyle, seviyle, hayranlıkla O'na bakıyordum: İşte bana inanan, gücümü bilen bir insan...

Ordan erken çıkmamızı istedi. O kentteki son gecemizi başbaşa geçirmemizi istiyordu. Geceyarısına doğru ayrıldık o dost evinden. Bir restorana girdik, şarap içtik. Daha doğrusu şarap içmeyi sürdürdük... Saat ikide ordan çıktık, çünkü orası kapanıyordu. Yağmur yağıyordu. Kolkola, sıcaklıklarımızı duyarak yağmurda yürüdük. "Yağ yağmur, yağ!" dedim ve sözümü dinledi yağmur. Islana ıslana, sabaha dek açık olan bir yer arayıp bulduk.

Dünyaya "Dön!" diyordum ve dünya dönüyordu.

Garsona "Şarap getir!" diyordum ve garson şarap getiriyordu.

İçiyorduk.

"Seni artık çok iyi tanıyorum..." dedi.

"Peki, beni nasıl tanıyorsun, söyler misin?" dedim.

"Sen bir aptalsın..." dedi.

Susup kaldım.

Öyle aşağılamalar vardır ki, insan bu aşağılamalar karşısında kendisini savunamaz. Birisi "Namussuz!" dese, insan namuslu olduğunu ispata kalkabilir mi?

Altmış yıl boyunca herkesten zeki olduğumu duymuşken, bana ilk kez aptal diyene, aptal olmadığımı ispata kalkmak, gerçekten aptallık olurdu.

Üsteleyerek aptallığımı vurguluyordu. Şu var ki, beni aşağılamak için değil de, bir niteliğimi belirtmek için aptal diyordu; tıpkı bir insana "Sarışınsın", yada "Uzun boylusun" der gibi, bana "Sen bir aptalsın" diyordu.

Kendimi savunmak için değil, salt merak ettiğimden, aptal olduğumu nasıl anladığını sordum.

Aptalmışım. Çünkü, uç dediğim için uçakların uçtuğunu, yürü dediğim için tirenlerin yürüdüğünü, geç dediğim için arabaların geçtiğini, es dediğim için rüzgârın estiğini, yağ dediğim için yağmurun yağdığını sanıyormuşum.

İçimden bişeyin koptuğunu duyumsadım; ne olduğunu bilemediğim bişey... Sanki yüreğime giden anadamar yada beynimin anasinirlerinden biri, bilemediğim bişey işte.

Ötekiler gibi, bana deli demiyor, aptal diyordu.

İlk tanıştığımız gün, kendisine olağanüstü güçlerimi anlatıp da inanıp inanmadığını sorduğumda, "Niçin olmasın!" diyen O değil miydi?

Aptal değilim diye kendimi savunma aptallığında bulunamazdım ama, olağanüstü güçlerimi savunmam gerekirdi. Tartışmaya başladık.

"Sen uç dediğin için mi uçaklar uçuyor?" dedi.

"Evet..."

"Öyleyse havadaki uçağa uçma de bakalım... Son hızla giden arabaya dur de bakalım... Duracak mı?"

"Ben deli değilim... Böyle bişey yapamam, yapmak istemem!" diye bağırdım.

"Şimdiye dek hiç, bir tirene dur dedin de durdu mu?"

"Ben gücümü salt iyilikler için kullanırım..."

"Öyleyse nasıl ispat edeceksin gücünü bana?"

"Sana gücümü ispat için, gücüme inanman için ille de başkalarına kötülük mü etmem gerekiyor? Yapamam bunu... İstersen inanma!"

"Aptalsın, aptalsın..." dedi bikaç kez.

Biyandan içiyorduk.

"Hayvanlarla da konuşuyorsun?"

"Salt hayvanlarla değil, bitkilerle de, cansızlarla da..."

"Aptalsın," diye yineledi.

"Ya Hazret-i Süleyman?" dedim.

"Hazret-i Süleyman da uçaklara uç, tirenlere git, diyor muymuş?"

"O'nun zamanında uçaklar, tirenler olsaydı, derdi."

"Hazret-i Süleyman bir masal."

"Masallar da yaşanır."

Aslında tartışmamız boşunaydı. Ne olduğunu bilemediğim, ancak koptu diye anlatmaya çalıştığım o derin acıyı içimde duyduktan sonra, tartışmamız neye yarardı?

Peki ama, beni sevdiğini söylemişti; salt söylemekle de kalmamış, bütün davranışlarıyla bunu belli etmiş, açığa vurmuştu. Benim neyimi seviyordu, gücüme de inanmadıktan sonra? Zengin değildim, genç değildim, yakışıklı değildim; gücümden başka sevilecek hiçbir niteliğim yoktu ki...

Ordan çıktığımızda sabahın beşiydi. Gece mavileşiyordu yavaş yavaş.

Havaalanına gittik. Bekleme salonunda yanyana oturduk. Önümüzdeki büyük camda ikimiz de yansımıştık; bisüre camda kendimizi seyrettim. O görünüm belleğimde bir fotoğraf gibi kaldı.

Öpüştük, ayrıldık. Denetim yerinden geçerken dönüp baktı bana, el salladı.

Çok yüksek bir çatıdan düşen uzun, sivri bir buz sarkıtı yüreğime saplanmış gibi soğuk bir acıyı, yalnız yaşadığım çiftliğime getirdim. Ağlamak istedim kaç kez, ağlayamadım. Ne zor şey ağlamak isteyip de ağlayamamak... Mektup yazdı. Yanıt verdim. Sonraki mektubunda, neden yanıtımın soğuk olduğunu soruyordu. Yüreğim buz tutmuştu, sözcüklerim artık ısınmıyordu ki...

Beni gerçekten sevmiş olsaydı, inanırdı bana ve inansaydı severdi beni. İnanırdı uç dediğim için uçakların uçtuğuna, es

dediğim için rüzgârların estiğine ve inanırdı benim uçaklara uçma, tirenlere gitme, arabalara dur demeyeceğime...

Bu dünyada Hazret-i Süleyman olduğumu söylediğim son insan O oldu.

Bundan sonra hiçkimse bilmeyecek artık benim kim olduğumu. Tanığım da olmadığı için, ölümümden sonra bu dünyadan kimin göçüp gittiği de bilinmeyecek. Ayrıldığım karım, bir delinin, son sevdiğim de bir aptalın öldüğünü sanacak.

Yazık oldu, çok yazık... Bana değil elbet, insanlara ve dünyaya yazık oldu.

Yine de yaşam güzel, yaşamak gerekli. Yaşamak için yüreğimi kendi sesimle ısıtmalıyım. İşte buyüzden haykırıyorum vargücümle:

"Uçun uçaklar, uçun!.. Geçin tirenler, geçin!.. Gidin arabalar, gidin!.. Esin rüzgârlar, esin!.. Sevin insanlar, sevin!.."

Vakıf
7 Mart 1981

KAN YÜZÜĞÜ

Adam, otelin salonuna girdi. Salonda ikişer üçer kişi oturuyorlardı. Tek başına oturan kız, kendisine mektup yazıp bugün burda buluşmak üzere sözveren kız olmalıydı. Kız, arkası kapıya dönük oturmuştu. Adam kızı arkasından görüyordu. Adamın ilk gözüne çarpan, kızın saçlarıyla ayakkabıları oldu. Kauçuk tabanlı, bej derili spor ayakkabı ve koyu sarı saçlar... Adam, ayakkabıya önem verirdi. Giydiği ayakkabı, insanın karakterinin en iyi belirleyicisiydi. Önemli olan ayakkabının yeniliği eskiliği, biçimi, rengi değildi. Ayakkabısından insanın beğenisi, sağduyusu, düzeyi anlaşılabilirdi. Yıllarca önce bir kadınla ilişkisini, nedenini de söylemeden, kadının giydiği ayakkabı yüzünden kesmişti.

Kız, başka ülkeden gelmişti. O'nu bir arkadaşı salık vermişti. Genç bir bilimciydi. Konusu felsefe ve felsefe tarihiydi.

Yan arkadan, koyu sarı saçlarını ve spor ayakkabısını gördüğü kızın yanına gidip adını söyledi. Kız gülümseyerek elini uzattı, el sıkıştılar. Adam oturdu.

Kızın bu denli güzel olabileceğini düşünmemişti. Güzel ama, güzellikten başka bişeydi bu; hani yıldız barışması denilen, kan kaynaması denilen, iki insan arasındaki o tam bilinemeyen bağ... Birbirinin çekiciliğine kapılan böyle insanlar hep güler, gülümserler; herşeyde gülünecek bir yan bulur, yada gülünecek yanı bulunan şeylerden konuşurlar. Onlar da gülüyor, gülünecek sözler buluyorlardı.

Adam daha rahat konuşabilecekleri bir yere gitmelerini önerdi. Kız,

— Olur... dedi.

Adam, kızın "Olur" demesini pek seviyordu. Bir tek sözcük, ama bu bir tek sözcüğü bütün öbürlerinden bir başka türlü söylüyordu. Hayır, söyleyişi doğru değildi; adamın hoşuna giden de kızın bu yanlış söyleyişiydi. Buyüzden kıza sıksık "olur" dedirtmeye çalıştı. Adam, kolaycacık, en sudan nedenlerle mutlu olanlardandı. Kız, o yanlış söyleyiş biçimiyle "olur" dedikçe adam mutlulukla gülüyordu.

Bir arabaya binip kentin içindeki eski bir ormana, ormanın bakımlı bahçesindeki gazinoya gittiler.

Kız, adamın kendisinden hangi konuda ve nasıl yardım beklediğini öğrenmek istiyordu. Ama adamın daha ne iş yaptığını bile bilmiyordu. Ne iş yaptığını bilmiyordu ama, o ana kadarki konuşmalarından adamın sevimli, zeki, aydın bir kişi olduğu izlenimini edinmişti. İşini sordu. Adam,

— Simyacıyım... dedi.

Kız bir güldü, bir güldü, bir güldü ki... Şaka ediyordu besbelli. Bu çağda hiç simyacılık olur muydu?

Adam,

— Niçin inanmıyorsun, dedi; ben dünyanın son simyacısıyım.

— Dünya son simyacısını yitireli, sanırım bikaç yüzyıl olmuştur... dedi kız.

Simyacı,

— Bu dünya varoldukça, dedi, dünyada her zaman son simyacılar da var olacaktır. Dünya hiçbir zaman son simyacısız kalmaz.

Felsefeci olan kız, derin felsefe bilgisine dayanarak,

— Bütün simyacılar gibi siz de demiri gümüşe çevirecek, bakırı altına dönüştürecek felsefe taşını mı arıyorsunuz? diye alaylı sordu.

Gülümsemesi donup yüzü gölgelenen Simyacı susunca, kız,

— Eski simyacılar, dedi, bir metali başka bir metale, değersiz madenleri gümüş yada altına çevirebileceğini sandıkları felsefe taşını arayıp durmuşlar boşuboşuna. Sonunda iki yüzyıl önce bunun olanaksızlığı anlaşılıp simya da kalkmış ortadan. Böyle olmasaydı bugün üniversitelerde simya öğrenimi olurdu. Hangi

üniversitede simya okutuluyor?

Simyacı acıyla gülümsemeye çalışarak,

— Herkesin bildiklerini bilmek iyidir, dedi; ama simya, mikrokosmos'un incelenerek makroskomos'un kavranılış yollarını gösteren bir öğretidir.

Kız daha da alaylı gülerek,

— Evet, dedi, makrokosmos'un gizlerini, varlığın özünü kavramak için harflerin, sayıların gizli güçler taşıdığına inanırlar. Tılsımlarla, sihirlerle felsefe taşını bulup bakırı altına dönüştürecekler.

Simyacı, felsefeci kıza isteğini söyledi. Kendi ülkesinde iki yüzyıl önce yaşamış bir simyacının bir elyazmasının mikrofilmini göndermesini rica ediyordu. Bunun kolay olduğunu söyleyen kız,

— Olur, dedi.

Kızın "olur"undan Simyacı'nın gözleri mutlulukla parladı.

Simyacı, kızı evine götürmeyi önerdi. Kız, yine Simyacı'nın yüreğine işleyen söyleyişiyle,

—Olur, dedi.

Arabadalarken kız, bu adamın gerçekten bir simyacı olup olmadığını düşünüyordu. Bu çağda bir insanın simyacı olması delilikti. Oysa adam, sözüyle söyleşisiyle hiç de deli görünmüyordu.

Adamın evi kentten arabayla birbuçuk saat uzaklıkta, geniş, ağaçlıklı, ama bakımsız bir arazideydi. Evin bulunduğu arazinin çevresi boştu. Kırda ve yassı tepeler arasındaydı.

Simyacı, dış kapıyı anahtarıyla açarken, kız,

— Yalnız mı yaşıyorsunuz? diye sordu.

— Evet, dedi Simyacı.

İçeri girdiklerinde kız,

— Ama neden? diye yine sordu.

Simyacı kızın iki elini tutup kuzey grisi gözlerine bakarak,

— Çünkü, dedi, kendini paylaşacağı insanı bulamadıkça bir simyacı yalnızlığa yargılıdır.

Kız ellerini çekerken,

— Siz bu dünyanın son simyacısı olduğunuza göre... deyip sözünü kesti, ama Simyacı sözün söylenmeyen gerisini anlamıştı: "Yalnızlığa yargılısınız!"

Dıştan bakılınca hiçbir özelliği olmayan evin içi çok ayrıksı,

yadırgatıcıydı. Bilinen evlerdeki eşya ve odalar yoktu. Salondan daha geniş salonlara geçiliyordu. Giriş salonunun iki geniş kanatlı cam kapısının üstünde metalden harflerle şu yazı okunuyordu:

"Obscurum per obscurius ignotum per ignotius"

Felsefeci kız,

— "Karanlığı daha karanlıkla, bilinmeyeni daha bilinmeyenle", öyle mi? dedi.

Simyacı,

— Karanlığı daha karanlıkla, bilinmeyeni daha bilinmeyenle aramak... Önemli olan aramak. Bu, simyacıların savsözüdür.

— Yani? diye sordu kız.

— Yani, olanaksızlığı, en olanaksız olanı zorlamak, zorlaya zorlaya olanak aramak... Kolaydan, kolaycılıktan kaçıp çözümsüzde çözümün en zorunu aramak.

Niçin simyacıların demiri altın yapmak istediklerini anlıyor musunuz? Demiri altın yapabilen bir simyacı çıkmış olsaydı, büyü, o aramanın büyüsü bozuluverecekti. Demiri altın yapmaktan çok daha güzel olanı, demiri altın yapacak felsefe taşını ararlarken buldukları şeyler...

— Ya hiçbişey bulunmazsa!...

— Olabilir. Ama güzel olan yine de aramak.

Giriş salonundan büyük bir salona, o salonun sağdaki kapısını açıp daha büyük bir salona geçtiler. Kız orda şaşkına döndü. Büyük bir kimya laboratuvarı gibi bir yerdi burası. Bir duvarındaki dar pencereleri tavana yakındı. Simyacı ışıkları yakınca içerisi pırıl pırıl göründü. Mermer ve ak fayans masalar üstünde camdan yuvarlak balonlar, altı düz ve eğri boyunlu balonlar, cam tüpler, huniler, kavanozlar, sarmal soğutucular vardı. Şu yanda damıtma aygıtları, ölçekler, ince tartılar, sıvı ölçekleri, göstergeli aygıtlar, bu yanda hamlaç, tel örgülü levhalar, süzgeçler, potalar, pota maşaları, ak porselen kaplar, havanlar... Sol köşedeki ocakta közler kalmıştı, ocaktaki kazandan buğular bacaya doğru tütmekteydi.

Kız şaşkın şaşkın çevresine bakınıyor, konuşamıyordu. Yoksa bu adam gerçekten mi simyacıydı? Laboratuvardan, daha da büyük bir salona geçtiler ki, orası kitaplıktı ve salt duvar boylarına sıralanmış raflar değil, ortalara yerleştirilmiş ve tavana dek yükselen raflarda da tıklım tıklım kitap vardı.

Kitaplığın yanındaki boş denilebilecek büyükçe bir odaya

geçip otırdular.

— Yemek yiyelim mi? diye sordu Simyacı.

— Olur... deyince kız, Simyacı'nın sevinçten gözleri ışıdı.

— İçki de içer miyiz?

— Olur.

Simyacı, kristal sürahide zümrüt yeşili bir içki getirdi. Kız, bu içkinin ne olduğunu sordu. Simyacı, nektar olduğunu ve kendisinin yaptığını söyledi. Simyacı bardağını kızın mutluluğu için kaldırdı. İçtiler. Kız,

— Hiç içmemiştim böyle bir içki, dedi.

Simyacı,

— Ben de... dedi.

— Nasıl olur, kendi yaptığınız içkiyi ilk mi içiyorsunuz? diye sordu kız.

— Çok içtim, dedi Simyacı, ama seninle içerken ilk içiyormuş gibiyim.

İçtiler, güldüler. Simyacı'nın nektarını içtikçe bulutların üstünde koyu sarı saçları uçuşan kız, kendisini özgünlüğün ve bilinmezin çekiciliğine kaptırmıştı.

Ne yazık ki ayrılmak zorundaydı kız. Simyacının elini uzun uzun tutarak bu duygusunu içtenlikle söyledi:

— Ayrılmak çok zor.

Kalktılar. Kız iki koluyla Simyacı'ya sarılarak,

— Sen gerçekten bir simyacısın! deyip O'nu uzun uzun öptü.

Sanki başka hiçbir kadınla öpüşmemiş, yaşamında sanki ilk öpüşüyormuş gibi, sözle anlatılamaz bir coşku içindeydi Simyacı.

— Sen de benim felsefe taşım olur musun? dedi.

— Olur, neden olmasın...

Simyacı bir sevinçli, bir sevinçli, yüreği göğsünden taşarak,

— Gördün mü, dedi, demek felsefe taşı da bulunabiliyormuş. Belki de ben, dünyada felsefe taşını bulabilen tek simyacıyım. Bundan sonra, demirleri gümüş, bakırları altın, kalayları platin yapabilirim.

Kız kahkahalarla güldü. Simyacı Felsefe Taşı'nı bir daha, bir daha, bir daha öptü, ama hiç doymadı öpmelere.

Ayrılacaklardı. İkisinin de içine derin bir üzüntü düştü. Simyacı, kızın incecik parmaklı elini avucuna alıp,

— Sevgili Felsefe Taşı'nı, dedi, bana daha hiçkimsenin tatma-

dığı öyle bir mutluluk verdin; ben de sana bir simyacı olarak öyle bir armağan sunacağım ki, bugüne dek ve bundan sonra da dünyada hiçkimse hiçkimseye öyle değerli bir armağan veremedi ve bundan sonra da veremeyecek. Sana dünyanın ve tarihin en değerli armağanını sunacağım ki, böyle bir armağanı ancak Felsefe Taşı'nı bulmuş bir simyacı verebilir.

Felsefe Taşı meraklanıp armağanın ne olduğunu sordu. Simyacı,

— Şimdiden ben de bilemiyorum, dedi; ama kendimden, özümden, yüreğimden, canımdan, kanımdan bir armağan olsun istiyorum; dünyada olmamış, görülüp duyulmamış bişey.

Felsefe Taşı yine kahkahalarla gülerek,

— Olur... dedi.

Sarılıp öpüştüler. Terminalde ayrılırken el salladılar. Felsefe Taşı uzaklaşınca elini dudağına götürüp öpücük gönderdi.

Simyacı, bütün simyacılar gibi, imgelemler, düşler, düşlemler ve kurgular dünyasının insanıydı ve kendi kurduklarına, tasarladıklarına, düşlediklerine gerçek diye inanırdı. Durup dururken de düşlemler kurmuyordu elbet, o düşlemlerinin bir dayanağı oluyordu. Sormuştu O'na: "Sen de benim Felsefe Taşı'm olur musun?" diye. O da, "Olur, neden olmasın..." demişti. İnanmıştı Simyacı. Çünkü simyacılar inanırdı. İnanmasalar simyacı olamazlardı. Her sözü, her davranışı, herşeyi, yani bütün yaşamı aşırı ciddiye alan her simyacı gibi, bu Simyacı da, sevgili Felsefe Taşı'nın sözlerini, kendisini içten öpmelerini, "Sen gerçekten bir simyacısın!" diye boynuna sarılmalarını da ciddiye almış ve O'na inanmıştı. Şimdi gerçek sanıp bu inandıklarının üstüne düşlemler, imgelemler kurup, bu kurgusal dünyada yaşıyordu. Bu kurgusal dünyalarında felsefe taşıyla hep birlikte oluyorlar, dokundukları madeni, istedikleri başka bir madene dönüştürüyorlardı. Zamanı bölüşüyor ve herşeyi birlikte yapıyorlardı.

Oysa Simyacı'nın "Sevgili Felsefe Taşı'm" dediği kız, Simyacı gibi, zamanı geçmişle geleceği birbirine bağlayan bir bütün olarak yaşamıyordu. O, zamanı parça parça yaşamaktaydı. Yaşadığı her zaman ayrı bir parçaydı ve kopuk kopuk olan o zaman parçaları, önceki ve sonraki zamanla birleşmezdi. Tıpkı bir albüm seyreder gibi yaşardı zamanı. Albümün bir sayfasını çevirip o sayfadaki resmi seyrederken o resimle ilgilenirdi. Ama o sayfayı çevirip

albümün başka sayfasındaki resme bakarken bir önce baktığı resimleri unuturdu. O'nun için yaşam, albümdeki resimlere bakmak gibiydi. Sayfa çevrilince unutulur, yeni çevrilen sayfa yaşanırdı.

Simyacıyla geçirdiği o gün söylediği her söz doğruydu, her davranışı içtendi, her tutumu yürektendi. Sözlerinde, davranışlarında, tutumunda hiçbir sahtecilik, ikiyüzlülük yoktu. "Senin Felsefe Taşı'n olurum," dediğinde Simyacı'yı kandırmamıştı. "Seni seviyorum," diyen Simyacı'ya "Ben de seni seviyorum," demesi yalan değildi. "Ayrılmak çok zor," derken yüreği konuşmuştu. Terminalde ayrılırlarken eliyle öpücük göndermesi içinden gelmişti. Ne var ki, yaşamın o parçası o gün orda bitmiş, albümün sayfası çevrilmiş, ayrıldıktan sonra, yaşamın başka bir zaman parçası başlamıştı.

Simyacı'nın anlamadığı, anlayamadığı ve hiçbir zaman da anlayamayacağı işte buydu. Kurduğu ve gerçekliğine gittikçe daha çok kendini inandırdığı düşlemler, imgelemler dünyasından, "Sevgili Felsefe Taşı'm" diye başlayan uzun, çok uzun mektuplar yazdı. Her mektubunda, göndermeye sözverdiği elyazması mikrofilmin ivedilikle çok gerekli olduğunu da bildirdi. Mektuplarının hiçbirine yanıt alamıyordu.

Sevgili Felsefe Taşı'na, dünyanın ve tarihin en değerli armağanını vermeye sözvermişti. Mektuplarına yanıt almasa da sözünü tutmak zorundaydı. Ama bu armağanın ne olacağını, nasıl bişey olması gerektiğini kendisi de bilmiyordu; salt bu konuda bildiği, armağan, kendinden, özünden, yüreğinden, ta canından, kanından bişey olmalıydı.

Günleri, sevgili Felsefe Taşı'nı düşleyip düşünmekle, laboratuvarında çalışmakla, kitaplığında durmadan okumakla geçiyordu. Üzerinde son çalıştığı demir ve insan kanındaki hemoglobinin etkin maddesi olan demirin oksitlenmesi ve yine parçalanmasıydı. Bu konu üzerinde günlerdir çalışırken bigün aradığı şeyi bulmanın sevinciyle fırladı. Sevgili Felsefe Taşı'na vereceği o dünyanın ve tarihin en değerli armağanı olan ve kendinden, özünden, yüreğinden, canından ve kanından yapılacak armağanı bulmuştu; kendi kanındaki demirden bir yüzük yapacak, bu Kan Yüzüğü'nü sevgili Felsefe Taşı'na sunacaktı. Herhangi demirden değil, herhangi kandaki demirden de değil, kendi kanındaki demirden yapacağı bir yüzük; dünyada bundan daha değerli ne olabilirdi ki... Böyle bir

armağanı tarih boyunca hiçkimse kimseye vermemişti daha.

Yüz mililitre insan kanında yetmişbeş mikrogram demir... Vücudundaki ortalama altı kilo kanda dörtbuçuk gram demir vardı. Sevgilisine Kan Yüzüğü yapabilmesi için vücudundaki kanı yedi-sekiz kez boşaltması ve içindeki demiri çıkarıp alması gerekiyordu. Böylece, sevgili Felsefe Taşı'na sunacağı Kan Yüzüğü'nde O'na kanını, canını da vermiş olacaktı.

Yaşamının en büyük sevinciyle zaman geçirmeden işe koyuldu. Kimseyi gereksinmeden kendi kanını almayı başardı. İlk aldığı kanı yarım litreydi. Şişe içindeki yarım litre kanı lamba ışığına tutup baktı; bunun içinden ancak yarım gramcık, daha bile az demir çıkabilirdi.

Kan Yüzüğü'nü armağan ettiğinde sevgili Felsefe Taşı nasıl, nasıl sevinecek, sevinçten uçacak, dünyada başka hiçkimsenin kendisini Simyacı'dan daha çok sevmediğine ve sevemeyeceğine inanacak, sarılıp boynuna Simyacı'yı öpecek, öpecekti. Simyacı, kendinden her kan alışında gelecekteki o mutluluğu şimdiden yaşamaktaydı.

Ayrılışından yedi ay sonra, sevgili Felsefe Taşı'ndan "Sevgili Simyacı'm" diye başlayan kısa bir mektup aldı. Mektupta geleceği tarihi bildiriyordu. Simyacı o günü büyük bir coşkuyla bekledi. Koşup sevgili Felsefe Taşı'nı karşıladı. Sevgili Felsefe Taşı, hemen içinde bulunduğu zaman parçasını yaşama ait yaşam albümünün çevirdiği yeni sayfasına bakmaya başlamıştı; yani olabildiğine sevecen, sevimli bir sevgili olmuştu, öyle ki Simyacı içine düştüğü kuşkularından utanmıştı.

Niçin mektup yazmadığını, mektuplarını yanıtlamadığını sordu. Sevgili Felsefe Taşı, herkesin kendisinden mektup beklediğini söyledi. Simyacı alınarak,

— Ben herkes miyim? dedi.

Bu kez Felsefe Taşı,

— Hiçkimseye yazmadım ki... dedi

Simyacı daha da alınarak,

— Ben herkes miyim? dedi.

Başka bir zaman da, kendisine o denli çok gerekli olan elyazmasının mikrofilmini neden hâlâ göndermediğini sordu. Felsefe Taşı, zamanının olmadığını, işlerinin çok olduğunu söyledi. Simyacı çok küstü, ama küskünlüğünü dışavurmadı. Kendisi sevgili

Felsefe Taşı için kendi canını, kanını hem de seve seve veriyordu da, bir mikrofilm çektirip göndermek neydi ki... Simyacı, acısını, üzüncünü nice dışavurmamaya çalışsa da, içi dışından hemen okunan bir adamdı. İçini içine saklayıp dışa vurmamak elinde değildi. Sevgili Felsefe Taşı, yüzünden, gözünden Simyacı'nın güçenikliğini anlayıp, mektup da yazacağına, mikrofilmi de göndereceğine sözverdi. O anda içtendi, çünkü o anı, kopuk bir zaman parçası olarak yaşamaktaydı.

Sevgili Felsefe Taşı, Simyacı'nın yüzünün sararmışlığını, güçsüzlüğünü ayrımsadı. O zamana dek Simyacı altı kez kanını almıştı, ama sevgili Felsefe Taşı'na bundan hiç sözetmiyordu. Hasta olup olmadığını sordu, Simyacı hasta olmadığını söyledi.

Bir ay birlikte oldular; bu bir ay mutluluğun doruğunda yaşadılar.

Yine ayrılık zamanı gelip çattı. Geçen kez olduğu gibi,

— Ayrılmak çok zor... dedi Felsefe Taşı.

Sarılıştılar, öpüştüler uzun uzun.

— Beni mektupsuz bırakma! dedi Simyacı.

Sevgili Felsefe Taşı, yine Simyacı'nın yüreğine işleyen o söyleyişle,

— Olur... dedi.

— Unutma, mikrofilm de çok gerekli.

— Olur.

Bu kez ayrılırken Felsefe Taşı'nın kuzey grisi gözleri sulandı. Bir daha, bir daha sarıldı Simyacı'ya; uzaklaşınca dönüp dönüp baktı, eliyle öpücükler gönderdi.

Simyacı, Felsefe Taşı'nın arkasından bisüre öylece kaldı, sonra sevgili Felsefe Taşı'yla dolu olan yalnızlığına döndü. Kan Yüzüğü'nü bir ayak önce yapıp vermeli, dünyada bir eşi benzeri daha olmayan sevgisini kanıtlamalıydı. Kendinden bir litre daha kan alıp halsiz düşünce yattığı yerde sevgili Felsefe Taşı'yla birlikte olacakları günlerin düşlemlerini kurup o imgelemler içinde yaşamaya başladı.

Aylar geçti. Simyacı'nın kendinden aldığı kan soğutucuda birikiyordu. Ama sevgili Felsefe Taşı'ndan ne mektup geldi, ne mikrofilm...

Her insan doğal olarak başkasını da kendisi gibi sandığı için, Simyacı, sevgili Felsefe Taşı'nın onca güzel günleri birlikte yaşayıp

mutlu olduktan, üstüste sözverdikten sonra neden mektup yazmadığını, mikrofilmi neden göndermediğini bitürlü anlayamıyordu. Sevgili Felsefe Taşı'nın yaşamı parça parça ve zaman parçalarını da kopuk kopuk yaşadığını hem bilemez, hem anlayamazdı.

Sekiz ay sonra yine "Sevgili Simyager'im" diye başlayan bir kısa mektup daha aldı Felsefe Taşı'ndan. Yine geleceği tarihi ve gelince yapacağı işleri bildiriyordu.

Simyacı, bir öncekinden çok daha büyük özlemle, sevinçle, coşkuyla karşıladı sevgili Felsefe Taşı'nı.

Simyacı, geçenkinden daha yorgun, daha bitkindi, yüzü daha solgundu. Hasta olup olmadığını soran Felsefe Taşı'na sağlıklı olduğunu söyledi.

Aynı sorular, aynı yanıtlar hiç değişmeden yinelendi:

— Niçin hiç mektup yazmadın sevgili Felsefe Taşı'm?

— Herkes benden mektup bekliyor.

— Ben herkes miyim?

— Ama hiçkimseye yazmadım.

— Ben hiçkimse miyim? Mikrofilmi de göndermedin ama, bana çok gerekli.

— Zamanım yoktu, işim de çoktu.

Yine sözlere sığmaz, yazılara dolmaz mutlulukta birlikte bir ay geçirdiler. Ayrılışları yine üzünçlüydü. Yine aynı ayrılış sözleri yinelendi:

— Mektuplarını çok gereksiniyorum, beni mektupsuz bırakma.

— Olur. Yazacağım.

— Mikrofilmi de unutma.

— Bırak şunu. Utanıyorum. Olur, göndereceğim.

Her ayrılışları bir öncekinden daha zor oluyordu.

Sevgili Felsefe Taşı, altı ay, en geç sekiz ay aralarla geliyordu. Bu aralarda ne mektup yazıyor, ne mikrofilmi gönderiyordu. Ancak Simyacı'dan istediği şeyler olunca mektup yazıyor, Simyacı da bu istekleri sevinçle yerine getiriyordu. Her buluşmalarında Felsefe Taşı, Simyacı'nın yüzünü daha soluklaşmış, bakışlarını daha cansızlaşmış, gücünü daha azalmış buluyordu.

Simyacı, sevgili Felsefe Taşı'yla tanışmalarından iki yıl sonra vücudundaki bütün kanı parça parça boşaltmıştı; artık vücudunda yeni kanı dolaşıyordu. Kanından demir çıkarmak için sabırsız-

lanmaktaydı. Kanındaki demirin mili miligramını bile ziyan etmeye çalıştı. Biriktirdiği soğutucudaki kanından demiri çıkarıp alma işlemi hiç de kolay olmadı. Kanındaki plazmayı, plazmadaki tuzları, eriyik gazları, yağları, glikozu, proteini ayırıp hemoglobini elde edince, hemoglobindeki demiri oksitleyerek ayırmanın yöntemini buldu. Bu işlem haftalar boyu sürdü. Sonunda başardı. Kendi kanından ilk demiri elde edip de bunu gözüyle görüp, eliyle tutunca dünyalar onun oldu; bir simyacı demiri altına dönüştürebilseydi nasıl sevinirdiyse, O, bundan daha da çok sevindi. Ne var ki, kitaptaki hesap hiç de uygulamaya uymadı. Beş litre kanından dörtbuçuk gram demir çıkması gerekirken ancak üç gram demir çıkarabilmişti. Geri kalan ya ziyan olmuş ya elde edilememişti.

Coşkuyla ve sabırla kendi kanını almayı sürdürdü; aylarca ve yıllarca bu böyle sürdü.

Sevgili Felsefe Taşı'nın gelmesi çok uzarsa, Simyacı O'nun ülkesine gidiyordu.

Felsefe Taşı her zamanki gibi mektup yazacağını söylüyor, ama yazmıyordu; mikrofilmi göndereceğini söylüyor, ama göndermiyordu. Her ayrılışında "Ayrılması çok zor" diye gözleri dolu dolu oluyor, sarılıp sarılıp öpüyordu Simyacı'yı.

Simyacı gittikçe güçten düştü, gittikçe çöktü, bitkinleşti. Yüzü mumya sarısına döndü. Ama yedi yıl boyunca verdiği kanından, sonunda otuz gram demir elde etmeyi başardı. Kendi eliyle bir demir yüzük yaptı. Yüzüğü yapması da kolay olmadı. Beğeneceği biçimi verene dek yüzüğün biçimini boyuna değiştirdi. Sonunda beğendiği biçime soktu yüzüğü. Yüzüğün kaşına yine demirden bir küçük yürek koydu. Kızgın ateşte akkora kesmiş demire su verilip çelik yapıldığı gibi, Simyacı da kan demirinden yüzüğünü su yerine kanla çelikleştirdi. Kan yüzüğünü, kanından, canından yapmıştı. Kan yüzüğünü bezekli, çok güzel bir kutuya koydu. Dünya değeri armağanını götürüp kendi eliyle verecekti sevgili Felsefe Taşı'na.

Felsefe Taşı'nın ülkesine gitti. Telefon edip geldiğini bildirdi. O sırada sevgili Felsefe Taşı, başka bir zaman parçasını, albümün başka bir sayfasını yaşamaktaydı. Buyüzden o gece ve ertesi gece işi olduğunu, gündüzleri de çalıştığını söyleyip, daha ertesi gece için,

— İstersen evime gel... dedi.

"İstersen gel...", "İstersen..." Simyacı donup kaldı. Kan

yüzüğünü armağan diye getirmemiş olsa, "İstemem," deyip telefonu kapatabilirdi. Gerçekten de böyle bir kabalığı, hem de çok gerektiği halde, yapabilir miydi? Hayır, yapamazdı.

Simyacı, iki gün sonra, Sevgili Felsefe Taşı'nın evine gitti. Kansızlıktan iyice azalmıştı gücü. Üçüncü kata zorlukla çıktı.

Sarılıştılar yine. Öpmeye yine öptü Felsefe Taşı, ama iki mermer yontunun birbirinin üstüne düşmesi, iki mermer yüzün birbirine değmesi gibi.

— Çok zayıflamışsın, rengin de çok çok uçuk, neyin var? diye sordu Felsefe Taşı.

— İyiyim, bişeyim yok... diye yanıtladı Simyacı.

Armağanının yaratacağı sevinci bozmamak için, niçin mektup yazmadığını, bunca yıldan beri niçin hâlâ mikrofilmi göndermediğini sormadı.

— Anımsıyor musun, dedi sekiz yıl önce ilk buluştuğumuzda sana bir sözvermiştim.

— Neydi? diye sordu Felsefe Taşı.

— Hani bir armağan...

— Haa, evet... Öyle bişey...

Gülümseyerek, sevgili Felsefe Taşı'na kutuyu uzattı.

Şimdi açacak kutuyu, gözlerinde sevinç yıldızları parlayacak, Kan Yüzüğü'nü parmağına takıp coşkuyla haykırarak boynuna atılacak, öpecek, öpecek...

Sevgili Felsefe Taşı kutuyu açtı. Çıkardığı yüzüğe evire çevire baktı, hiçbir titreşimi olmayan, dümdüz bir sesle,

— Bu nedir? diye sordu.

Simyacı'nın mumya sarısı yüzü daha da sararıp kirli aka kesti.

— Yüzük... dedi.

— Görüyorum, ama neden yapılmış?

— Demir, dedi Simyacı, demirden...

Artık Felsefe Taşı olmayan kız,

— Yaa... diyerek yüzüğü, dirseğini dayadığı üstü cam masaya bıraktı.

Dikine düşen yüzük camın üstünde döne döne gittikçe yeğnileşen bir çınçın sesi çıkardı; demirin camda çıkardığı o çınçın sesi sığmayıp odadan taştı. Yüzük durdu, ses kesildi.

Simyacı ayağa kalktı.

Kız,

— Erken değil mi? dedi.

— Kendimi pek iyi bulmuyorum... dedi Simyacı.

— Ne zaman görüşeceğiz? diye sordu kız.

Bir daha hiç görüşmeyeceklerini, görüşmelerinin gereği kalmadığını anlayan Simyacı,

— Yarın sabah dönüyorum... dedi.

Sarılıp öpüştüler, iki mermer yontunun düşüp birbirine sürtünmesi gibi. Kızı, yaşamakta olduğu zaman parçası içinde bırakıp ondan ayrılan Simyacı öyle güçsüz, öyle bitkindi ki, sokakta zorlukla yürüyebiliyordu. Kendini bir taksiye attı, sürücüye otelin adını söyledi. Başını arabanın arkalığına dayadı. "Benden öncekiler gibi, ben de, demiri altına dönüştürecek felsefe taşını bulamadım, ama nasıl olsa bigün felsefe taşını bulacak bir simyacı çıkacak..." diye içinden geçirdi.

Bayramoğlu
23 Haziran 1984

KİMSENİN İNANMADIĞI ÖYKÜ

Yuvarlak yüzlü, esmer, tostoparlak, kara zeytin gözlü bir oğlan çocuğuydu. Kızın saçları, uçuşan harman tozu renginde, gözleri de bal rengiydi. İkisi de sekiz yaşındaydı. Otuz öğrencilik derslikteydiler. Bu kızla bu oğlan okula gelince birbirlerinden hiç ayrılmazlardı. Derslikteki ön sıralardan birinde yan yana otururlardı. Öğretmen ders anlatırken durmadan fısıl fısıl konuşurlardı. Konuşmadıkları zamanlar da, gözlerini birbirlerinden hiç ayırmazlar, hep birbirlerini seyrederlerdi.

Öğretmen, bu kızla oğlanı ayırmak zorunda kaldı. Oğlan çocuğunu, dersliğin en arkasındaki sıralardan birine oturttu.

Saçları harman tozu renkli kız, öğretmen ders anlatırken, arkasına dönüp dönüp, zeytin gözlü oğlana bakıp duruyordu. Oğlan da gözlerini, kızın saçlarında uçuşan tozsu ışınlardan alamıyordu.

Öğretmen ders dinlemeleri için ikisini de bikaç kez uyardı. Kıza da, ikide bir arkasına dönüp bakmamasını söyledi. Ama kız bu uyarıları ya hemen unutuverdiğinden ya da kendini tutamadığından yine dönüp dönüp arkasına, kara saçlı, yuvarlak yüzlü oğlana bakıp duruyordu. Çok kızan öğretmen, kürsüden cetveli kapıp kıza doğru yürürken, arka sıradaki zeytin gözlü oğlan birden fırlayıp öğretmenin önüne dikildi.

— Öğretmenim, ne olur, O'nun yerine bana vurun! diye bağırdı.

Bu olayın üstünden yıllar yıllar geçti. O zeytin gözlü, yuvarlak yüzlü, kara saçlı, tostoparlak oğlan çocuğu büyüdü. Yaşlandı. Çok yaşlandı. Kapkara saçları apak oldu. Türlü sayrılıklar geçirdi. Zeytin karası gözleri donuklaştı. Aradan bunca zaman geçti, yaşadığı pek çok olayı unuttu ama, o harman tozu renginde saçları olan, bal rengi gözlü küçük kızı unutamadı. O kızı bir daha görmek umudunu hiç yitirmedi. Üç kez evlenip ayrıldı; pekçok kadını sevdi, pekçok kadın da onu sevdi, ama yine gönlünde hep o bal rengi gözlü, saçlarında yıldız tozları yansıyan kız vardı. Kız mı? Hangi kız? Yaşıttılar onlar. O kız da şimdi çok yaşlanmış olmalıydı. Yaşlı adamın anılarındaki o kız büyümüştü, ama hiç yaşlanmamıştı. Adam bir zamanların sekiz yaşındaki kız arkadaşını ençok bir genç kadın olarak tasarlayabiliyordu. Yaşlı adam, o genç kadını günün birinde bulacağına öylesine inanıyordu ki, bu denli kesinlikle inandığı için, gerçekten de birgün O'nu buldu. Tam tasarladığı gibiydi. Aradan bunca yıl geçmiş olmasına karşın, çocukken yaşıtı olan kız, şimdi yaşlı adamın yarı yaşında bir genç kadındı. Yine saçlarında harman tozları, bal rengi gözlerinde yıldız pırıltıları uçuşuyordu. Bu genç kadın, kesinlikle o kızdı. Çocukluklarında olduğu gibi yine fısıl fısıl konuşuyorlardı, gözlerini birbirlerinin yüzünden ayıramıyorlardı. Kız, sanki iki yılda bir yaşlanmış gibi gencecik kalmıştı.

Konuşurlarken zamanın nasıl geçtiğini anlamıyorlardı. Hep gülümsüyorlar, hep gülüyorlardı. Gözleriyle, sesleriyle, elleriyle, saçlarıyla gülüyorlardı.

Yaşlı adam birgün genç kadına,

— Hiç kimseyi seni sevdiğim kadar sevmedim, sen en büyük sevgimsin... dedi.

Gerçekte söylemek istediği bu değildi. "Seni hiç kimse benim sevdiğim kadar sevmedi, sevemez de..." demek istiyordu.

Genç kadın,

— İnsan son sevgisini en büyük sevgi sanır... dedi.

Ne demek istedi kadın? Bundan sonra başka bir sevgili mi? Yaşlı adamın içinde bir, nasıl söylemeli, hani salıncak yukardan aşağı inerken içindeki çocukların duyduğu o boşalma gibi bir duygu yada dalganın tepesinden inerken kayıkta duyulan o iç boşluğu duygusu, hava boşluğundayken uçakta duyulan gibi bişey işte... Tam o anda yanı başlarında bir adam gördüler. Adamın nerden, ne

zaman geldiğini ayrımsayamadılar. Gelen adamın, koyu siyah giysisi, bembeyaz gömleği, siyah boyunbağı vardı. İnce uzun burunlu ayakkabısı da siyahtı. Yüzü kireç beyazlığında donuktu. Şıktı ve kibar görünüşlüydü.

Yaşlı adam, genç kadınla aralarına giren bu siyah giysili şık adama, sertçe,

— Kimsiniz, ne istiyorsunuz? dedi.

Adam, başıyla selam verdi ve incelikle,

— Kendimi tanıtayım efendim... dedi, ben Azrail...

Keskin bir çığlıktan daha ürpertici bir sessizlik oldu. Ama yaşlı adam hemen toparlanıp,

— Çoktanberi sizi bekliyordum, peki, gidelim... dedi.

Azrail,

— Sizin için gelmedim ki... dedi

— Ya kimin için? diye sordu yaşlı adam.

Azrail yine çok incelikli bir davranışta bulunarak, genç kadına baktı.

— Onu mu? diye bağırdı yaşlı adam.

Azrail, saçlarında harman tozları uçuşan kadına bakarak,

— Evet... dedi

Yaşlı adam birden fırlayıp Azrail'in önüne geçti ve,

— Ne olur, O'nun yerine beni götürün! dedi.

Azrail büyük bir şaşkınlık içinde,

— Milyonlarca yıldır insanların canını alırım, ama hiç böyle bir olay başıma gelmedi. Size inanmıyorum... dedi.

Genç kadın,

— Ben de inanmıyorum... Böyle şey olamaz... dedi.

Ne Azrail, ne genç kadın inanıyordu. Salt onlar değil, bu olayı duyan, bu öyküyü dinleyen hiç kimse inanmadı. Ama bu dünyada hiç kimsenin inanmadığı bu öykünün doğru olduğuna inanan tek kişi vardı: Bu öyküyü anlatan o yaşlı adam.

Ankara-Bahçelievler
1 Şubat 1984

ADEM'LE HAVVA KENDİ CENNETLERİNİ KURACAKLARDI

.....ve sonra erkek, kadına dedi ki:

"Ey varlığımın tek nedeni sandığım ve bu sanıya inandığım! Seninle kaç bin yıldanberi kaç yüz kez, dünyanın pekçok yerinde ve biçok zamanlarda yaşamadık mı? Beş anakaranın her yerinde ve tarihin her çağında olmadık mı? Hangi zamanda ve hangi yerde olursak olalım, bizden başka hiçbir kadınla erkeğin birbirlerini, bizim birbirimizi sevdiğimiz kertede sevemeyeceğine inandık ve dünyada sevinin ilk bizim buluşumuz olduğunu sandık. Birbirimiz için yaratılmış olduğumuza inandık hep. Birbirimizi bunca sevmişken, tarihin hiçbir zamanında ve coğrafyanın hiçbir yerinde neden birbirimizin olamadık? Neden bize hep ayrılık düştü, hep özlem düştü? Her zaman ve her yerde aramıza giren bir engel bizi birbirimizden ayırdı ve yaşamımız acılarla sürdü ve hep gözyaşlarıyla tükendi. Mutluluk ençok bizim hakkımızken, mutsuzluk neden bizim yazgımız oldu?"

.....ve sonra kadın, erkeğe dedi ki:

"Biz neyi arıyorduk da onu bulamıyorduk ey canımın yongası! Aradığımız cennet değil miydi bizim? Biz cenneti, birleştiğimizde, birlikte kuracaktık. Birbirimizdeki cenneti bulup, birlikte kendi cennetimizi kurmamıza hep engel oluyorlardı. Bizi birbirimizden ayıran neydi? Yüzlerce yıl önceleri kabilelerimiz arasındaki düşmanlık değil miydi? O düşmanlık ki biz doğmadan çok önceleri başlamıştı ve bizim yüzümüzden değildi ve cezasını bize çektirmişlerdi."

.....ve sonra erkek, kadına dedi ki:

"Ey varlığım, varlığıyla varolduğum. Hiçbir katkı karışmamış has sevi öyle bir öz ki, neden insanların böyle bir seviye dayancası yok? Ne zaman ve nerde sevinin hası varsa, onu bozmadan, kirletmeden, yozlaştırmadan yada yoketmeden duramıyorlar. Bizim has sevimizi de yokettiler ki, bizi yokettiler demekti. Bu dünyanın neresinde ve tarihin hangi zamanında olursa olsun, bizi ayırmak için bir neden uydurdular. Kaç yüzyıl öncesi olduğunu anımsayamadığım bir tarihte bizi ayıran ailelerimiz arasındaki kan davası değil miydi ve o kan davası biz doğmadan çok önceleri başlamamış mıydı?"

.....ve sonra kadın, erkeğe dedi ki:

"Bu kaçıncı kez öldürülüşümüzdür sevgilim? Nasıl balık susuz, kuş havasız, bitki topraksız olamazsa, biz de sevisiz ve birbirimizin sevisini solunmadan yaşayamazdık elbet. Dünyanın her yerinde ve tarihin her zamanında yeniden yeniden ve bir daha bir daha öldürüldük. Ey benim suyum, ey benim havam, ey benim toprağım ve ey benim ışığım! Şimdi adını bile unuttuğum dünyanın bir yerinde, bizi birbirimizden ayırmaları, ailelerimizin ayrı dinlerden oluşu yüzünden değil miydi? Sevimizin, kabile düşmanlıklarından da, toprak kavgalarından da, köydeki kan davalarından da, ailelerin din ayrılıklarından da çok daha güçlü olduğunu anlatamadık ve sonunda sevinin en hasını ve yaşamın özünü yokettiler."

.....ve sonra erkek, kadına dedi ki:

"Bu kaçıncı ölüşümüz, bu kaçıncı dirilişimizdir sevdiğim? Her kez sonuncusudur diye inanıp cennetimizi kurmaya başlarken yine ayırmadılar mı bizi? Ölümümüz olan ayrılığa yeniden yargılı kılınmadık mı? Ey benim canımdan çok daha canım olan, dilimde sözüm, gözümde ışığım, tenimdeki ısım, kulağımdaki sesim! Ey benim gördüğüm, duyduğum, değindiğim, kokladığım, tattığım, ey benim tüm varlığım, neydi bizi bir zamanlar birbirimizden ayıran? Ailelerden birinin çok yoksulluğu, öbürünün aşırı varsıllığı değil miydi? Varsıllık denilen herşeyi yoksaydıksa da, yoksulluk denilen herşeyi yadsıdıksa da, yine de el ve gönül birliğiyle cennetimizi kurmamıza bırakmadılar."

.....ve sonra kadın, erkeğe dedi ki:

"Ey yaşamımca aradığım ve her bulduğumda yeniden yitirdiğim! Kabile düşmanlığından da, kan davasından da, toprak

kavgasından da ve din ayrılığından da ve varsıllık yoksulluk ayrımından da çok daha zorlu başka bir engel bizi ayırmadı mı? Ülkelerimiz arasındaki o resmî düşünce karşıtlığı cennetimizi kurmamıza engel olmadı mı? Sanki insansoyu, bütün ayrılıkları, bütün karşıtlıkları ve bütün düşmanlıkları ve bütün ayrımlılıkları has seviyi yoketmek ve cennetimizi kurmamıza engel olmak için uydurmuştu."

.....ve sonra erkek, kadına dedi ki:

"Yaşamcasına ve ölümüne sevdiğim! Cennetimizi kurmamıza engel her zaman başkalarından değil, kimileyin kendimizden de gelmedi mi? Cennetimizi kurmak için hiçbir dış engel yokken ve birbirimizi dağlarcasına ve denizlercesine ve bulutlarcasına seviyorken, ne yazık ki işte o zaman, aramızdaki çok büyük yaş ayrımı bizi ayırmadı mı? Yer yerinden oynadı ve bütün çevremizdekiler hem de bizim mutluluğumuz adına ayağa kalkıp da, aramızda bunca yaş ayrımı varken birbirimizin olamayacağımızı söyleyip bizi ayırmadılar mı?"

.....ve sonra kadın, erkeğe dedi ki:

"Ey varlığım varlığına bağlı olan! Seninle ben seviyiz ve sevinin ta kendisiyiz ve zaman içinde sürmekteyiz ve her zamanda ve her yerdeyiz ve buyüzden yokedilmelerle hiç tükenmeyiz. Daha başka bir zaman ve daha başka bir yerde buluşup birbirimizi sevdiğimizde cennetimizi kurmamızı engelleyen neydi? Evli oluşumuz değil miydi ve mutsuz evliliklerin kurbanı değil miydik ve yasak sevinin kargışlıları olmadık mı? Toplumsal baskılar ve gelenekler ve görenekler ve kurallar yüzünden değil miydi ayrılmamız?"

.....ve sonra erkek, kadına dedi ki:

"Ey yüreği yüreğimde atan, ey kanı damarlarımda ve kanım damarlarında dolaşan sevgili! Bizim acılarımız olmasa bu dünya bunca güzelleşebilir miydi? Gerçek yaşamda varolamadık ve gerçekte yaşayamadık ve ancak şiirlerde yaşadık ve öykülerde varolduk ve romanlarda solunduk ve oyunlarda canlandık ve ezgilerde seslendik ve resimlerde görüldük ve yonutta durduk ve işte şimdi seninle ben dünyanın böyle bir zamanında ve bu yerinde birlikteyiz. Haydi ver elini, haydi tut elimi, haydi yüreklendir beni ve haydi cennetimizi kuralım."

Kadının gözlerinden yaşlar süzüldü. Erkek, kadının ellerini

avuçlarına alıp öptü. Ya bu kez cennetlerini kurup mutlu olmalarını engelleyen neydi? Kadın, erkeğin sorusunu yanıtsız bıraktı ve ağlayarak başını önüne eğdi.

.....ve nice sonra kadın, erkeğe dedi ki:

"Bu kez hiçbir engeli dinlemeyip cennetimizi kuracağız, ancak bu son engeli aşana dek beni bekleyeceksin sevgilim."

Gözlerinde umut ve sevinç ışıkları çakan Erkek dedi ki:

"Tende can durdukça yolunu bekleyeceğim."

Kadın, erkeğin elinden tutup dedi ki:

"Gel benimle. Seni öyle bir yalnızlık ülkesine götüreceğim ki, orda yalnızlığınla bir başına kalıp benim dönüşümü bekleyeceksin."

Erkek, kadının aşacağı engelin ne olduğunu ve nice zaman onu bekleyeceğini sorduysa da kadın soruları yanıtlamayacağı için kendisini bağışlamasını diledi. Bu nasıl belalı ve lanetli bir engeldi ki kadın onu açıklamaktan çekinmekteydi. Ve erkek, kadının niçin kendisini ıssız bir yerde tekbaşına yalnızlığa bırakmak istediğini sordu. Ve kadın kendisinden başka hiçbir kadını görüp düşünmemesi için onu yalnızlık ülkesinde bir başına bırakacağını söyledi.

El ele yürüdüler. Kadın, erkeği götürüyordu ve nereye götürdüğünü söylemiyordu ve kendisine sorular sorulmasını da istemiyordu ve kırk gün dağ tepe yürüdüler ve kırk gün çöller, göller aştılar ve kırk gün ormanlar, yaylalar geçtiler ve kırk gün koyaklardan, bayırlardan yol aldılar ve bir deniz kıyısına ulaştılar ve kıyıda kırk kürekçisi ve kırk yelkeni olan bir tekneye binip üç kez kırk gün ve üç kez kırk gece denizlerde çalkalanıp ve dalgalarla boğuşup ve çarşaf düzlüğünde maviliklerde süzülüp yol aldıktan sonra bir adaya vardılar.

Adaya çıktıklarında kadın dedi ki:

"İşte seni, senden başka insan olmayan bu ıssız adaya getirdim ki, burda benim dönüşümü beklerken, benden başkasını görmeyesin ve benden başkasıyla konuşmayasın ve benden başka bir insan sesi duymayasın ve benden başkasını düşünmeyesin."

Erkek, nice zaman sonra dönüp kendisini bu ıssız adadan alacağını sordu. Kadın, olabildiğince kısa zamanda o engeli ortadan kaldırıp erkeği ıssız adadan alacağını söyledi ve erkek kısa zamanın bir kelebek için bikaç saniye ama bir meşe ağacı içinse onlarca yıl olduğunu söyledi ve kadın özgürlüğüne kavuşur

kavuşmaz dönüp geleceğini ve erkeği alıp gideceğini ve artık birleşmelerine hiçbir engel ve yasak kalmayacağı için cennetlerini birlikte kuracaklarını söyledi ve kadın kendi söylediklerine nasıl inanıyorsa erkek de kadının sözlerine öyle inandı ve sonsuz yılların özlemiyle sarılıştılar ve varlıklarını ve canlarını içer gibi öpüştüler ve o anda yıldızlar uzayıp yere sarkmışlardı ve nerdeyse kadının saçlarına akacaktı ve erkek yıldızların ışığında kadının gözbebeklerinde kendisini seyretti ve kadın, "Bu geceyi hiç unutma!" dedi ve erkek, "Seninle geçen hiçbir zamanı unutamam!" dedi.

.....ve sonra kadın, erkeğe dedi ki:

"Beni sana dönmekten ölümdan başka hiçbişey alakoyamaz ve su baskınları ve yangınlar ve depremler ve afatların en büyükleri ve savaşlar ve salgın sayrılıklar da engelleyemeyecek sevdiğim ve dönüş zamanımı bilemem ve kestiremem ama özgürlüğüme kavuşur kavuşmaz sana döneceğim ve iki elim kanda olsa geri geleceğim ve işte o zaman bu ıssız adadan birlikte ayrılıp kendi cennetimizi kendimiz kuracağız."

.....ve sonra erkek, kadına dedi ki:

"Hep seni düşünerek ve hep seni anarak ve anımsayarak ve hep seni imgeleyerek ve hep seni düşleyerek ve hep yolunu gözleyerek ve hep seni özleyerek bu ıssız adada senin dönüşünü bekleyeceğim."

Kadın tekneye bindi ve erkek ıssız adada kaldı ve ikisi de gözyaşlarını döküp birbirlerine el salladılar ve kırk kürek denizi ite ite tekneyi uzaklaştırdı ve tekne yıldız yağmuru altında küçüle küçüle geceye ve yokluğa karışıncaya dek erkek tekneyi seyretti.

Sabahın ilk aydınlığıyla erkek ıssız adayı inceledi ve gördü ki burası denizin ortasında bir küçücük kayalıktı ve bütün kıyıları bir saatte dolaşılabiliyordu ve erkek en yüksek tepeye çıkıp baktı ve gördü ki çevrede denizden başka görünen bişey yoktu ve ıssız adayı dolaştı ve güneşin yalazları kayalarını parlak yüzeylerinde yansıyıp her kaya düzlemini ateşe döndürüyor ve ıssız adayı cehenneme çeviriyordu ve orada bulunan herşey yanıp tutuşmaktaydı ve erkeğin içi dışından ve dışı içinden daha harlı yanıyordu ve kayalardan sıcak tütüyordu.

Erkeğin ilk gereksinmesi su oldu ve susuzluktan içi yandı ve her yanı araştırdı ve bir pınar ve bir küçük akarsu bulamadı ve kadının neden bu adanın susuz olduğunu düşünmediğine şaştı ve

neden kendisine su bırakmadığını anlamadı ve anladı ki çevresinde denizden başka hiçbişey olmayan ve sanki cehennem ateşiyle yanan bu kayalık, ıssız adada ölüme bırakılmıştı ve bu ölüm adasında yaşamak zorundaydı ki kadının yolunu bekleyebilsin ve o küçük koyağın en çukur yerini örten yosunların serinliğine yanan dudaklarını değdirdi ve o çukuru parmaklarıyla kazdı ve taşı taşa vurarak çukuru açtı ve üç gün üç gece kazdıktan sonra çukur bir kulaç derinliğe vardı ve çukura sular sızmaya başladı ve ilk sızan çamurlu suları kana kana içti ve bu kendi bulup çıkardığı çamurlu suyu bütün yaşamında içtiği suların en iyisi sandı.

Çukur suyla doldu ve o suyun başında yatıp uyudu ve uyandığında ne çok acıkmış olduğunu duyumsadı ve böcekler ve kelebekler topladı ve sürüngenler yakaladı ve taşla bir kuş avladı ve yanında kibriti olduğundan tahtayı tahtaya sürterek ateş yakmayı gereksinmedi ve çalıçırpı toplayıp yaktı ve tutup ve yakalayıp avladıklarını ateşte pirişirip yedi ve sönmez ateş yakmak için çalılar çırpılar toplayıp yığdı.

Büyük bir kayaya her günü bir çentik olarak çizdi ve otuzuncu çentiği çizdiği gün denizden kerevit ve midye aldı ve sonraki günler deniz böcekleri ve çağanoz ve istakoz ve istridyeler topladı ve kayaya kırkıncı çentiği çizdiği gün ilk balığı avladı ve yerini kendi bulup ve kayadan kendi kazıp çıkardığı çamurlu su nasıl tüm yaşamında içtiği suların en güzeli ve en içimlisi geldiyse kendi avlayıp kendi pişirdiği o çok kılçıklı balık da ona o güne dek yediği balıkların en lezzetlisi geldi ve erkek bu yabanıl doğanın acımasız ve amansız koşullarına dayanarak sevgilisinin dönüşüne dek yaşamını sürdürebilmek için gündoğumundan günbatımına dek çalışıyor ve ayışıklı gecelerde de çalışmasını sürdürüyordu ve kayalar oyarak ve kayaları sökerek ve dört bir yanına duvarlar örerek öyle büyük bir havuz yaptı ki yağmurlar yağıp suyla dolan havuzda yıkandığında dünyada bundan daha güzel havuz olamayacağını düşündü ve havuzun suyuyla kayaların gölgeliklerinde ve kuytularda biten yosunları ve bodur çalıları suladı ve kırıp parçaladığı kızgın kayaları suladı ve bir zaman sonra gördü ki kızıl kayalar yeşile büründü ve otlarla örtündü ve çayırlar ve çimenler göründü ve bitkiler yetişti ve erkek bir sabah bir asma ve bir sabah bir incir fidanı görüp bu tansığa şaşakaldı ve düşündü ki üzüm ve incir çekirdeği eskidenberi adada varolup susuzluktan o güne dek

çatlayamamıştı ve düşündü ki incir ve üzüm çekirdeği gözle görünmeyen uzak karalardan fırtınalar önünde binlerce mil uçarak bu adaya gelmişti ve düşündü ki incir ve üzüm çekirdeklerini kuşlar gagalarında bu adaya getirmişlerdi ve düşündü ki incir ve üzüm çekirdekleri göçmen kuşların dışkılarından mı adada artakalmıştı ve bir gün elma fidanı gördü ve daha nice yemiş fidanları görüp onları suladı ve tımarladı ve bundan mutluluk duydu ve üçüncü yılında asma üzüm verdi ve dördüncü yılında incir fidanı ağaç olup yemişe durdu ve elmalar ve armutlar ve erikler ve kirazlar ve ayvalar ve türlü ağaçlar yemişlerini sundular ve üzümler küçüktü ve ekşiydi ve onların kabukları kalındı ama adama o güne dek yediği üzümlerin en güzeli ve en tatlısı gelmekteydi ve incirler de ve elmalar da ve adada yetişmiş bütün yemişler de ona dünyanın en lezzetlisi gelmekteydi ve adam taşlardan duvarlar örerek ve dallardan çatısını kurarak kendine bir oda yaptı ve yanına ekleyip bir odayı iki oda yaptı ve odaları ekleyip bir ev yaptı ve evinin pencerelerini cam yerine kamışlardan ve kurumuş yapraklardan yaptığı perdelerle kapladı ve evinin çevresine bahçe yaptı ve evinin bahçesinde türlü renklerde ve biçimlerde çiçekler veren bitkiler yetiştirdi ve evini ve bahçesini donattı ve süsledi ve kış geldiğinde görülmemiş fırtınalar yaşadı ve fırtınalarda evi yıkıldı ve yıkılanın yerine daha sağlamını yaptı ve yeniden yıkıldı ve yeniden çok daha sağlamını yaptı ve o dayanılmaz kışın amansız karına ve kıyıcı soğuğuna ancak sevgilisinin dönüşünü düşünerek dayanabildi ve kendi yaptığı evine ve kendi yaptığı havuza ve kendi yetiştirdiği ağaçlara ve kendi kazdığı kuyuya bakıp bakıp hayran oldu ve kendi yaptığı evinin nasıl bir zavallı ve yoksul ve küçük olduğunu bile bile o evi çok görkemli tapınaklardan ve olağanüstü değerli yapılardan ve değerbiçilemez saraylardan ve bulutlara dayanan gökdelenlerden çok daha üstün ve çok daha güzel buldu ve evine varan yollar yaptı ve canlı olarak avladığı kuşları evcilleştirdi ve yaban ördeklerini ve yaban kazlarını avlayıp evcilleştirdi ve bu ıssız adada her sabah uyandığında ilk iş olarak adanın en yüksek tepesine çıkıp ve ordan denize bakıp sevgilisini getirecek teknenin yolunu gözledi ve her akşam günbatımında yine umutla o tekneyi arayıp durdu denizlerde ve bigün çentik çizdiği kayadaki çentikleri saydı ve yirmi kez üçyüzaltmışbeş gündenberi sevgilisini beklediğini anladı ve o ıssız adada geçirdiği yirminci yılının sabahında yetmişinci yaşına

bastığını hesapladı ve o sabah havuzdaki suyun aynasında kendi yüzünü seyretti ve apak saçlarını ve kırışık yüzünü ve çenesinden sarkan gerdanını ve iki kaşının arasındaki dikey ve derin çizgiyi ve alnındaki çizgileri ve sarkan yanaklarını ve şiş gözkapaklarını ve gözaltlarındaki torbaları gördü ve bu ben miyim diye kendini tanımadı ve gözlerinden suyun aynasına düşen iki damla yaş havuzun yüzeyini küçükten büyüğe çoğalan dairelerle süsledi ve yetmişinci doğumgünü hiç çalışmadı ve bütün gün adanın en yüksek yerinden hep sonsuz denize baktı ve dört bir yanı gözledi ve denizle göğün birleştiği çepeçevre çevreni seyretti ve sevgilisini getirecek tekneyi bekledi ve karanlık bastırıp da göz gözü görmez olunca evine geldi ve çalılar yakıp bahçesini aydınlattı ve ıssız adanın en sevdiği yeri olan kuyu başına geldi ve kuyu başında sevdiği kadın için bir post koyup yumuşak bir oturma yeri yaptı ve yanına kendi için de bir yer yaptı ve kabaktan yaptığı iki bardağa üzümden ve türlü yemişlerden kendi yaptığı içkiler doldurdu ve bardağın birini sevdiği kadının yerine koydu ve öbür bardağı kendi yerine koydu ve ocağında yalımlarında ışıyan bahçesinden topladığı renk renk çiçekleri yerlere serdi ve topladığı elmaları ve armutları ve ballı incirleri ve üzümleri ve türlü yemişleri ortaya yığdı ve avladığı balıkları ve kuşların etlerini kızartıp sofraya koydu ve içki dolu bardağını kaldırıp orda olmayan sevgilisinin bardağıyla tokuşturdu ve yetmişinci yaşı için kendikendini kutladı ve içkisini içti ve o gece uyumadan hep içerek gündoğumunu seyretti ve ıssız adasında yirmi yıl boyunca her sabah ve her akşam sevdiği kadını getirecek tekneyi gözlerken yetmişinci yaşının ilk günü ilk kez en yüksek tepeye çıkıp sevdiğini getirecek teknenin yolunu gözlemedi ve gözlemediği için de çevrenin batı çizgisindeki küçücük kara noktayı göremedi ve o kara nokta yaklaştıkça büyüdü ve büyüdükçe yaklaştı ve sonunda kırk kürekli ve kırk yelkenli tekne belli olduysa da gözleri kendi içine bakan yetmiş yaşındaki adam tekneyi göremedi ve tekne ıssız adanın kıyısına yanaştı ve tekneden kadın indi ve kadın geçen yirmi yılda yirmi gün bile yaşlanmamıştı ve dün nasılsa bugün dünden yirmi kat daha güzeldi ve kadın adanın yokuşunu çıktı ve çıkarken sevinç çığlıklarıyla adamın adını çığırdı ve sesi adanın kayalıklarında yankılanıp bin ses oldu ve hiçbir yanıt alamayınca adamın ölmüş olabileceğini düşünüp korkuya ve üzüntüye kapıldı ve tepeye çıktığında erkeği kuyu başındaki sofrada

buldu ve sofrada çiçekler vardı ve yemişler vardı ve kızarmış etler vardı ve yerde iki hayvan postu vardı ve içki dolu iki bardak vardı ve kadın erkeğin boynuna sarıldı ve adam da kadına sarıldı ve kadın öptü adamı ve adam da kadını öptü.

.....ve sonra kadın, erkeğe dedi ki:

"Ey bunca yıldanberi yolumu gözleyen ve beni bekleyen erkeğim! İşte sana geldim ve artık salt seninim ve çünkü bütün yasakları çiğnedim ve bütün engelleri aştım ve bütün tabuları yıktım ve bütün dokunulmazları hiçe saydım ve çünkü artık özgürüm ve onlarca bin yıldanberi kavuşamadığım kendi cennetimizi kendimiz kurmak için sonunda hiçbir engel kalmadı."

.....ve sonra erkek, kadına dedi ki:

"Ey kendisini değil de imgesine yirmi yılımı tükettiğim, artık sen özgürsün ama ben özgür değilim."

.....ve sonra kadın, erkeğe dedi ki:

"Bu insan ayağı değmemiş ıssız adada senden başka kim vardı ki seni benden alabilsin ve sen özgür olmayasın? Adaya bir gelen mi oldu yoksa?"

Kadının yüreğine zehirli hançer saplanmış gibi oldu ve içki dolu iki bardağı görünce yüreğini kıskançlık odu dağladı ve ikinci bardağın kimin olduğunu sordu ve erkek ikinci içki bardağının yirmi yıldanberi yanında olmayan kendisinin olduğunu söyledi ve kadın erkeğin elinden tutup tekneye götürmek istedi.

.....ve sonra erkek, kadına dedi ki:

"Ben artık cennet olarak gördüğüm bu adadayım ve bu adada kazdığım dünyanın en güzel havuzundayım ve dünyanın en görkemli yapısı olan ve tapınaklardan ve saraylardan ve köşklerden ve konaklardan ve gökdelenlerden çok daha güzel olan kendi kurduğum bu evdeyim, dünyanın en tatlı suyunu veren kendi açtığım bu kuyudayım ve ben cennetimden ayrılamam."

.....ve sonra kadın, gözyaşları dökerek dedi ki:

"Uygar insanın yaşayamayacağı bu ağır koşullardan ve bu acımasız ve sert doğadan ve bu amansız ortamdan ve yoksulluktan ve yoksunluktan ve açlıktan birlikte kaçıp kurtulalım ve kendi cennetimizi birlikte kuralım. Binlerce yıldanberi ikimiz de böyle bir günü beklemiyor muyduk? İşte o gün geldi."

.....ve sonra erkek, kadına dedi ki:

"Ben burdayım ve burdaki taşta ve suda ve bitkideyim ve burdan ayrılmam kendi kendimden ayrılmam olur ve burdan ayrılınca ben ben değilim. Burada yaptığım ve burada kurduğum ve burada yarattığım her ne varsa işte cennetim onlardır benim ve sen bu evin duvarlarında yoktun ve kazdığım havuzda yoktun ve açtığım kuyuda yoktun ve diktiğim ağaçta yoktun ve bu asmaların büyümesinde yoktun ve avladığım kuşta ve balıkta yoktun ve sen yolları yaptığımda yoktun ve sen yirmi yıl denizlerden senin dönüşünü beklerken yoktun ve sen doldurduğum içki bardağını içmek için yoktun ve burda seni yıllarca beklerken sonunda anladım ki sen hiç yoktun ve hiç de olmadın."

.....ve sonra kadın, erkeğe dedi ki:

"Burası senin inceliğinle bağdaşmayacak kertede çirkin ve seni tedirgin edecek kertede yabanıl ve burası güzellikten ve bereketten yoksun ve burada herşey yıkık ve ören. Haydi gidelim ve cennetimizi kuralım.

.....ve sonra erkek, kadına dedi ki:

"Sana çirkinse bana güzel ve çünkü onda ben varım ve benim ellerim ve benim gözlerim ve benim gözyaşlarım ve benim alınterim ve benim emeğim var ve sana yoksul geliyorsa bana varsıl gelmekte ve çünkü benim yaptığımda ve benim kurduğumda ve benim yarattığımda ben varım ve ben burda her ne yaptımsa onlarla özleşmişim."

.....ve kadın ağladı ve erkek de ağladı ve kadın sordu:

"Bu kez bizi bizden ayıran nedir?"

.....ve sonra erkek yanıtladı:

"Bu kez bizi bizden ayıran biziz."

.....ve kadın ağlayarak geri döndü ve kıyıya vardı ve teknesine bindi ve kırk kürek kayığı denizde itti ve kayık uzaklaştı ve gittikçe küçülerek gökle denizin mavisinde yitip yokoldu ve adam kuyubaşına oturup içki bardağını karşısında olmayan kadının içki bardağıyla tokuşturdu ve içkisini içti ve yanında olmayan kadının sesini duydu:

"Kimbilir ne zaman ve dünyanın neresinde yine buluşacağız ve yine birbirimizi seveceğiz ve bütün engelleri yıkarak kendi cennetimizi kendimiz yeniden kurmaya çalışacağız."

.....ve sonra erkek, yanında olmayan kadının sesini şöyle yanıtladı:

"Ve hiçbir zamanda ve hiçbir yerde birlikte kuramayacağımız kendi cennetimizi hep ve her zaman kurma umudu içinde olacağız ve biz cennetimizde olamayacağız ve hep yazılarda yaşamaya kargışlı kalacağız."

Vakıf
6 Ekim 1984

LİN-MİN ARTIK FİONG-HUA'DAN MEKTUP BEKLEMİYOR

Nice zamanlardan beri, nice yerlerde onları aramıştım. Artık bulmaktan umudumu kestiğim bir zamanda, hiç ummadığım bir yerde birdenbire karşıma çıkmalarına çok şaşırdım.

Saigon'a geleli daha üç gün olmuştu. Sıcaktan ve sanki yağlıymış etkisi bırakan yoğun rutubetten tenim yapışyapıştı, iç giyeklerim derime yapışıyordu. Canımı otele atıp banyoda suyun altına giriyor, sonra kurulanmadan, hem tavandaki koca vantilatörü, hem de soğuk havalandırmayı çalıştırıp ıslak gövdemi onların yelinde kurutuyordum.

Otelde bir yabancı gazeteci ile tanışmıştım. İki aydanberi Saigon'da olduğundan kenti biliyordu. Beni kendi ülkesinden bir karıkocayla da tanıştırmıştı.

O öğle sonrasında, saykılo dedikleri bisikletli çekçeke binerek otele dönmüştüm. Odama girer girmez, üstümdekileri atıp banyoya koşmuştum ki, telefon çaldı. Telefonda o gazeteci, tanıştırdığı karıkoca yurttaşıyla birlikte dondurma yememiz için beni bir kahveye çağırıyordu. Orda çok iyi çilek dondurması yapıldığını söylüyordu. İsteksizdim ama yine de gittim.

Otelin yakınında, yüzü çok dar, geriye doğru koridor gibi uzanan bir yerdi. Karşılıklı olarak duvarlara bitişik çok küçük masalar vardı. Her masanın iki yanına tahta perdeler konulmuş; abajurlu küçük masa lambaları yerleştirilmiş, böylece müşterilere bir gizlilik havası içinde oldukları izlenimi verilmişti. Tavanda asılı,

eski uçak pervanelerine benzer koca kanatlı iki vantilatör çalışıyordu. Kahvenin dar yüzündeki camda "Çay, Kahve, Kem" yazılıydı. Tanış olduğum gazeteciye Kem'in anlamını sordum. Dondurmanın Viyetçe'si olduğunu söyledi.

İki tahta perde arasına sıkıştırılmış küçük masaya dördümüz zorlukla sığıştık. Yalınayak, başında mahrut biçimi hasır şapka olan garsona vişneli Kem söyledik.

Dar bir koridora benzeyen bulunduğumuz yeri incelerken başımı biraz sağ geriye çevirince, karşı duvara bitişik masada onları gördüm. Şaşakaldım. Onları Saigon'daki böyle bir kahvede göreceğimi düşleyemezdim bile.

Masada karşılıklı oturuyorlardı. Yüz görünüşüne göre, erkek kesin Viyetnamlı olmalıydı. Karşısında oturan genç kadının Viyetnamlı olmadığını anlamak, Viyetnamlı olmayanlar için zordu. Bütün Uzakdoğulular'ın ortaklaşa benzer çizgileri vardı kadında, ama Viyet değildi. Çinhindi ülkelerinden birinden olabilirdi; belki Laos'lu, belki Taylandlı, belki de Birmanyalı...

Adamın yaşı? Uzakdoğulular'ın yaşlarını kestirmek yabancılar için kolay olmuyor. Bir on yaş yanılma payıyla altmış yaşında denilebilirdi. Görünüşüne göre elli yaşında olabilirdi, ama yetmiş yaşında olmadığı da söylenemezdi.

Kadının yaşı otuzla kırk arasında, kırka yakın bir yerlerde olmalıydı. O da yaşından genç görünüyordu.

Kahvenin havasının verdiği o gizemlilikle müşteriler fısıldaşır gibi konuşuyorlardı. Onlar da fısıldaşıyorlardı. Oysa onların konuşmalarını ne yapıp edip dinlemeliydim.

Garson, üstünde dört taze çilek bulunan dondurmalarımızı, çaylarımızla birlikte getirdi.

Gözüm kulağım, sağ gerimdeki yaşlı adamla genç kadındaydı. Konuşmalarına kulak verdiğimi, gözetlediğimi, ne onlar, ne de aynı masada oturduklarım ayrımsamamalıydılar. İsteksiz gelmiştim buraya, ama iyi ki gelmişim. Her yerde nice zamandır aradığım o iki insanı orda bulmuştum.

Gazeteciyle karıkocanın konuşmaları yüzünden, yaşlı adamla genç kadını incelemeye fırsat bulamıyordum. Dondurmalar yenilip çaylar içildikten sonra iyi ki gazeteci,

— Kalkalım mı artık?.. diye sordu.

Birlikte çıkıp sonradan buraya dönsem, onları dinlemeye çok

uygun olan bu yere başkası oturmuş olabilir yada o zamana dek yaşlı adamla genç kadın gitmiş olabilirlerdi.

— Siz gidin. Burası serin, ben biraz daha kalmak istiyorum. Otelde buluşuruz... dedim.

Gittiler. Orda uzun oturmaya hakkım olsun diye bir dondurma daha söyledim kendime.

Belli etmemeye çalışarak onları gözlüyordum. Adları neydi? Yani adları ne olmalıydı? İlkin adlarını bulmalıydım. Adamın adı Dang Phi yada Nguyen Vu Khang olabilirdi, belki de Lin Min'dir. Hangi ad daha uygun düşer diye bisüre adamı inceledim. Bu adamın adı Lin Min'dir, Lin Min adı çok yakışır ve çok uygundur ona. Neden mi? Çünkü, dış görünüşüyle herhangi bir Viyetnamlı' dan hiç ayırdı yok. Buyüzden en çok kullanılan ad ona uygun düşer. Adam, hem herhangi bir Viyetnamlı gibi, hem de —incelenince— hiçbir Viyetnamlı'ya, hatta dünyanın öteki insanlarının hiçbirine benzemiyor.

Ya kadının adı? Van Be ya da Anh Chi... Bu adlar uymadı genç kadına. Fiong Hua çok daha uygun, çünkü söylenişinin bir ses uyumu var.

Lin Min'in iyice ağarmış saçları, çok iri bir kasımpatı gibi duruyor başında, öyle dağınık.

Fiong Hua'nın saçları da gür, daha ağarmamış. Bir erkeğe ve daha da çok Lin Min'e iki avucu arasına alma isteği veren küçük yüzünü, gür saçları çerçeveliyor. Fiong Hua'nın öpülesi dudakları var. İncecik bir kadın.

Seyrek aralarla konuşuyorlar, tutuk tutuk...

İkisi de susuyor şimdi. Fiong Hua, suçüstü yakalamak ister gibi birden soruyor:

— Ne düşünüyorsun?

— Hiç! diyor Lin Min.

Fiong Hua, suskun zamanlarında sıksık böyle sorar Lin Min'e; Lin Min de "Hiç..." der ve sonra hiç'in düşünülemeyeceğini düşünür. Doğru söylemesi gerekirse, "Seni düşünüyorum", demeliydi. Ama inanmayacaktı ki... Bir gece o çalgılı yerde sarhoşluk coşkusuyla "Senin yerine ben ölebilirim," demişti de, Fiong Hua O'nu sahtecilikle suçlamıştı. Bu aşağılama çok ağrına gitmişti Lin Min'in. Fiong Hua O'nun sözüne güvendiğini anlayınca, "Ölüm, çok ciddi bişey," demişti de, Lin Min hemen eklemişti: "En ciddi

şey..."

Lin Min, sonraları, "Senin yerine ölebilirim," sözünü, sahtecilik olarak mı, sarhoşlukla mı söylemiş olduğunu çok düşündü. Niçin söylemiş olursa olsun, gereksiz bir sözdü. Ama o sözünde hiçbir sahteciliği yoktu. Bunu anlamak için yaşamda sınaması gerekirdi.

Lin Min eşsiz bir dalgacıydı. Dalgacılık ölçülebilse O'nu hiçkimsenin dalgacılıkta geçemeyeceği ortaya çıkardı. İmgeler kurar, sonra kurduğu bu imgeler içinde gerçekmiş gibi yaşardı. Yine böyle dalga geçtiği günlerden birinde, Fiong Hua'yla birlikte otobüsle uzun bir yolculuğa çıkmışlardı. Yolun sarp ve tenha bir yerinde haydutlar yollarını kesti. Yolcuları soyuyor, beğendikleri kadınların da orda gözönünde ırzına geçiyorlardı. Lin Min'le Fiong Hua'nın bavullarında, üstlerinde değerli buldukları her ne varsa aldılar. Sonra üç çapulcu, kollarından, saçlarından yakalayıp Fiong Hua'yı sürüklemeye başladı. Daha önce başka kadınlara da haydutlar böyle davranmış, o kadınlarla birlikte olan kocaları, kardeşleri, akrabaları olan erkekler hiç seslerini çıkarmamışlardı. Çünkü, kadını kurtarmak isteyen bir erkeği, haydutlar gözlerini bile kırpmadan orda kurşunlamışlardı.

Bu düşsel olayda Lin Min kendi namusunu sınıyordu. Gerçekten de Fiong Hua'nın yerine ölebilecek miydi?

Üç haydut, çığlık çığlığa haykıran Fiong Hua'yı giysilerini parçalayıp yerlerde sürüklerken, namusunu ve sevgisini sınamadan geçiren Lin Min de düşünüyordu. Hayır, Fiong Hua uğruna ölünmeye değemezdi. Salt Fiong Hua için değil, hiçkimse için ölümü göze alamazdı. Çünkü, çok istemişti ama, hiçkimseyi uğruna ölümü göze alacak denli sevememişti. Fiong Hua, onun için ölümü göze alır mıydı ki, o da Fiong Hua için ölümü göze alsın... Lin Min'e göre sevmek, gerektiğinde, sevdiği uğruna ölümü göze alabilmek demekti. Fiong Hua, kaç kez Lin Min'i sevdiğini söylemişti, hem de içtenlikle. Öpüşlerinin sıcaklığı, okşamalarının yumuşaklığı, sesinin tutkulu titreşimleri sevdiğinin belirtileriydi. Ama Lin Min uğruna gerektiğinde ölümü seçecek denli büyük bir sevi değildi bu.

Düşünüyordu Lin Min... Aklını kullanması gerekirdi. Bu namus sınamasında yalana yer olmamalıydı. Lin Min gerçek yaşamda yalan söyleyebilir, kendisini bile aldatabilirdi. Ama kendi kurduğu imgelem dünyasında hiç kendini kandırmamış, başkalarını da aldatmamıştı. Yalan olduktan sonra gerçek yaşamda bol bol

varken, niçin dalga geçmeliydi?

Düşünüyordu. Aklını kullanıyordu. Sanki ölümü göze alsa, Fiong Hua'yı bu haydutların elinden kurtarabilecek miydi ki... Güçsüz, zayıf ve yaşlıydı. Onlarla başedemezdi. Silahı da yoktu... Silahı olsa bile, kalabalık haydutlardan hangi birini öldürebilirdi... Haydutların üstüne atılsa, hem Fiong Hua'yı kurtaramayacak, hem de canından olacaktı. Öteki erkeklerin akılları yok muydu, neden onlar kadınları kurtarmaya uğraşmamışlardı?

Düşünüyordu. Aklını kullanmalıydı... İçindeki öteki Lin Min "Her yerde, her zaman gerekli olan aklın bile gerekli olmadığı yerler ve zamanlar olabilir. Yerin dibine batsın akıl böyle zamanlarda..." diye bağırdı. O zayıf, yaşlı, güçsüz Lin Min, birden üç haydutun üzerine atıldı. İlk kurşunda öldüyse de, hırslarını almak için haydutlar Lin Min'in cesedini delikdeşik ettiler.

Lin Min, dalgasını geçerek, sahteci olup olmadığını namusluca sınamıştı. Demek Fiong Hua'ya "Senin yerine ölebilirim," derken, gereksiz konuşmuş olabilirdi ama hiçbir sahteciliği yoktu. Bunu Fiong Hua'ya ispat edemezdi ki... Buyüzden, o günden sonra yanlış, hatta ters anlaşılacağından çekindiği için kimi duygularını Fiong Hua'ya açıklamanın gereksizliğini anlamıştı.

Kahvede karşılıklı otururlarken, aralarındaki suskunluğu bozmak için, birden, "Ne düşünüyorsun?" diye soran Fiong Fua'ya "Hiç!" demesi bundandı. Oysa düşünüyordu elbet. Düşüncesinde Fiong Hua'ya şöyle diyordu:

"Sen dünyanın en güzel, en incelikli kadını değilsin elbet... Ama benim için dünyada senden güzel yok ve senden incelikli de olamaz; çünkü seni seviyorum."

Fiong Hua'ya baktım. Başı önünde, masaya bakıyordu. Lin Min, iki elini çenesine dayamış, bakışlarını Fiong Hua'dan ayırmıyordu. Ama dıştan göründüğü gibi dingin değildi, içi kaynayıp duruyordu. Fiong Hua'ya "Canım", "Sevgilim" demek istiyordu. Oysa Fiong Hua hoşlanmazdı bu sözcüklerden. Basmakalıp, herkesin kullandığı, klişeleşmiş sözcüklerden nefret ediyordu. Buyüzden Lin Min O'na doya doya "Canım" diyemiyordu.

"Ah Fiong Hua, canım sözcüğündeki güzelliği, çok seyrek görülen o yalın güzelliği ayrımsayamıyorsun; çünkü bu güzel sözcük senin dilinde yok. Kimi öyle güzel şeyler vardır ki, kullanıldıkça eskimek, yıpranmak, bozulmak şöyle dursun, tersine

değeri artar, daha güzelleşir. 'Canım' sözcüğü de her tekrarlanışında değeri daha artan o seyrek güzelliklerden biri. Sevgili Fiong Hua, canım sözcüğünün bu değeri kazanması hiç de kolay olmadı; binlerce binlerce yıllardan beri Viyetnamlı sevgililer birbirlerine 'Canım' diye diye o güzelliğe, değeri ölçülemeyecek bir değer kattılar. Kullanılan altın, vitrinde duran yada kasada saklanan altından daha güzeldir. Herkesin kullandığı herşey ille de bayağılaşmaz. Fiong Hua. 'Seviyorum' sözcüğü de böyle. Yaşlı dünyanın tarihi bile 'Seviyorum' sözcüğünü yıpratamadı, bayağılaştıramadı. Aynı anlama kullanılmak istenen hiçbir özgün sözcük 'Seni seviyorum'un yerini alamadı. Canım sözcüğündeki yalın ama ölümsüz ve kullanıldıkça canlanıp değerlenen ölümsüz güzelliğin tadına varamadığın için sana 'canım' demek mutluluğundan beni yoksun bırakıyorsun canım sevgilim Fiong Hua."

Dalgacı Lin Min, Fiong Hua'nın karşısında suskun otururken içinden böyle konuşuyordu.

Suskunluklarında öyle bir gerginlik vardı ki, sanki pürüzlü bir ses, havaya her yandan gerilmiş, ama görünmeyen o telleri birden koparıverecekti. Yarım saat, en çok bir saat sonra ayrılacaklardı. Öncekilerde olduğu gibi güzel özlemleri doğuran bir ayrılış değildi bu. Böyle donmuş zamanı daha önce, bir kez Saigon nehri kıyısında otururlarken, bir kez de on gün birlikte oldukları bir Akdeniz kentinde yaşamışlardı. O Akdeniz kentinin sıkışık yapılarının bastırarak darlaştırdığı sokaklarından ezilir gibi geçerek ağaçlıklı güzel bir bahçeye gelmişlerdi. Yüksek bir yerden denizi, denizdeki taşıtların gidişgelişini seyrediyorlardı.

Lin Min kafasında saplantı olmuş o soruyu biçok yerde değişik biçimlerde Fiong Hua'ya sormuştu:

— Beni ne çok sevindirdiğini bildiğin halde niçin bana mektup yazmıyorsun Fiong Hua?

— Bütün dünya benden mektup bekliyor Lin Min.

Bütün dünya mı? Demek O dünyanın merkezi sanıyordu kendini.

— Herkes benden mektup istiyor Lin Min.

— Ben herkes miyim, herkesten biri miyim?

Fiong Hua susuyordu. Her ayrılışlarında sözverip yine de mektup yazmayacağını bilirdi artık Lin Min.

Tanışalı sekiz yıl olmuştu. Daha ilk tanışmalarında yıldırımla

çarpılmış gibi birden sevmişti Fiong Hua'yı. Fiong Hua da ilk tanışmalarında Lin Min'e ilgi duymuştu, ama bu ilgi sevgi değildi. İlişkileri sürdükçe sonraları sevmeye başlamıştı Lin Min'i. Ne var ki bu konuda hep ikircimli, hep çelişkiler, hep gelgitli duygular içinde, hep kararsızdı.

Lin Min her ayrılışlarında, mektup yazmasını söylerdi Fiong Hua'ya. Bunu söylerken onuru incinir, kendi gözünde küçülürdü. Ama yine de dayanamaz, söylerdi. Fiong Hua, Lin Min'in masaya dayalı elini okşar, kimileyin de O'nun elini küçük avucu arasına alıp, o içe işleyen yumuşacık ve ılık sesiyle,

— Yazacağım Lin Min, yazacağım... derdi.

Bilirdi yazmayacağını, ama yine de Lin Min'in bir çocuk gibi gözleri parlardı sevinçten ve inanırdı. Kendisi de bilirdi, dünyada en kolay kandırılabilecek insan olduğunu; O'nu aynı yalanla yüz kez kandıran, yine aynı yalanla yüzbirinci kez de kandırılabilirdi.

Üç ay, altı ay, kimileyin de bir yıl süren ayrılıklarından sonraki buluşmalarında Lin Min acılı sesle sorardı:

— Niçin mektupsuz bırakıyorsun beni Fiong Hua?

— Zamanım yok Lin Min, çok çalışıyorum.

Demek, dört ayda O'na mektup yazmak için ayıracak yirmi dakika bulamamış! Oysa Lin Min O'na sıksık mektup yazar. Ama onurunu korumak için yollamaz, yazdığı mektupları bir dosyaya koyar, o dosyaları da lake ağacından yapılmış, dantela gibi ince oyma işlemeli küçük bir sandıkta saklar. Seyrek de olsa, Fiong Hua'dan gelen mektupları da, sedef kakmalı başka bir kutuda saklamaktadır.

Fiong Hua'nın mektup yazmayışının gerçek nedenini bulmaya çalışıyordu. Aralarında çok yaş ayrımı vardı. Dünyadaki konukluğunun çok uzun sürmeyeceği belliydi. Ölümünden sonra, Lin Min'in sedef kakmalı kutuda topladığı mektuplarını başkalarının okumalarını istemiyordu Fiong Hua. Hiçkimse bu yaşlı adamı sevdiğini öğrenmemeliydi.

— Ayıp bişey yapmıyoruz ki Fiong Hua...

Fiong Hua susardı.

— Bu denli yaş farkı olup da birbirini seven ilk insan biz değiliz dünyada.

Fiong Hua susardı.

— Utandırıcı bişey mi beni sevmiş olman?

Fiong Hua susardı. Lin Min'in içinde acılar tortulanırdı.

Gözetlediğimi, konuşmalarını dinlediğimi belli etmemeye çalışarak onlara bakıyordum. Dondurmalarını yiyorlardı. Fiong Hua, dondurmasının üstündeki bisküviyi ısırıyordu. Bisküviyi tutan incecik parmaklarını görüyordum. Çok uzun olmayan tırnakları bakımlı, ama ojesizdi. Konuşmaya başlamıştı. Çok doğal bir olaydan sözeder gibi, Lin Min'in ölümünden sözediyordu. Lin Min ölünce hiçkimsenin eline geçmemeliydi O'na yolladığı mektuplar. Lin Min kendisinin ölümünden bu denli rahatlıkla konuşan Fiong Hua'ya aptallığa varan bir üzünçlü şaşkınlıkla bakıyordu. Daha önce de bikaç kez, yine aynı şaşılası doğallıkla Lin Min'in ölümünden konuşmuştu.

— Biliyorsun ki ben tarihçiyim Lin Min. Benim konum, ölmüş, yani tarih olmuş insanlar. Ölümünden sonra senin üzerinde de çalışacağım elbet...

Lin Min yüzüne karşı kendi ölümünden konuşulduğunu, hem de bu rahatlıkla, ilk kez duyuyordu. Kendisini, ölmesi çok gecikmiş bir insan gibi duyumsamaya başladı. Çoktan ölmesi gerekirken neden ölmemişti? Tüyleri ürperen Lin Min, bu konuşmanın bir şaka olabileceğini düşünerek kendini gülümsemeye zorluyordu.

Lin Min bir yaşama inadı duyarak, mal satıcılarının garanti vermesi gibi,

— Enaz daha yirmi yıl yaşayacağım... dedi

Hemen ekledi:

— Sen o zaman yaşlanacaksın Fiong Hua...

Bütün o yaştakilerin güveniyle Fiong Hua,

— Ben hiç yaşlanmayacağım... dedi

— Öyleyse ben de ölmem.

— Ne iyi, sen ölmeyeceksin, ben de yaşlanmayacağım.

İkisi de neşelenmişti.

Dondurmalarını bitirdiler. Lin Min garsona çay söyledi.

— Mektuplarımı yak Lin Min.

— Yakamam. Anlatamam ki bunu. Kimi mektuplarındaki sözcüklerde yüreğinin atışlarını, nabzının vuruşunu dinledim. Yazdığın sözcükler benim için canlı, yaşıyor. Onları yakarsam, canlı ve çok güzel bişey yakıyormuş gibi olurum. Mektuplarını okurken kimi kez ağladım. Üstlerine düşen gözyaşlarımla mektuplarındaki kimi harfler canlanıp devindi. Mektuplarındaki sözcükler-

le aramda sinirsel bağlar, kan dolaşımı oluştu sanki... Onları yakarsam, kendimi yakmış gibi canım acıyacak sanıyorum. Bu denli kıyıcı olamam. Ama istersen göndereyim hepsini, sen yak... Bana işletme bu cinayeti.

— Hayır, demişti Fiong Hua, mektuplarımı bana geri gönderme.

Yüz yıl sürmüş gibi gelen bir suskunluktan sonra, artık kendi ölümünden konuşulmasına alışmış görünen Lin Min,

— Öyleyse, dedi, ölümümden sonra o iki kutudaki mektupların yakılması için şimdiden noterde bir vasiyet senedi yaparım.

— İyi, dedi Fiong Hua, yap o senedi.

— Öyleyse sakınca kalmadı, hiç çekinmeden mektup yaz bana...

— Yazacağım Lin Min, yazacağım.

Yazmıyordu yine.

Fiong Hua sözcükleri çok sevdiğini söylüyordu. İlk kez değil, önceleri de çok söyl[illegible]ti bunu. Demek, sözcükleri çok sevdiğini sıksık söyleyerek Lin M[illegible]e bişey anlatmak istiyordu. Lin Min ne zaman Fiong Hua'ya beylik, basmakalıp, herkesin dilinden bir söz söylese, genç kadın bunlardan tiksindiğini belirtmek için, sözcüklere çok değer verdiğini söylerdi. Böylece, Lin Min'den özgün sözler beklediğini anlatmış olurdu. Bir özgün sözcük, anlamsız, ama Lin Min o sözü Fiong Hua'ya söylediği zaman anlam kazanan, uydurulmuş yada yaratılmış bir sözcük olabilirdi; yada tarihin masalsı sevi kahramanlarından birinin adı...

Fiong Hua, sözcüklere çok değer verdiğini ilk söylediğinde, aynı duyguyu paylaştıklarını sanarak Lin Min çok sevinmişti. Sonraları, aynı sözlerden başka anlamlar çıkardıklarını anlamıştı.

"Ah Fiong Hua, sözcükleri ben de çok seviyorum. Bir yonutçu çamurunu nasıl seviyorsa, bir ressam renkleri, bir müzikçi sesleri nasıl seviyorsa, ben de sözcükleri öyle seviyorum canım. Ama sözcükleri salt sözcük oldukları için sevmiyorum yarattıkları anlamlar, ses uyumları ve güzellikler için seviyorum. Sözlüklerdeki sözcükler durdukları yerde bana sevimli gelmiyor, gerekli olsalar da... Sözcüklerin neden, niçin, hangi amaçla söylenmiş olduğu, salt sözcüklerin kendilerinden çok daha önemli. Aynı sözcüğün ayrı ayrı ve bambaşka pekçok anlamda söylenebilmesi de bunu göstermiyor mu canım, canım, canım...canım..."

Onlara baktım. Çaylarını içiyorlardı. Suskunluk bataklığına gömülmüşlerdi. Lin Min, "Ne zor şeymiş insanın kendi anadiliyle bile konuşabilmesi..." diye düşünüyor olmalıydı. Bişeyler söylemesi gerekiyordu. Ama heceler, tırtıllı demir bilyalar gibi boğazına takılıyordu.

Dalgacı Lin Min dalmıştı. Hiç olmayacak şey olmuş, ikisi de aynı zamada, aynı hayali görmekteydiler. O Akdeniz kentindeydiler. Ağaçlıklı o yüksek yerden denizi seyrediyorlardı. Denizin üstünde sayısız ayna kırıkları böcek böcek oynaşarak göz kamaştırıyordu. Lin Min içine sığmayıp taşan acıyla bir daha sordu:

— Niçin mektup yazmıyorsun Fiong Hua?

Fiyon Hua,

— İnanmıyorsun, dedi; kaç kez başladım, ama bitiremedim.

— Çok güzel şeyler yazmaya çalışıyorsun da ondan... Oysa senden olan herşey güzel benim için. Değerli olan, güzel olan, sen kendinsin. Örneğin son mektubun kırıkdöküktü, eksik tümceler... Ama seni capcanlı buldum o mektubunda.

Fiong Hua, böyle durumlarda her zamanki gibi, "Yazacağım Lin Min, yazacağım," demedi, bu kez,

— İnsanın içinden gelmeli Lin Min, içimden gelmiyor... dedi.

Lin Min, her yanına birden inme inmiş gibi oldu. Ağaçlar, bulutlar, deniz, taşıtlar, toprak, ordaki herşey birbirine karışarak fırıl fırıl dönmeye başladı. Kendi gözünde hiç bu denli küçülmemişti. Peki ama niçin bunu daha önce söylememişti?..

Cebinden çıkardığı küçük defterine zorlukla notlar yazdı.

— Ne yazıyorsun? diye sordu Fiong Hua.

— Hiç... dedi Lin Min.

Defterine şunları yazmıştı: "Üstümüzde dut, yanımızda ceviz, arkamızda incir ağacı. Saat:10.38"

Nedenini bilmiyordu ama, bu yerin ve bu zamanın saptanmış olmasını istemişti.

O yerde ve o zamanda ZAMAN donmuştu; donmuş zamanın yüzeyine Fiong Hua ile Lin Min'in kabartmaları kazılmıştı.

Bir masada karşılıklı oturmuşlar, ama aralarında kilometrelerce uzaklık ve yıllarca ayrılık vardı.

Lin Min kazılı olduğu donmuş zaman kayasından çıkıp kurtulmak istiyor, ama olanaksız. Sözcükler boğazında lav lav donmuş.

Gerçekte ikisi de öyle konuşkan insanlar değiller. Lin Min, konuşmanın bu denli zor olabileceğini hiç bilmiyordu.

— Bana kızıyorsun... dedi Fiong Hua.

— Hayır, dedi içtenlikle Lin Min, ama seni daha iyi anlıyorum. Mektup yazmak içinden gelmiyor diye bir insana kızılmaz, ama o insanın niçin mektup yazmadığı anlaşılır. Bunu çok önceleri anlamış olmayı isterdim.

Fiong Hua, böyle zamanlarda hep olduğu gibi yine Lin Min'in boşluğu doldurmak için bişeyler söyleyeceğini sanıyor, bekliyor, Ama Lin Min konuşmayınca, havayı ılıştırma işinin kendine düştüğünü anlayan Fiong Hua, söz açılsın diye soruyor.

— Hava güzel, değil mi?

Bundan daha beylik, bundan daha basmakalıp söz olabilir mi?

Söz açmak için yine soruyor Fiong Hua:

— Sen rahat mısın orda?

Az sonra bir daha soruyor:

— Güneş gelmiyor sana, değil mi?

Donup taşlaşmış zamanı hiçbir söz yumuşatamıyordu artık.

— Telefon edeceksin değil mi yarın akşam?..

Lin Min,

— Edebilirsem... diyor.

Zamanın uzatılmasında yine de umut var.

— Bir çay daha içelim mi?

— Sen bilirsin...

Oysa geçen kez ayrılışları ne içten, ne güzel, ne acılı ve ne üzünçlü olmuştu. Çarçabuk akmakta olan zamanın bir yerinde Fiong Hua, Lin Min'in elini tutup "Senden ayrılmak ne zor..." demişti. Her zamanki gibi inanmıştı Lin Min. Ayrılırken istekle öpüşmüşlerdi. Kapıdan geçerken Fiong Hua, geriye dönüp dönüp Lin Min'e bakmıştı. Fiong Hua kapıdan geçip yittikten sonra, Lin Min bir süre daha gözlerini yumup o güzel imgeyi yaşamak için orda beklemişti.

Dut ağacının altındaki masadan kalktılar. Bozuk kaldırımda yolda yürüdüler. Fiong Hua bişeyler söylüyor aradabir, ama beyni uyuşmuş gibi olan Lin Min hiçbişey anlayamıyor.

Anayolun kalabalığına daldılar. Yürürlerken, aralarına başkaları girip onları ayırıyor. Oysa eskiden birbirlerine öyle sokulmuş yürürlerdi ki, başkaları aralarından geçemezdi.

Alana gelince karşı karşıya duruyorlar. Ayrılma yerindeler. Lin Min,

— Gülegüle, iyi yolculuklar dilerim... diyor.

Fiong Hua,

— Sana da... diyor.

— Başarılar dilerim.

— Sana da...

— Herşey gönlünce olsun.

— Senin de...

— Ayrılıyoruz.

— Yine görüşeceğiz.

Lin Min susuyor.

Ayrılıyorlar. Yürüyorlar. Lin Min sağ elini yüreğinin üstüne götürüp bastırıyor, yüzü acıyla buruşuyor, bikaç adım atıp ordaki büyük anıtın dibine çöküyor. Nice zaman orda kaldığını anımsayamayacaktır Lin Min.

Sağ gerimdeki masada oturan Lin Min'le Fiong Hua'yı gözden ayırmıyorum. Çaylarını da içtiler. Lin Min garsona para ödedi. Yavaş yavaş çıkıyorlar kahveden. Ben de teleserek garsona parasını verdim. Arkalarından yürüdüm. Kahvenin önünde, sahiplerinin bıraktığı bisikletler yanyana yığılıydı. Lin Min bisikletlere yöneldi. Her Viyetnamlı'nın olduğu gibi, demek O'nun da bisikleti vardı. Ama o bisiklet değil, ordaki bikaç motosikletten birini aldı. Motosiklete bindi. Fiong Hua da arkasındaki seleye oturdu. Lin Min motoru çalıştırdı. Onları izlemek istiyordum ama, orda motosiklet bulamazdım ki... Ortalarda araba da yoktu.

Motosiklet kalktı. Yolda gidişgeliş öyle yoğun, öyle kalabalıktı ki, Lin Min motosikleti hızlı süremiyor, iki-üç adımda bir durup dengesini sağlamak için, çalışan motorun üstünde ayaklarını yere basıyordu. Böylece ağır ağır, dura kalka yürüyerek Saigon Nehri rıhtımının bulunduğu geniş caddeye dek çıkabildi ve oraya dek onları izledim. Caddeye çıkınca motosiklet hızlandı. Ben arkalarından bakıyordum. Saçları kanat kanat uçuşan Fiong Hua, iki koluyla sıkıca arkasından Lin Min'e sarılmıştı. Lin Min'in o durumda çok mutlu olması gerekirdi. İşte o sırada o inanılmaz olay oldu. Lin Min motosikletini rıhtımdan nehre doğru sürdü ya da egemen olamadığı motosiklet rıhtımdan kaydı. Elimde olmadan "Eyvaah" diye bağırdım. Benim haykırmama ordan geçmekte olan bikaç kişi

dönüp baktı, elimle motosikleti gösterdim, aldırış eden olmadı. Çok şaşılası bişey oldu. Rıhtımdan fırlayan motosiklet nehre düşmemiş, nehrin bikaç metre üstünden havada uçuyordu. Şaşkınlık içinde bakakaldım. Herhalde yolda çok hızlı gittiği için olacak, o ilk hızla havada uçuyordu. Nasıl olsa sonunda, nehrin ortalarına bir yere düşecek, zavallılar da kurtulamayacaklardı. Daha şaşılası bişey oldu, motosiklet burnunu göğe dikti, nehirle en az otuz derecelik bir açı yaparak bulutlara yükselmeye başladı. Bağırarak kollarından tutup ordan geçen bikaç kişiye havada uçan motosikleti gösterdim. Onlar da benim gibi umarsızdı, hiçbişey yapamazlardı. Ama onların havada hiçbişey görmemişçesine aldırış etmeden geçip gitmeleri, kimisinin de yanımdan uzaklaşınca bana bakarak alaylı gülmeleri beni büsbütün şaşırttı. Yelden saçları yelpazelenerek uçuşan Fiong Hua, Lin Min'e öyle sıkı sarılmıştı ki, tek kişi gibi görünmeye başlamışlardı. Durmadan havalanan motosiklet gittikçe küçüldü. Solda bir koyu kapkara bulut vardı. O buluta yöneldi. Sonunda o kara buluta daldı, görünmez oldu. Kimi bayramlarda uçakların beyaz yada renkli bir duman bırakarak havaya yazı yazmaları gibi motosiklet de bıraktığı ak dumanla kara bulutun üstüne yazı yazmaya başladı, hem de elyazısı harflerle... Karatahtaya tebeşirle yazı yazar gibi kara bulutun üzerine ak harflerle yazı yazıyordu. Yazıyı okuyabiliyordum: "Seni seviyorum canı..." Sonda olması gereken "m" harfi ya kara buluttaki rüzgârda uçup dağılmış yada bulutun içine gömüldüğü için görünmüyordu.

Sonucun ne olacağını görmek için çok bekledim nehrin rıhtımında. Akşam oldu, hava kararadı. Yıldızlar çıktı. Lin Min'le Fiong Hua geri dönmedi. Saigon'un o rutubetli sıcaklığından her yanım yapış yapış olmuştu. Otele döndüm.

Moskova
Yürekbilim Araştırma Merkezi Oda-506
5 Kasım 1982

SAÇLARINDA VE SESİNDE GÜNEŞİ GETİREN SEVGİLİ

Kadın güneşi yine saçlarında, gözlerinde, dudaklarında, sesinde getirmişti. Gözleri de, gönlü de kamaşan adamın karanlıkları ışıdı. Kadının saçlarından, dudaklarından güneşi öptü koklaya koklaya.

Daha cumartesi günü birlikteydiler. Herkesin kullandığı takvimlere bakılırsa hepsi hepsi iki gün geçmişti aradan. Oysa Adam'ın zaman ölçüsüne göre sanki iki aydan uzundu birbirlerini görmeyeli. İki gün değil, iki saat bile sevgilisinden ayrı kalsa, iki saat O'nun güneşli sesini duymasa yine uzun bir ayrılığın özlemini duyumsayacaktı; böyle olacağını biliyordu, çünkü hep böyle olmuştu.

İşte yanyanaydılar ve sevgilisinin ellerini öpüyordu. Bunca yakınındayken de sevgilisinin ne zaman gideceğini düşünüyordu; gidince ne zaman geleceğini, gelince de ne zaman gideceğini...

Güneşi saçlarında taşıyan sevgilisi her zamanki gibi onu bırakıp gidecekti yine. Kadın umarsızdı ve bu umarsızlığı benimsemişti. Çünkü, böyle olması gerekiyordu ve çünkü hiçbişeyi değiştiremezlerdi. Bu değiştirilemezliği bir yazgıymış gibi ikisi de biliyordu.

Adamın, bakana güven veren, taştan yapılmış sağlam ve hiç yıkılmazmış izlemindeki Ondokuzuncu yüzyılın yapıları gibi bir görünümü vardı ama, nice gizlemeye çalışsa, içindeki dinmeyen boran aradabir gözlerinde yansıyordu. Dışı dingin, içi tedirgindi.

Olanla, olabilenle, her ne olabilirse onunla yetinemiyordu bitürlü. Saçlarında, gözlerinde, dudaklarında, sesinde güneşi taşıyan sevgilisi bir saat, iki saat, ençok üç saat sonra onu bırakıp gitmek zorundaydı; gidince de sınırsız bir özlemle bir dahaki ve belirsiz bir zamandaki buluşmalarını düşünüp duracaktı.

Bu birlikte geçen saatlerin tadını çıkarsaydı, bu güzellikle yetinseydi ya... Elinde değildi yetinmek, çünkü sınırsız bir adamdı. O'na göre, insanın çok sınırlı yaşamı içinde güzel şeylere ikinci bir sınır daha konmamalı, yaşamın kendi sınırlılığı içinde güzellikler sonsuz, sınırsız olmalıydı. Sevmekse güzelliklerin en güzeliydi.

Sevgilisinin saçlarındaki, gözlerindeki, sesindeki, dudaklarındaki güneş, içindeki gizli mağaranın karanlıklarını ışıtıyor, yaşlanmış sarkıt sarkıt buzulları çözüyordu.

Ne yapsa doyumsuzdu, yetinemiyordu. Adam'ın örtmeye çalıştığı tedirginliğini sezen saçı güneşli sevgili,

— Ben sana hep keyf vermek istiyorum, dedi.

Öyleydi de Adam. Keyfi sonsuzdu, ama az sonra ayrılacaklarını kafasından bir çıkarabilse...

— Biliyor musun, dedi Adam, bu yaşımda bile çok yalın gerçekleri keşfediyorum; sanki daha önce hiç bilinmiyormuş gibi, bir çocuğun elini yakarak, ateşin yakıcı olduğunu öğrenmesi gibi.

— Nedir? diye sordu Kadın sesinde ve saçındaki ışınlar titreşerek.

Adam,

— Bunu seni sevmeye başladıktan sonra anladım, dedi, aşk bir doyumsuzluktur; iki cinsin birbirine sürekli ve hiç dinmeyen, bitmeyen doyumsuzluğu... Bu doyumsuzluk bitince aşk da kalmıyor.

Saçındaki güneş yanardöner pırıltılarla yansıyan Kadın, Adam'ın elini aldı, parmaklarını öptü, iyice ağarmış saçlarını okşadı. O'nun tedirginliğini anlıyordu. Keyf vermek ve keyf almak istiyordu ama kendisi de bu tedirginliği duymuyor değildi ki... Değişmezlerin, değiştirilmezlerin içinde bulunduklarını ikisi de biliyor, ama Adam bu olanaksızlığı anlasa da bitürlü benimseyemiyordu.

— Sana doyumsuzluğum gittikçe artıyor, yedikçe daha çok acıkan dev gibi...

Bunları söylerken bir olasılığı düşünüp irkildi Adam. Bu

artan doymazlığı bu çoğalan yetinmezliği, sürekli birleşememeleri, birlikte ve bir olamamaları yüzünden miydi? Aralarında, yaşamın koyduğu bu engeller olmasa, yine bu doyumsuzluk, bu yetinmezlik sürer miydi? Sürmeliydi, sürmesini istiyordu. Bütün engeller, yasaklar kalksa da hep birlikte olsalar, doyumsuzluğunun artarak süreceğine inanıyordu. Önemli olan, bunun doğru yada yanlış olması değil, O'nun içtenlikle buna inanmasıydı.

"Ama gerçekler, yaşamın gerçekleri böyle değil ki..." Bu sö[illegible] içinden geçirdi. İçindeki sesi, yine içinden yanıtladı: "Yaşa[illegible]n gerçeği dediğin ne? Yaşamın gerçeği, şu anda benim ina[illegible]ış olduğum şey. Dünyamızda şu anda beş-altı milyar insan [illegible]yız; kaç milyarlarca milyar insan yaşadı bizden de önceleri... Ben inanıyorum ki, bu milyarlarca milyar insanların hiçbiri, benim saçları güneşli sevgilimi sevdiğim kadar sevemedi hiçkimseyi. O senin dediğin gerçek böyle olmayabilir. Ama hangi gerçek? Benim gerçeğim değil ki böyle olmayan. Ben inanıyorum ki bu dünyada sevdayı keşfeden biziz... Bizden önce sevda yoktu ki... Böyle olunca, doyumsuzluğum da, yetinmezliğim de elbet durmadan artar."

Adam kendikendine sordu: "Peki nereye dek?"

Adam kendikendini yanıtladı: "Kendini tüketip yok edene dek."

Saçları, gözleri, dudakları, sesi güneşli Kadın kol saatine baktı. Adam'ın mağarasındaki karanlığın buzları çıtırdadı. Ayrılma zamanı geldi işte!

"Dünyanın gerçeği bu... Ama ya benim gerçeğim? Benim gerçeğimden başka gerçek olamaz ki..."

Adam,

— İnsan, dedi, iki türlü yalan söylüyor. Biri, yalan olduğunu bile bile söylüyoruz; başkalarını kandırmak için. Böylesi yalan çok önemli değil, çok tehlikeli de değil.

İçi boranlı Adam sustu. Saçları güneşli Kadın,

— Ya öbürü? diye sordu.

— Öbür yalanımız, yalan olduğunu bilmeden söylediğimiz yalanlar. Yalanımızla, önce kendimizi kandırıyoruz; kendimizi kandırınca da inanıyoruz yalanımıza, yalanımızı doğru sanmaya başlıyoruz. Bu kez doğru olduğuna kendimizi inandırarak başkalarına söylüyoruz, yalanımızın yalan olduğunu kendimiz bile

bilmeden.

Gözlerindeki güneş dalgalandı Kadın'ın.

Adam açıkladı düşüncesini:

— Çok düşündüm bunu, çok düşünmek zorundaydım. Çünkü "Benim gerçeğim bu," derken, gerçek olan gerçekliklerden kaçmak mı istiyorum yoksa? Kendi yalanımla kendimi mi kandırıyorum?

— Düşündüğün nedir? diye sordu Kadın.

— Seni gerçekten sevip sevmediğimi... Seni deli gibi, seni çılgınlar gibi seviyor muyum gerçekten? Yoksa seni seviyorum diye önce kendime yalan söyleyip kendimi kandırdıktan sonra bu yalanı yalan olduğunu bilmeden sana mı söylüyorum?

Kadın'ın gözlerindeki güneş ışıltıları titreşti.

Adam, kendi içindeki karanlık mağaradan gelir gibi kısılan sesiyle konuştu:

— Bu kez kendi yalanımla kendimi kandırmak istemedim. Kendimi günlerdir sınıyorum: Seni seviyorum diye kendimi kandırıyor muyum?

Kadın'ın yüzünü iki eliyle tutup güneşli gözlerinin içine bakarak fısıldadı:

— Hayır, kendimi kandırmıyorum. Bunu sana çok kez söyledim, ama bu kez başka: Seni seviyorum.

Genç Kadın'ın gözlerindeki, saçlarındaki dudaklarındaki güneş parladı. Adam'a "Ya sen?" diye sormadı, "Ya sen kendini kandırıyor musun?"

Genç kadın ikinci kez saatine baktı, ama bu kez ak saçlı adama belli etmemeye çalışarak. Adam, sevgilisinin yan gözle saatine baktığını ayrımsadı. Yaşamın gerçekleri çağırıyordu sevgilisini. Biyanda yaşamın gerçekliği, biyanda kendisini gerçekten sevdiğine inandığı Adam vardı; kadın ikircimliydi. Sonunda yaşam gerçeğinin, bu çatışmada yengin çıkacağını ikisi de biliyordu. Kadın gidecekti elbet. Adam, her zamanki gibi, haftalar, aylar kadar uzun gelecek iki yada üç gün sonra, yine böyle onları tanıyacak kimselerin olmadığı bir yerde buluşacaklardı. Ve Kadın, Adam'ın karanlıklarına yine saçlarında, gözlerinde, dudaklarında, sesinde güneşi getirecekti.

— Demin sana ne dediğimi anımsıyor musun? Hani deli gibi, çılgınlar gibi sevmek dedim. Sevmenin en üst düzeyi, en doruğu bu: Deliler gibi, çılgınlar gibi sevmek...

Adam, en korkulmayacak sözcüklerle ama en korkulacak şeyi anlatıyordu. Kadın'ın gözlerindeki güneş, görünmeyen bir bulutla örtüldü.

— Artık gitmeliyim... dedi.

Ağaçlıklı yolda yürüdüler. Kadın, Adam'ın sağ elini tutup göğsüne bastırdı. Kolkolaydılar. Kuş ve böcek seslerinin, yaprak hışırtılarının, kımıldayan dalların aradabir çizdiği sessizliği dinleyerek hiç konuşmadan anayola indiler. Otobüs durağına yürüdüler. İlk gelen otobüse bindiler. Kadın,

— Nereye gidiyoruz? dedi.

Adam,

— Bilmiyorum, dedi ve hemen ekledi:

— Ne önemi var...

Kadın aynı tonda yineledi:

— Ne önemi var!

Otobüs tıkış tıkıştı. Son durağa dek gittiler. Daha gitse otobüs, gideceklerdi. Son durakta indiklerinde, karşıda, kentler arası otobüs terminalini gördüler. Sanki orda birisiyle buluşacaklarmış gibi, elele tutuşup terminale gittiler. Satıcıların, yolcuların, otobüs çığırtkanlarının bağırıp haykırışlarından, kalkan yada duran otobüslerin motor seslerinden oluşmuş bir gürültünün içinde yüzer gibi el ele dolaşıyorlardı. Adam, buraya gelmeyeli yıllar olmuştu. Hele genç kadın burasını hep uzaktan görmüştü. Bişey arıyor gibi otobüslerin arasında dolaşıyorlardı. Adam,

— Bak sevgilim, dedi, işte bunun rengi güzel...

Açık ve koyu, iki tonda maviyle boyanmış eski bir otobüsü gösteriyordu. Kadın, otobüsün arkasına yazılmış yazıyı gösterdi:

— Bak!

"Yanındaki kimdi o?"

Kadın gülerek,

— Bunu söyleyen şoförün sesini duyuyorum yazıyı okurken, dedi; kalın, kısık, boğuk bir ses... Hem de çok kıskanç bir adam, bak nasıl soruyor sevgilisine: Yanındaki kimdi o? Eli bıçağına gitti gidecek... Otobüsü sürerken kadını yolda birisiyle görmüş, otobüsü durdurup inememiş de... İnebilse orda işini görürdü kadının, yanındakinin de...

— Haklısın, dedi Adam; bu yazıda bir roman var. Üstelik rengi de güzel, hadi binelim buna...

Bindiler.

— Boş yer var mı?

Şoför yardımcısı,

— İki kişilik var ağbi, ama ayrı yerlerde... Ben şimdi ayarlarım... dedi. Yolculara yer değiştirterek Kadın'la Adam'ı bir koltuğa oturttu. Adam.

— Nereye gidiyor bu otobüs? Diye sordu.

Sürücü yardımcısı, bindikten sonra otobüsün gideceği yeri soran Adam'a alaylı alaylı bakıp otobüsün gideceği yeri söyledi. Kadın sevinçle,

— Ay oraya hiç gitmemiştim, dedi.

Adam,

— Ben de, dedi.

Biletçi geldi, iki bilet verdi.

— Kaç saatte gideriz?

— İki gece, bir gün. Yarın gece sabaha karşı kısmetse...

Adam,

— Seninle birlikte ilk kez bir yerde olmak ne güzel... dedi.

Kadın, Adam'a iyice sokularak aynı düşüncede olduğunu, konuşmadan belirtti.

Az sonra otobüs kalktı. Kadın da, Adam da sonsuz keyf içinde, sonradan hiçbir zaman anımsamayacakları şeyler konuşuyorlardı. Karanlık bastı iyice. Şoför radyoyu kapattı. Kadın, başını Adam'ın omuzuna dayadı. Hemen de uyudu. Adam, güneşi omuzunda taşıdığını duyumsadı. Kadın'ın saçları kulağını gıcıklıyordu.

Gecenin çok geç bir zamanı otobüs ışıklı bir yerde durdu. Bir aşevi... Kimi yolcular yemek yedi, kimileri çay içti... Kadın durmadan "Ay, ne güzel..." diyordu. Adam'a da herşey güzel gelmekteydi.

Otobüs yolculuklarının ikinci gecesinde otobüs yine bir yerde durdu, mola verdi. Kadın'la Adam indiler. Hava sıcaktı. Bir çocuk, bir elindeki bardakları şıngırdatarak su satıyor, öteki satıcılar da bağırıyorlardı. Bol ışıklı tezgâhlarda biçim biçim şekerlemeler, kuruyemişler vardı.

Kadın, fiskiyeli havuzun önünde,

— Burası ne güzel yer... dedi.

Adam,

— Sevdinse burda kalalım... dedi

— Kalalım... dedi Kadın sevinçle.

Otobüsün hostesine, yolculuklarını sürdürmeyeceklerini söylediler. Bir bahçeli çayevinde çay içerlerken garsona o yerin neresi olduğunu sordular. Kaldıkları yerin adını öğrenmişlerdi. Sevindiler.

— Bir otele gidelim mi? diye sordu Adam,

— Nerdeyse sabah olacak, gündoğumunu seyredelim, dedi Kadın...

Bellekte iz bırakan, her zaman anımsanacak tatlı bir yorgunlukla doğan günü seyrettiler. Gündüzü, sevimsiz ve bakımsız b otelde uyuyarak geçirdiler.

— Sorsana, dedi kadın, burda tiren var mıymış?

— Galiba olacak, dedi Adam.

Ama yine de sordu. Tiren vardı. Kolkola girip i tasyona gittiler.

Adam, demiryolu memuruna, ilk tirenin kaçt olduğunu sordu. Memur da,

— Nereye gideceksiniz? dedi.

— Nereye olursa... İlk kalkacak tiren?...

Yarım saat sonra kalkıyordu tiren. Adam büfeden içkiler, yiyecekler aldı. Sonra bilet gişesindeki memura, tirende yataklı olup olmadığını sordu. Hayır, yataklı yoktu, ama iki kişilik kuşetli kompartıman vardı. Tirenin son gideceği yere dek iki bilet aldı. Yıldızlara gidiyorlarmış gibi sevinçle bindiler tirene, sanki tirene ilk biniyorlard Tirende restoran vardı. Aldığı içkileri, yiyecekleri kompartımanda bırakıp restorana gittiler. Hep gülüyorlardı, hep gülünecek bişeyler buluyorlardı. Şarap içiyorlardı, içtikleri şarap çok güzeldi. Ne bir saat öncesini, ne bir saat sonrasını düşünmeden konuşup yiyip gülüp gülüşüp içiyorlardı.

Gece olmuştu, onlar hâlâ restorandaydılar. Tiren büyük bir garda durdu. Neresi diye pencereden bakmadılar bile... Epiy sonra Kadın baktı pencereden:

— Aaa, burası...

Bildikleri o büyük kentti.

— İster misin, inelim?..

— Haydi...

— Adam, bir çabuk parayı ödedi garsona. Koştular. Tiren handiyse kalkacaktı. Tekerlekler dönerken kendilerini tirenden

attılar. Bir yaramazlığı başarmış çocuk sevincindeydi saçları güneşli Kadın.

Taksiye bindiler. Adam, sürücüye,

— Bir açık yere, bahçeli bir gazino... Müzikli... dedi.

Araba kentin dışına çıktı. Bir orman içinden geçtiler. Ağaçların dallarında renk renk ışıklar olan bir yerdi. Kadın, güneşli sesiyle,

— Ah, ne güzel!... dedi.

İndiler arabadan. İlk duydukları kemanın sesiydi. El ele tutuştular. Koşuyorlardı. Adam kendine çok şaştı. Çünkü çoktanberi aksıyordu, koşamazdı. Salt rüyalarında koşabiliyordu. Oysa şimdi? Koşuyorlardı işte... Yoksa uçuyorlar mıydı? Evet, çok alçaktan bir uçuş, ayak burunlarını yere değdire değdire... Bir masaya oturdular. Garson masadaki mumu yaktı. Mum ışığı, kadının gözlerindeki güneşi uyandırdı. Kadın,

— Bu saatin en güzel müziği... dedi.

Öpüştüler, ama öyle bir öpüştüler, öyle bir öpüştüler.

Kadın sayıklar gibi mırıldanıyordu:

"Bütün dünya bizim
Ver elini güzel dünya
Nereye giderse gitsin
İstediğimiz yerde ineriz
Binelim bir gemiye tam palamarını çözerken
Hangi limanın gemisidir bilmeden
Hangi denizlerde olduğumuzu öğrenmeden
Aylar sonra inelim bir bilinmedik kıyıya"

Adam,

— Şiir mi söylüyorsun? dedi.

Uzun parmaklarıyla saçlarındaki güneşi dalgalandıran Kadın,

— Üç gündenberi bütün konuştuklarımız şiir değil mi? dedi.

Adam,

— Haklısın, dedi, konuştuklarımız da, yaptıklarımız da...

Doyumsuzca öpüştüler bir daha.

Müzik yeniden başladı.

— Dans edelim... dedi kadın.

Demesiyle iskarpinlerini ayağından çıkarıp fırlattı. İskarpinin teki, geniş havuzun kıyı mermeri üzerine düştü. Adam ayağa kalktı. Kadın kollarını açtı.

Ne uzun zamandan beri dans etmemişti Adam. Hele şimdi hiç dans edemezdi ki bu aksak ayağıyla. Salt rüyalarında dans ediyordu çoktanberi. Ama dans etmemek olmazdı ki... Kadın kollarını açmıştı. Adam şaştı kendine. Tıpkı rüyalarında olduğu gibi dans ediyordu. Biraz da uçuyordu, ikisi birlikte uçuyorlardı.

Niçin iskarpinlerini fırlattı Kadın diye düşündü. Ah, bu herşeyi gereksiz düşünmeleri Adam'ın. İskarpinleri fırlatışı bir coşkulanma mıydı? Yoksa uzun boyunu mu düşünmüştü...

Müzik durdu. Bisüre de müziksiz döndüler. Sonra oturdular. Adam, saçlarını okşadı, yüzünü okşadı Kadın'ın...

Geceleyin de Kadın'ın saçları, dudakları, gözleri, sesi güneşliydi.

— Güneş kendini unutmuş senin saçlarında, dudaklarında... dedi.

Kadın, saatine baktı,

— Oooo... dedi.

Çok geç kaldığını anlatıyordu bu uzun "ooo" sesiyle.

— Kalkalım öyleyse, dedi Adam.

Kalktılar.

Yolda giderlerken, Adam,

— Bigün, herhangi bigün, nereye gittiğini bilmediğin bir otobüse binip gitmek, gelişigüzel bir yerde otobüsten inmek istersin, değil mi? diye sordu.

Kadın,

— Evet, çok... dedi.

— Palamarını çözmekte olan bir uzak deniz gemisine binivermek... Hangi denize açılacağını bilmeden.

— Evet, çok isterim...

— Bir tirene binmek örneğin, nereye olursa olsun giden...

— Ah, ne çok...

— Bilmediğin bir yerde, bir ormanda bir müzik... Dans etmek iskarpinlerini fırlatıp...

— Hem de nasıl...

Kadın'ın özel arabasına binip anayola çıktılar.

Adam,

— Ben burda ineyim, sen geç kaldın, hemen git, dedi.

Kadın'ı öptü, arabadan indi.

Kadın,

— Taksiye bin, otobüsle gitme, dedi.

Adam,

— Olur... dedi.

Elini salladı Kadın'a, kadın da el salladı.

Adam, mavi renkli arabanın arkasından baktı bisüre. Otobüs durağına geldi. İlk gelen otobüse bindi. Nereye gideceğini, nerde otobüsten ineceğini biliyordu.

Saçlarında, gözlerinde, dudaklarında, sesinde güneşi taşıyan Kadın'ı özlemeye başlamıştı bile... "Telefon eder, güneşli sesini duyarım..." diye düşündü otobüsten inerken.

HİÇ BOZULMAZ USTA'NIN KEYFİ BUGÜN

Altmış yaşından sonra O'na usta demeye başlamışlardı. Bayılıyordu kendisine usta denilmesine.

Yaşının yetmiş olduğunu söylediği zaman, karşısındakini alay etmek için kandırıyormuş duygusuna kapılırdı. Çocukların yalan söyleyip de "Kandırdıuım" diye sevinmeleri gibi hınzırca bir sevinç duyardı "Yetmiş yaşındayım," derken.

Yetmişini de geçmişti biriki ay...

Yetmiş yaşında olduğunu öğrenip de şaşanlar, "Ancak ellisinde gösteriyorsunuz..." dedikleri zaman, bu iltifattan hoşlanmazdı. Çünkü kendisini, elli değil, kırk yaşında, daha bile genç duyuyordu.

Sevilmek ne güzel, hem de sevdiğinin seni sevmesi. O güzel gün, karşısında oturuyordu o genç kadın. Özellikle genç kadının yanına oturmamış, hiçbir erkeksi davranışta bulunmamıştı. Belki de o genç kadın O'ndan erkeksi bir ilgi bekliyordu. Sonunda dayanamayıp,

— Beni öper misin? demişti.

Kırk bile değil, otuz yaşın coşkusu ve gücüyle öpmüştü genç kadını. Yüz yıl daha yaşasa, hep bu coşkuyu duyacağına, hep bu coşkuyla genç kadını öpeceğine inanıyordu. Ve öperken kadını, uçakta uzun süren bir hava boşluğunda düşer gibi içinde hoş bir ' oşalma duymuştu.

Sevgilisi, kendinden otuziki yaş küçüktü. Seviyordu kadın

kendisini. Sevmese, ne diye "Beni öper misin?" diye isteklensin?

Bugün buluşacaklardı yine, akşam saat altıdan sonra... Aradan uzun bir ayrılık geçmişti. Bunca ayrılıktan sonra, buluşacakları saate dek bütün bir gün beklemenin dayanılmazlığına katlanamayacağı için, biçok işini özellikle o güne sıkıştırmıştı.

Büyük bir gazeteden Usta'yla röportaj yapmak istiyorlardı. Yaşlılar, konuşmak için gazetecileri evlerine çağırırlar. Röportajcıyı özellikle evine çağırmamıştı. O gün, kendisi gazeteye gidecekti sabah erkenden.

Özellikle sakal tıraşı olurken, aynada gördüğü yansımasıyla konuştu. Göz kırptı, dilini çıkardı kendisine. Yanaklarını şişirip kendi kendisiyle alay etti. Yüzündeki derinleşmiş çizgiler, bunca acının izleri, çenenin üstüne doğru sarkan -sarkan değil, sarkar gibi olan- yanaklar,sonra çene altından boyuna doğru gerdanlaşmış gıgı.. Neydi bütün bunlar? Ne mi? Bütün bunlar erkek olgunluğunun sevimli belirtileriydi. Alt gözkapaklarının şişkinliği torbalaşarak sarkmıştı. Aynadaki kendisine,

— Hiç boşuna uğraşma, bugün sevgilimle buluşacağım, keyfimi bozamazsın! dedi.

Yüzündeki bu engebeler, bir karakter anlatıyordu. Bir de o yirmi-otuz yaşın gergin derili çizgisiz yüzü, parlak bir aptallıktan, cilalı bir bönlükten, zavallı bir kişisizlikten başka nedir?

Ne sıcacıktı sesi "Beni öper misin?" derken...

İlkin gazeteye gidecek, ordan radyoevine, sonra TV'ye uğrayacaktı. Daha sonra bir kitapçıda, üç saat için okurlarının kitaplarını imzalayacaktı. O günkü gazetelerde Usta'nın imza günü olduğunun haberleri çıkmıştı.

Bir güz akşamının alaca karanlığında, deniz kıyısı boyunca bir yokuşu kolkola çıkmışlardı. Yolun genişlediği bir düzlükte durup denizi seyrederlerken, kolunu genç kadının beline dolamıştı. Öpüşmüşlerdi yine uzun uzun.

Otuziki yaş varmış aralarında. Olsun varsın... Ne çıkar!..

Yaşıtlarını düşündü. Onlar gerçekten yetmiş yaşındaydılar. Hatta daha da yaşlı görünüyorlardı da, çocukluk dönemlerini biliyordu da, bildiği için yetmiş yaşında olduklarının tanığıydı. Onlar, eşleri de kendileri gibi yaşlı olduğundan karıkoca, birbirlerine baka baka yaşlanıp kurumuşlar, ya da yapacak başka işleri olmadığından birbirlerini besleyip zehirleye zehirleye yağlan-

mışlardı.

Üç saat süreyle okurlarına kitaplarını imzaladıktan sonra sevgilisiyle o geniş gölgeli çardağın altında buluşacaklardı. Orası, kızlı oğlanlı gençlerle doluydu. Ordakiler arkadaştılar, sevgiliydiler, nişanlıydılar, yada yeni evliydiler.

Soyundu. Aynanın karşısında çıplaklığını seyretti. Evet, yüzündeki o derin çizgiler, yılların kazıdığı izler, girinti çıkıntılar, hatta sarkmış deriler, bir karakter anlatıyordu. İyi de, ya bu apışın üstüne katlanmış yağ torbası gibi göbek neyi anlatıyor?.. Sabahları jimnastik yapmaya başlamalı, hem de İsveç yöntemiyle.

Bacaklarını iki yana açtı, bikaç kez öne arkaya eğilip doğruldu. Kollarını açıp belini bikaç kez sağa sola büktü. Belkemiği çıtırdadı. Sakın, disk kayması olmasın... "Boşver, bugün hiçbişey keyfimi bozamaz benim..." diye yüksek sesle söylendi.

Karnını içeri çekerek baktı kendine. Aynadaki kendine,

— Aptal, diye bağırdı alay ederek, atletsin diye sevmiyor seni... Güzel kadın, istese bir atleti severdi... Demek, sende başka bişey bulmuş...

Genç kadının elini avucuna alıp rıhtım boyunda gezdiği günü düşündü. Sevmese... Ne diye?. Parmaklarını parmaklarına geçirmiş, kenetli ellerini sallaya sallaya... Kaç yaşında olursa olsun, üniversite öğrencisiydi o gün.

Giyindi. Pantalon kemerini son deliğine dek zorlayarak sıktı. Bir gençlik kalıbı içine girmiş gibi oldu.

"Aptal değil ya... Üstelik çok da zeki. Biliyor elbet benim babası yerinde olduğumu. Belki de babasından da yaşlıyım. Babasıyla beni tanıştırması gülünç olur. Ne diye tanıtacak beni? Kocam diyemez... Sevgilim, dese olmaz. Nişanlısı olduğumu söyleyemez... Arkadaşım dese... Hayır."

Sanki yeryüzünde aralarında otuz-kırk yaş ayrımı olan sevgililer yok mu? Olmasa ne çıkar, ilk olur onlar... Hem kime ne?

Sokağa çıktı. Puslu, sepkenli bir hava. Başını kaldırıp bacalardan tüten kurumlu dumanın kara bir tül gibi örttüğü gökyüzüne gülümseyerek baktı,

— Boşuna havanın surat asması, hiçbişey bugün keyfimi bozamaz... dedi.

İçinden değil, sesli sesli söyledi bunu. "Ama bu havanın da ayrı bir şiirselliği var," diye geçirdi içinden.

Islık çalarak durağa doğru yürüdü. Otobüse binerken itip kaktılar, dirsekllediler, omuz vurdular, sonunda ite ite otobüsün bir köşesine sıkıştırdılar. Otobüsün içi terli insan ıslaklığı kokuyordu. Biri ayağına bastı. Ne denli başını öteye çevirse, göğsüne dayanan iri adamın sıcak ekşimiş kokulu soluklarından kurtulamıyordu. Yine de gülümsüyordu. "Boşuna, boşuna..." diye geçirdi içinden. "Bugün kimse benim keyfimi bozamaz..."

Saat altıda buluşacaklar. Elini avucuna alacak, öpecek öpecek... Dirseklerini omuzlarına doğru kaldırıp iki eliyle koyu siyah saçlarını ikidebir geriye geriye [illegible]yor muydu, bu öyle bir istekli çağrıydı ki, dayanılamazdı.

Sözverdiği saatte gazeteye geldi. Usta'yı asansörde karşıladılar. Biçok masanın olduğu büyük bir salona aldılar. Kadınlı erkekli genç gazeteciler çevresini aldı. Gazeteciler, "Ustam, ustam..." dedikçe, salt gözlerinin içi değil, kirpikleri, saçının telleri, dişleri bile gülümsüyordu. Boyuna fotoğraf çekiliyordu. O denli çok fotoğraf çektiler ki, flaş ışıklarından tedirgin olarak,

— Bu kadar resmi ne yapacaksınız? diye sordu.

Bir genç fotoğrafçı,

— Aman çok olsun Ustam, dedi, geçenlerde -bir ünlü sanatçının adını söyledi- öldü de, gazetede basmak için bir resmini bile bulamadık.

Usta'nın yüzünden şöyle bir üzünç gölgesi gelip geçti ama, kendini çabuk toparlayıp gülümsedi yine... "Hiç bozulmaz Usta'nın keyfi bugün." Bir dize gibi söylüyordu bunu içinden.

Biyandan fotoğraf çekilirken, biyandan sorulara yanıtlar veriyor, buyüzden de zihni karışıyordu.

— Yetmez mi bunca resim? Çektiniz işte...

Başka bir gazeteci,

— Öyle söylemeyin Ustam, dedi geçenlerde -yine bir ünlünün adını söyledi- ölmüştü ya, arşivde ancak gençlik resimlerini bulabildik. Yaşlılık resimleri hiç yoktu...

Başka bir fotoğrafçı da, flaşı patlatırken,

— Arşivde bulunsun resimleriniz Ustam, dedi, gerektiğinde kullanırız. Her zaman resim çekilemez.

Gülümsedi Usta... Öyle keyifliydi ki, gencecik sevgilisiyle buluşacağı bugün hiçkimse ve hiçbişey Usta'nın keyfini bozamazdı.

— Gülegüle sayın Ustam... diye uğurladılar.

Merdiven iyi aydınlatılmamıştı. Ayağı takıldı, sendeledi, ama düşmedi. "Kimse bozamaz..."

Hani o yaz günü vapurdaydılar güvertede. Üstüne kanat gerer gibi, kolunu genç kadının omuzuna atmıştı. Karşılarında dört kadınla iki çocuk oturuyordu. Kadınlar, ağızlarını birbirlerinin kulaklarına dayayarak fısıldaşıyor, kıkır kıkır gülüşüyorlardı. Ne dediklerini biliyordu Usta... "Kart horoz hiç utanmıyor, nasıl da kolunu dolamış kızın boynuna... Kızı yaşında..." Usta, kesekâğıdındaki kavrulmuş kestanelerin kabuklarını soyup genç kadına veriyordu.

Taksiye binip radyoevine gitti. Bekliyorlardı. Buyur ettiler. Çay içilirken ellerinde mikrofonla bikaç radyocu birden durmadan sorular soruyorlardı. Usta, bir ona, bir öbürüne yanıt veriyordu. Sorulacak soruları mı kalmamıştı, neydi, mikrofonlarını Usta'nın ağzına uzatan radyocular,

— Konuşun, konuşun Ustam, diyorlardı.

— Ne konuşayım çocuklar?

— Konuşun da ne konuşursanız konuşun. Yeter ki sesiniz kalsın... Biliyorsunuz -bir ünlü sanatçının adını söyledi- ölmüştü ya, yayın için arşivde sesini bulamadık... Konuşun siz...

— Anlatın bişeyler Ustam, ne olursa olsun...

— Konuşun lütfen "Geçmişten Anılar" izlencesinde kullanırız, konuşun...

Gülümsüyordu Usta... Bugün O'nun keyfini hiçkimse bozamazdı.

Sonra Usta'yı stüdyoya aldılar. Burda da ayrıca konuşmasını banda alacaklardı. O'nun sesi, salt bugünler için değil, gelecekte de, her zaman kullanılabilirdi.

Hava açmıştı. Canı yürümek istiyordu. Daha zamanı vardı. İki elini de pantalon ceplerine soktu. Kendisini, okuldan kaçtığı günlerdeki denli özgür duydu, yani yarım yüzyıl önceleri olduğu gibi... Islık çalıyordu hiçbir melodisi olmadan, doğmaca, uydurmaca, içinden geldiği gibi ıslık çalıyordu.

Apartımanların aralarındaki boşlukta çocuklar ayaktopu oynuyorlardı. Birden havalanan top Usta'nın önüne doğru geliyordu. Usta şu topa candan bir şut çekmek istedi. Gerildi, gerildi... Ayağı boşluğa gitti, top iki ayağı arasından geçip gitti.

Çocuklar gülüştüler. Usta da güldü. Ne güzel gündü...

Taksiyle TV çekimi yapılacak yere gitti. TV'ciler O'nu, Ustam, Ustam, diye karşıladılar. Stüdyoya gittiler. Işıklar yandı. Çekim başladı. Usta'ya işaret ediyorlardı: "Şu yana da dönün. Yürüyün yürüyün... Anlatın. Cigara da içebilirsiniz... Cigara içerken de çekilsin... Çay da... Evet... Önden de alın, yandan da..."

Kimdi o, ordakilerin hepsine buyuruyordu:

— Çocuklar, bütün kameralar çalışsın... Çekin, çekin... -Ünlü bir sanatçının adını söyledi- öldü de, biliyorsunuz, yayın için güzel bir filmini bile bulamamıştık... -Usta gülümsedi.- Hah, bu güzel, çok güzel Ustam, gülün, gülün Ustam... Çok güzel...

TV çekiminden çıktı. "Boşuna, boşuna... Bugün hiçbişey benim keyfimi bozamaz." Bu sözleri içinden geçirmedi, sesli sesli söyledi. Yoldan geçenler, kendikendine konuşan yaşlı adama baktılar...

Okurlarına kitap imzalayacağı kitapçı dükkânına geldi.

— Buyrun Ustam. Okurlarınız sizi bekliyor. Lütfen, şöyle buyrun. Ne içersiniz?..

Önündeki masaya çiçekler konmuştu. Ellerindeki kitaplarını imzalatacak okurlar sıraya girmişlerdi. Epiyce kalabalıktı. Öndeki kadının uzattığı kıtabı aldı.

— Adınız efendim?

Kadın adını söyledi. Kitabın iç kapağına "Sevgilerimle" diye yazdı. Genç bir yazarken kitaplarını yaşlı okurlarına "Saygılarımla" diye imzaladığı oluyordu... Çok yıllardan beri artık kimseye "Saygılarımla" diye kitap imzalamıyordu. Çünkü, kitabını saygıyla sunacağı kendisinden daha yaşlı okurları yoktu artık.

Bir delikanlının kitabına, "Başarılar dileyerek" diye yazdı. Bir genç kızın kitabına da "Mutluluklar dileyerek" diye...

Aklı, az sonra buluşacağı genç kadındaydı. Bigün, "Seni, dünyada kimselerin sevemeyeceği kadar çok seviyorum," demişti de, genç kadın, "Bu çok söylenmiş bir sözdür," karşılığını vermişti. Ama çok söylenmiş sözlerde büyük doğruluk vardır. Öyle değil mi? Belki de dünyada ençok söylenmiş söz "Seni seviyorum"dur.

"Herkes böyle söyler, ama sonra ne olacağı hiç bilinmez..."

"Önemli olan, sonradan nasıl olacağı değildir."

"Ya nedir?"

"Seni seviyorum, diyen insanın, bu sözünün o andaki doğrulu-

ğuna kendisinin inanmasıdır."

Genç kadının günü gününe, saati saatine uymuyordu. Sürekli gelgitler içindeydi nedense... "Beni öper misin?" diyen o sıcak istekler kadını, başka bigün neden bunca uzaklaşıyordu?

Usta'nın önünde, anababasının ortasında bir oğlan çocuğu duruyordu. Çocuk, sekiz-dokuz yaşlarında görünüyordu. Elindeki çocuk kitabını Usta'ya uzattı. Usta, çocuğa adını sordu. Sonra kitabın iç kapağına, "Başarılı uzun yaşam dileğiyle" diye yazdı. O günün tarihini yazıyordu ki, çocuk başını kaldırıp babasına bakarak,

— İmzalıyor, dedi, öldüğü zaman bu kitabın değeri artar, değil mi baba?

Usta'nın eli titredi, ama bugün kimsenin keyfini bozamayacağını düşünüp gülümsedi. O gün, gazetede, radyoda, televizyonda söylenilen o tür sözlerin en doğrusunu bu oğlan çocuğu söylemişti.

Çocuğun annesiyle babası şaşırdı o sözden. Arkada imza sıralarını bekleyen okurlar da duymuştu çocuğun sözlerini. Anne:

— O ne biçim söz! diye hafiften payladı oğlunu.

Babası, çocuğun elini kendine çekerek sıktı biraz. Oğlan çocuğu bir ayıp yaptığını sezinlemiş, ama ne olduğunu anlayamamıştı.

Usta, gülümseyerek çocuğun gözlerine baktı, ama bu kez zorlanarak değil, içtenlikle gülümsüyordu.

— Dilerim ki dediğin doğru çıkar, ölümümden sonra değerlenir kitabım... dedi.

İmzaladığı kitabı çocuğa verdi. Babası,

— Teşekkür et... dedi.

Gözlerinde sevinci sönen çocuk,

— Teşekkür ederim... dedi.

Usta'nın içinden çocuğu öpmek geldi.

Sırası gelen başka bir okur kitabını uzattı. Usta yazarken başka şeyler düşünüyordu: "Sevgiyle, içtenlikle, dostlukla, en iyi dileklerimle..." Ve bu adamaların altına o günün tarihini yazıp sonra imzalıyordu.

Saatine baktı.

— Gitmeliyim artık... dedi.

Kitap imzalatacak dört okur daha kalmıştı. Teleserek o dört okurun da kitaplarını imzaladı. Kitapçı teşekkür etti.

Gecikmişti. Ya beklettiyse... Ama her zaman geç kalan genç kadın olurdu. O gün de öyle olmuştu. Göğsündeki çırpıntı, yetmiş yaşın yorgun yüreğinden değil, iki tane otuzbeş yaşın coşkunluğundan geliyordu. İşte O... Geciktiği için her zamanki gibi özür diledi. Arabaya binip gittiler, bir önceki yıl da gittikleri o deniz kıyısındaki çay bahçesine... Hiç aralıksız yanyana lacivert kuşların kanat çırpışları gibiydi deniz çırpıntıları. Usta mutluydu.

Genç kadın, iki yüzyıl önce ölmüş bir ünlü kişiyi sordu.

— Onunla çok ilgiliyim... dedi.

Usta anlattı bildiğince. Sonra genç kadın başka bir ölüyü sordu, o da geçen yüzyılda ölmüştü.

— Onunla da ilgileniyorum.

Bütün günün hiç bozulmayan keyfiyle Usta,

— Benden başka herkesle ilgileniyorsun... diye şaka yapmak istedi.

Genç kadın,

— Evet, ölenlerle... dedi, ama sen ölmedin daha...

Şaka mı yapıyor diye baktı gözlerine. Hayır, ciddiydi genç kadın. Ve sürdürüyordu sözlerini. Usta ölürse, O'nunla da *ilgilenecekti, hem de çok ilgilenecekti...* Nerdeyse sevecenlikle titreyen bir sesle, olabilirse, ölümünden önce kendisine haber verilmesini diliyordu. O sırada yanında olmak istiyordu, hem de başucunda.

Bir insan, hem de böyle güzel bir kadın, bunca hayın olabilir miydi?

Daha bu yolda bişeyler söylüyordu genç kadın. "Yaşlılığımla alay mı ediyor?" diye düşündü Usta. Hayır, alay etmiyordu. Usta, "İnsan, inat ederek yaşayabilir mi?" diye düşündü. "İnat ederek, şu genç kadına inat yaşamalıyım daha... Yirmi yıl daha yaşamalıyım. Doksan yaşımda olurum. Ben doksan yaşımdayken elli yaşımda gibi gösteririm."

Genç kadına baktı. "Bu, yirmi yıl sonra ellisekiz yaşında olur, ama yetmiş yaşında gösterir. İnat edip yaşamalıyım."

Boynuna baktı. Çok seviyordu bu kadının boynunu. "Buruşur, kırış kırış olur..."

Genç kadın anlatıyordu hâlâ. O sırada başında olmak isterdi. Çünkü seviyordu Usta'yı...

Usta, bir şiir dinler gibi mırıldanır gibi,

— Hiç bozulmaz Usta'nın keyfi bugün... dedi.

Genç kadının elini avucuna almadı. Elini de öpmedi. Kolkola da girmediler. Kadın da sokulmadı o akşam Usta'ya.

Arabaya bindiler. Genç kadının evine yakın bir yerde indiler arabadan. Birlikte oldukları her zaman böyle yaparlardı. Sokak lambasının aydınlatamadığı bir kuytu köşede öpüşürler, sonra ayrılırlardı. Geceleyin sokakta kadını öpünce, Usta, eskiden hiç yaşamadığı otuz yaşını yaşardı. Genç kadın evine girer, o da ıslık çalarak dönerdi ordan...

Ama o gece, sokak lambasının aydınlatmadığı o kuytu köşeye girmediler.

— İyi geceler... dedi genç kadın.

— İyi geceler...

Başka geceler, sağ elini sallardı. O gece elini cebinden çıkarmadı.

Evine döndü. Bir şarkı uydurur gibi, "Kimseler bozamaz keyfimi benim" diye bağırıp durdu. Aynaya baktı. Aynaya bakarak haykırıyordu keyifle: "Kimseler bozamaz bugün keyfimi..."

Aynadaki yansımasına baktı: Gözlerinden yaş süzülüyordu. Ama nasıl olur, ağlamıyordu ki... Yoksa ayrımsamadan ağlıyor muydu? Elini yüzüne götürdü, parmaklarını gözlerinde dolaştırdı. Hayır, yaş yoktu gözlerinde... Ağlamıyordu. Ya bu aynadaki kim? Kendisi işte. Aynayı itmek için uzattığı eli boşluğa gitti. Karşısında ayna olmadığını o zaman anladı. Aynada yansımasını değil, kendini görüyordu karşısında... Kendi ağlamıyor, ama karşısındaki kendi ağlıyordu... Ve karşısında gördüğü ağlayan Usta, kendisi gibi otuz yaşında, kırk yaşında değil, gerçekten yetmiş yaşındaydı.

Kendikendisini görüyordu karşısında, hem de gözleri yaşlı...

Usta,

— Kimse bozamaz keyfimi bugün... dedi.

Karşısında duran kendisi,

— Keyif mi bıraktılar ki... diye karşılık verdi.

MASAL KIZ

Tarlabaşı Caddesi'yle İstiklal Caddesi arasındaki o daracık yan sokaklardan birindeydi o meyhane. Küçük, basık tavanlı bir yer. İçerde altı küçük masayla bir de içki tezgâhı var. Elinden kolundan çekerek, dürterek insana sonsuz yalnızlığını zorla anımsatan İstanbul akşamlarının o esmer saatlerinde meyhanenin müşterileri gelmeye başlar, karanlık bastırınca iyice dolar, ancak geceyarısından çok sonraları boşalırdı. O meyhane darlığına göre, inanılmayacak kadar çok insan alırdı.

Hemen her akşam aynı insanlar gelirdi oraya ve hepsi de birbirini tanırdı; tanırdı deyince şöyle bir yüz tanışlığı değil, dertleri, sorunları, gizleri, üzünçleriyle birbirlerini tanırlardı. İçlerinden biri, biriki akşam üstüste meyhaneye gelmese, çalıştığı dairedeki görevine gelmeyen memuru öbürlerinin merak ettiği gibi, merak ederlerdi. Ne var ki, bütün merakları, ilgileri, sevgileri ve birbirlerini paylaşmaları meyhanenin içinde kalır ve iki basamakla çıktıkları — meyhane yoldan iki basamak aşağıdaydı — eşikten dışarı adımlarını atar atmaz herşeyi unuturlardı. Onlar için meyhane, bütün gün içinde yaşadıkları gerçeklik dünyasından ayrı bir dünyaydı. Buraya her gece gerçeklik dünyasından ayrı bir dünyada bikaç saat geçirebilmek için geliyorlardı. Adı "Mutsuzlar Meyhanesi" olsa pek yaraşacaktı. Çünkü müşterilerinin hepsi de mutsuz, ama mutsuzluklarından hiç yakınmayan, mutsuzluklarını benimsemeseler bile bunu doğal

sayan kişilerdi. Sanki mutsuz olmaları gerekliymiş gibiydiler.

Karanlık bastıktan az sonra içerisi tıkış tıkış dolar. Dirsek dirseğe sıkışarak otururlar. Konuşurlarken, yemek yer yada kadeh kaldırırlarken elleri kolları birbirine sürtünürdü. Bu daraşıklıktan hiç de tedirgin görünmezlerdi. Tedirginlik şöyle dursun bu sıkışıklıktan memnun bile oluyorlardı. Bu sıkışıklık onlara, aralarındaki birlikteliği duyumsamak, birbirleriyle kaynaşma, içtenlik, en büyük düşmanları olan yalnızlıklarına karşı her gece biriki saatlik bir dayanışma gibi gelirdi. Bu daracık meyhaneye her gece gelmelerinin nedeni belki de bu sıkışıklıktı.

Birbirlerini uzun zamandan beri tanıdıkları için, seyrek de olsa aradabir tanımadıkları biri — ki onlar için yabancı demektir — meyhaneye girerse, sanki o yabancı ağızlarından devlet gizi kapacak bir casusmuş yada ailenin gizli sorunlarını duyup dedikodu yapacakmış gibi hemen susarlar ve bakışlarını yabancının üstünde toplarlardı. Bu durumda o yabancı da havanın gerginliğinden tedirgin olup çok oturmaz, çıkıp giderdi.

Her masa ayrı bir konuşma merkezi, tezgâh ayrı bir konuşma merkezi olurdu. Konuşmalar tül tül çigara dumanı ve anason kokusu arasında uğultulaşırdı.

Bu meyhanede çok içilirdi. Sarhoş da olunurdu. Sarhoşluk konusunda aynı düşüncedeydiler. Sarhoş olunmayacaksa bu zıkkımı ne diye içeceklerdi. Elbet sarhoş olmak istiyor ve bilerek sarhoş oluyorlardı. Sarhoş olup aşırı aşırı keyiflenmek, yürürken yalpalayıp sendelemek, konuşurken dili dolanmak, hatta masada uyuklamak, aradabir ağlamak ayıp sayılmazdı. Ayıp olan cıvıklık ve başkalarını tedirgin etmekti ki burda kesinlikle böyle masanın havasını bozacak şeyler olmazdı.

Kimi geceler, ayda bir yada iki kez, masalardaki ve tezgâhtaki ayrı ayrı konuşmalar birleşir, içlerinden biri anlatır, öbürleri dinler, arada bir sorular yöneltilerek tartışmalar da olurdu. Bu toplu konuşmaları özellikle düzenlemiyorlardı, havası gelince bu kendiliğinden oluyordu; böyle geceleri özlüyorlardı.

Bir gece Mutsuzlar Meyhanesi daha tam dolmamışken içeriye bir yabancı girdi. Masalardan salt ikisinde birer kişilik boş yer vardı. Yabancı, masadakilerden izin alarak bu boş iskemlelerden birine oturdu. Kısa boylu, tombulca, ak saçları gür, altmış yaşın üstünde gözlüklü bir adamdı. Bu yabancının sağındaki, Mutsuzlar

Meyhanesi'nin süreklilerinden bir ayağı aksak bir manavdı. Karısı yıllardanberi yatalak hastaydı. Yabancının solundaki, bir küçük çörek fırınının ustasıydı. Hiç evlenmemişti. Karşısındaki de bir Rum balıkçıydı. Balıkçının karısı, iki çocuğunu yüzüstü bırakıp evden kaçmış, üç aydır izi bulunamamıştı. Yandaki masada, yabancıya ikidebir dirseği değen adam basımevi ustasıydı. Karısının onu kandırdığını meyhanedekilerin hepsi biliyor, ama hiçbiri bunu ne yüzlüyor, ne anıştırıyor, ne de kınıyordu. Acıyorlardı, ama salt ona değil, hepsi birbirine acıyordu.

Yabancı meyhaneye girince, her yabancının girişinde olduğu gibi, konuşmalar birden kesilmiş, bütün gözler üzerine dikilmişti. Başkaları bu gergin havadan tedirgin olur, çok oturmaz çıkar giderdi ama, bu yabancı hiç oralı olmadan rakısını içiyordu; üstelik susuz içiyordu rakıyı; ne su karıştırıyor ne de rakının üstüne su içiyordu. Bu, iyi bir işaretti, meyhanenin havasını bozmayacağını gösteriyordu. Az sonra herkes kendi havasına girdi, meyhane tıklım tıklım doldu. Yabancıyı unutmuşlardı. Yabancı Mutsuzlar Meyhanesi'ndekilerden herhangi biri olabildiğine göre, demek o da bir mutsuzdu.

Yabancının oturduğu masada, Rum balıkçıyla fırın ustası mutluluk üstüne konuşuyorlardı. Bu konuşmaya aksak manav da katıldı. Sonra yan masadaki basımevi ustası da araya girdi. Konuşma, tartışmaya döndü... Öteki masalardakiler de katıldılar. O seyrek zamanlardaki gibiydi meyhane bu gece. Biri konuşurken öbürleri dinliyor, sonra bir başkası alıyordu sözü.

Hiç evlenmemiş olan fırın ustası,

— İnsanın, dedi, yaşamı boyunca üç kez eline büyük fırsat geçermiş; üçünden birini yakaladın yakaladın, yakalayamazsan nah işte benim gibi kalırsın ortada dımdızlak...

Rum balıkçı,

— Benim elime, dedi, üç değil, üçyüz kez fırsat geçti, ama hepsini kaçırdım; yakalaya yakalaya benim bok karıyı yakaladım, o da canıma okudu.

Manav,

— Benim bildiğim, dedi, o sizin fırsat dediğiniz şey talih kuşudur. Talih kuşu insanın başına üç kez konarmış yaşamı boyunca. Üçünde de yakalayamazsan, uçtu uçar gitti gider... Benimkisi öyle işte, talih kuşu konmak değil, başıma yuva yaptı da

yine yakalayamadım.

Fırın ustası,

— İstersen talih kuşu de, ister fırsat kurdu de, ne dersen de... diye söylendi.

Talih kuşu yada fırsat deyince, hepsi de mutluluğu, mutluluk deyince de kadını, ama bir gerçek kadını değil de, düşlerindeki masal kadını anlıyorlardı.

Rum balıkçı, hep susmakta olan gözlüklü yabancıya,

— Siz ne dersiniz beyim? diye sordu.

Demindenberi yumuşak bir gülümseyişle konuşulanları dinleyen Yabancı,

— Talih kuşunun insanın başına kaç kez konduğunu bilemem ama, dedi, benim başıma bugüne dek ancak bir kez kondu.

— Yakaladınız mı? diye sordu yandaki masadan basımevi ustası.

— Talih kuşunu yakalayan var mı ki... Bugüne dek hiçbir avcı yakalayamamış.

— Ama gördünüz onu, değil mi? Nasıl bir kuştu? diye, delikanlı yaşta sayılacak biri alay ederek sordu.

Yabancı, bu alaya karşı ciddilikle,

— Evet, gördüm; dedi; saçları açık kestane rengi, gözleri gri-mavi, yanakları kaysı çillisi, yirmiiki yaşında bir kızdı. Ancak masallarda yaşayacak kadar güzel bir kız...

Yaşlı adama sorular yağdı:

— Nasıl oldu?

— Niçin tutamadınız?

— Anlatır mısınız?

Yaşlı adam, kadehine doldurduğu rakısını, su katmadan içtikten sonra anlatmaya başladı:

— Biz üç arkadaştık. Birbirimizden hiç ayrılmazdık. Anca birlikte kalan, birlikte denilen arkadaşlardan.

O dar meyhanedekiler çıt çıkarmadan yaşlı adamı dinliyorlardı. Çatal tabak bırtısı bile kesilmişti.

— Birimiz çok duygusaldı, aşırı duyarlıydı. En olmayacak şeylere üzülür, herşeyi kendine dert edinir, ufak bir kız çocuğu gibi kendikendine için için ağlardı. Dünyada en sevdiği şey şiirdi. O denli çok ezbere şiir bilirdi ki... Kendisi de şiir yazardı.

Övünmek gibi olmasın ama, üçümüz içinde en akıllı, en bilgili

olanı bendim. Akıllı, bilgili dediysem, üçümüze göre. Öbür ikisi de bunu bilir, her ne yapılacaksa bana sorup danışırlardı.

Şair olan arkadaşımız da, ben de hiç becerikli değildik. Elimizden hemen hiçbir iş gelmezdi. Buna karşılık üçüncü arkadaşım, ne çok akıllı bilgiliydi, ne de duygulu ve duyarlıydı ama, çok beceriliydi, elinden her iş geliyordu. Üçümüz birbirimizi tamamlıyorduk. Tek tek eksiklerimiz vardı ama, üçümüz birbirimize dayanarak yaşayabiliyorduk.

Şair olanımız tutturmuştu: Biz burda sıkıntıdan patlayacağız. Dünyayı gezip dolaşmalı, başka insanları tanımalı, yeni şeyler görmeliyiz. Bilinmezler beni çekiyor.

Bu sözleri böyle benim gibi kabasaba söylemiyordu. Öyle süsleyip allayıp pullayıp söylüyordu ki, sonunda biz de O'nun anlattığı bilinmezin çekiciliğine kapılıp o akılsız şairin ardına takıldık. O'nun hüneri zaten, büyülü sözlerle insanlara kendi istediğini yaptırmaktı. Çıktık yola. Hertürlü taşıta bindik; uçaklara, tirenlere, otobüslere, vapurlara, arabalara... Günlerce yaya gittiğimiz oluyordu. Çok sıkıntılar çektik, çok da güzel günler yaşadık. Zaman oldu en lüks otellerde kaldık, zaman oldu parklarda, ormanlarda, hatta sokaklarda geceledik. Bizi ordan oraya sürükleyen hep o şairdi. Onun yüzünden bir yer seçip yerleşemiyorduk. Çünkü nerde bir güzel kız görse hemen tutulup ardından gidiyordu. O gidince biz de gitmek zorundaydık. Onu tekbaşına bırakamazdık. Çünkü açlıktan ölürdü; hem akılsız, hem beceriksizdi. Evet, ben de beceriksizdim ama, hiç olmazsa en akıllıları bendim. İçimizde yapan eden, kotaran beceren hep öbürüydü. Ama O da ne yapacağı, nasıl yapacağı konusunda benden akıl alırdı.

Tezgâhtakilerden biri Yabancı'ya,

— Bağışla beyim, dedi, para nerden geliyor? Nasıl geçiniyorsunuz?

Yabancı,

— Neyle mi geçiniyorduk? diye soruyu yineledi. Dünyanın en şaşılası işini yapıyorduk. Dünyada bizim yaptığımız o işi yapan başka biri daha olmamıştır sanırım. İşimiz, onunla bununla bahse tutuşmaktı. Gittiğimiz yerlerde, insanların en iyi bildiklerini sandıkları, bilgilerine çok inandıkları konularda onlarla bahse tutuşuyorduk. Ne gibi mi? Karşımızdaki insanlara göre değişirdi

bu. Bütün gün kentin orasında burasında dolaşır, bizimle bahse tutuşacak birini gözümüze kestirirdik. Diyelim, şu ırmağın genişliği kaç metre olabilir, diye tuttururduk. Yada Yusuf Peygamber kaç yıl yaşadı gibi bişey. Yada, bir saat içinde yağmur yağacak, yağmazsa şu kadar para koyarım ortaya diye bir iddia... Akla gelen gelmeyen herşey... "Şu binanın yüksekliği sizce kaç metredir?"

— Hep kazanır mıydınız? diye sordu fırın ustası.

— Hemen hemen hep kazanırdık. Kazanmadığımız pek az olmuştur. Kazanırdık, çünkü önceden bildiğimiz konularda bahse giriyorduk. Biz insanlarda salt kendilerinin bildiği kanısı vardır ya, işte bu bilgiçlikten yararlanıyorduk. Örneğin bir parktayız. Karşımızda koca bir gül ağacı var. "Sizce şurda kaç gül olabilir?" Adam herhangi bir sayı söyledi mi, yandı demektir. Bahse girdiklerimizin durumuna göre kazancımız değişirdi: Bir yemeğine, bir çift ayakkabısına, bir takım giysisine, parasına, hatta bitek cigarasına bile... Kazanmayacağımız bahse ne diye girelim! Biz işin amatörü değil, profesyoneliydik. Bilgi işi benimdi; neyin ne olduğunu ben söylerdim.

İşte böylece dünyanın orasında burasında sürtüp duruyorduk. Gide gide çok güzel bir kente geldik. Hiçbir yerde yerleşip kalmak istemeyen şair, "Burası dünyanın en güzel kenti, burda kalacağız," dedi. Orası neden dünyanın en güzel kentiydi, anladınız mı? Çünkü, dünyanın en güzel kızı o kentteydi. Paramız vardı. Biz de kızın kaldığı otele yerleştik.

O güzel kıza üçümüz birden tutulmuştuk. Üçümüz de kız için deli oluyor, yanıp tutuşuyorduk. Bunca zaman birbirimizden ayrılmamıştık, ama bu kıza gönül verdikten sonra O'nun yüzünden ayrılma zamanımızın geldiğini anlıyor ve üçümüz de bundan derin acı duyuyorduk. Ya kızdan, ya birbirimizden vazgeçecektik.

Üçümüz de kıza sevgimizi anlatıyor, gönlünü çelmek için diller döküyorduk. Şair, kız için en güzel şiirlerini yazıp söylüyordu. Becerekli arkadaşımız, kendisiyle evlenirse kıza bu kentin en güzel yerinde bir görkemli ev kurmaya sözvermişti. Ya ben? Ben ne şiir yazabilirdim, ne ev kurabilirdim. Benimle evlenirse bu kentte öğretmenlik yapıp O'nun yaşamını güvenceye alacağımı söyledim; başka bişey gelmezdi ki elimden...

Şairle becerili arkadaşım, her zamanki gibi sonunda bana danıştılar:

— En iyisini sen bilirsin, bize bir akıl ver, ona göre davranalım.

Onlara şöyle dedim:

— Bu masal kız üçümüzün birden olamayacağına göre, öyle anlaşılıyor ki, çok acı ama, bu kentte birbirimizden ayrılmak zorunda kalacağız. Karar bizim değil, kızındır. O'na soralım. Hangimizi seviyorsa açıkça söylesin. Kimi seviyorsa o burda kalır kızla.

Üçümüz kıza gittik. En güzel konuşanımız olan şair, kıza dileğimizi anlattı. O anda kızın, üçümüzden de vazgeçeceğini sandım. Ama öyle olmadı. O masal kızın yanıtı gözlerinden akan yaşlar oldu.

— Bu geceyi ormanda birlikte geçirelim, kararımı orda vereceğim... dedi.

O güzel kentin hemen dışı çepeçevre ormandı. Akşam alacalanırken, masal kızı da alıp bir arabaya bindik. Yanımıza sepetlerle, paketlerle yiyecekler, içecekler de almıştık. Almıştık diyorsam, alan eden, arabayı tutan hep o becerili arkadaşımızdı. Balkonlarından, teraslarından, pencere çıkmalarından renk renk çiçekler fışkırmış, duvarları aşağıdan çatılarına dek sarmaşıklarla kaplı evlerin arasından, iki yanı ağaçlı gölgeli yollardan geçip ormanın içine girdik. Ormanın içinde yol dümdüz uzuyordu, hiçbir engebe yoktu. Sağımızda solumuzda sıksık yapay balık havuzları vardı. Havuzlarda yetiştirilmiş balıklar aradabir suyun yüzüne sıçrayıp sonra tok bir ses çıkararak suya dalıyorlardı. Kuş sesleri, ağustos böceklerinin cırcırları arasındanormanın ta içlerine dek gittik. Ormanın güzel bir kuytusunu seçtik. Sepetleri, paketleri indirdik. Sürücüye, geceyarısından sonra gelip bizi burdan almasını söyledik.

Yerlere örtüler serdik. İki balık havuzunun arasındaki düzlükte topladığımız taşlardan bir ocak yaptık. Çalı çırpı, kuru odun toplamak için dağıldık. Şair, dikenli bir çalılığa yuvarlanıp her yanını çizdi, kanattı. Ben ay ışığında parladığından ayrımsayamayıp havuza düştüm. Bizim yerimize her işi becerili arkadaşımız yapıyordu. Ocağı yaktı. Ben ocağın yalazlarından korunmak için yere uzandım. Yerde biriki karış kurumuş yapraklardan yumuşa-

cık bir döşek seriliydi. Becerikli arkadaşımız bize soğan, patates soydurttu. Kendisi de etleri şişe geçirdi. Şarap şişelerini açtık, yani o becerili arkadaşımız açtı. İçmeye başladık. Yedik, içtik, şarkılar söyledik. Sınırsız özgürlük. Bağırabildiğimizce bağırdık, haykırdık.

Bu güzel gecenin sabahında birimiz mutlu olacak, ikimiz de sonsuz mutsuzluğa yargılı kalacaktık. Ama öyle sarhoş olmuş, öyle kendimizden geçmiştik ki, başımıza gelecek kötü olasılığı hiç düşünmüyorduk. Kahkahalar atarak yerlerde yuvarlanırken iki ışık borusu olduğumuz yeri aydınlattı. Araba gelmişti. Saate baktım, birbuçuk... Ateşin yalımlarına uyarak dans eden masal kız durdu. Hepimiz bir masal dünyasındaydık. Ne söyleyecek diye masal kızın ağzına bakıyorduk. Masal kız konuştu:

— Üçünüzden de vazgeçemiyorum. Üçünüzün birden olamayacağıma göre, elbet birinizin olacağım. Beni hanginiz ençok seviyorsa onun...

Üçümüz birden,

— Ben! diye atıldık.

Masal kız,

— Hanginiz benim için ölümü göze alırsa onun olacağım... dedi.

Şair düşünmeden fırladı:

— Ben!

Biraz sonra becerili arkadaşımız,

— Ben de senin için ölümü göze alabilirim... dedi.

Ben ne demeliydim? Elbet, akıl ne diyorsa onu.

— Hangi biçimde ölümü göze alacağımızı söyle önce...dedim.

Masal kız sürdürdü konuşmasını:

— Hanginizin beni daha çok sevdiği bu gece belli olacak. Odamın penceresini sabaha dek açık bırakacağım... kapımı kitleyeceğim. Hanginiz, odanızın penceresinden çıkıp duvara tırmanarak açık penceremden girerse, bu gece ve bütün yaşamım boyunca onun olacağım. Bu gece odama giren, gün doğmadan yine pencereden çıkıp gidecek.

Masal kız, otelin onuncu katındaki bir odadaydı, biz üçümüz de dokuzuncu katta...

Hepimiz sustuk. Bana göre bu işi becerili arkadaşımız başaracaktı. Şaire, bu konuda ne düşündüğünü sordum.

— Üçümüz de sevdiğimize göre, dedi, üçümüz de düşme tehlikesini göze alıp deneyeceğiz sanırım. Bu durumda önce davranan mutlu olacak. Ama ben çabuk davranamam ki...

Ordaki öteberimizi toplayıp arabaya koyduk; yani bu işi de bizim yerimize o becerili arkadaşımız yaptı. Ben her zamanki gibi akıl verdim:

— Sakın ateşi söndürmeden gitmeyelim.

Hepimiz sarhoştuk. Şair az kalsın ateşe düşüyordu. Becerili arkadaş ocağı da söndürdü. Arabaya bindik. Yolda hiç konuşmadık. Otelde, asansörle masal kızı onuncu kattaki odasının kapısına dek götürdük. O'na iyi geceler diledik. Masal kız, içeri girdikten sonra, arkadan anahtarın çevrildiğini duyduk. Bir kat aşağıdaki yanyana odalarımıza geldik. Biz de birbirimize iyi geceler diledik. Başka tek sözcük konuşmadan odalarımıza girdik. Pencereyi açıp önce aşağıya sonra yukarıya baktım. Aşağısı enaz otuz metre; düşen parça parça olur. Bir üst kata tırmanılabilir mi diye baktım. Dümdüz beton duvarda demir su borusu ve başka borular vardı. Bunu göze almak delilik olurdu, hele bu sarhoşlukla, düz yolda bile yalpalamadan, sendelemeden yürüyemezken... Soyundum, yattım, lambayı söndürdüm. Ama yatağın içinde döndüm durdum, sabaha dek uyuyamadım.

Sabahın maviliği pencereden odama serpiliyordu. Saatime baktım: yedi... Daha çok bekleyemedim. Giyindim. Önce şairin, sonra becerili arkadaşımın oda kapılarını tıklattım. İkisinden de ses gelmeyince telaşlandım. Otelde daha kimseler uyanmamıştı. Üst kata çıktım. Becerili arkadaşımı, masal kızın kapısı önünde buldum. Kapı önüne oturmuş, kapının arkasından masal kıza, kapıyı açması için yalvarıp duruyordu. Sabaha dek yalvardığını, masal kızın insafa gelmediğini söyledi.

Masal kızın kapısını vurup şairi görüp görmediğini sordum. Masal kız kapıyı açtı. Güzelliği bin kat daha artmıştı. Sabaha dek şairle birlikte olduklarını, nasıl geldiyse güneş doğarken yine öylece pencereden gittiğini, buyüzden yaşamı boyunca hep şairin olacağını söyledi.

O sırada otelin alt katından sesler, gürültüler gelmeye, az sonra da çığlıklar duyulmaya başladı. Aşağı indik, herkeste büyük bir telaş görünüyordu. Otelin önünde toplanmışlardı. Biz de oraya gittik. Şair, taşların üzerinde, donmuş bir kan gölü ortasında

uzanmış yatıyordu. Masal kızın yüzünde donmuş bir gülümseme vardı.

Yabancı sustu. Meyhanedekilerden çıt çıkmıyordu. Yabancı,

— İşte böyle, dedi, talih kuşu başıma konmakla kalmadı, omuzuma çıktı, kanatlarıyla yüzümü okşadı, dizlerime kondu... Ama ben yakalayamadım. Yaşamımda bikez mutluluk fırsatı geçti elime, onu da işte böyle kaçırdım.

Boş kadehler dolduruldu. Kadehler kalktı. Çatal bıçak sesleri duyuldu.

Masalardakilerden biri,

— O becerili arkadaşınız ne oldu? diye sordu.

Yabancı,

— Sanırım, iyi anlatamadım, dedi, onların üçü de bir kişiydi; şair de, öteki de bendim.

— Nasıl yani? diye sordu Rum balıkçı.

— O gece yatakta sabaha dek, pencereden çıkıp tırmansam mı, yoksa kapısına gidip yalvarsam mı diye düşünüp durdum. Tırmanırsam, otuz metreden düşüp parçalanabilirdim.

Fırıncı,

— Bağışlayın bey, ne iş yaparsınız? diye sordu.

Yabancı,

— Şimdilik işsizim, bu sabah cezaevinden çıktım... dedi.

Neden cezaevinde yattığını kimse sormadı. Garsonu çağırıp hesabını ödedi. Ordakilere iyi geceler dileyerek çıktı.

Yabancıya içleri ısınmıştı. O'nun nasıl olsa bu meyhaneye sıksık geleceğini umuyorlardı. Her gece, meyhane kapısının her açılışında, o yabancı mı diye baktılar. Ama yabancı bir daha o meyhanede görünmedi.

Aksak Manav bir akşam sergisinde satış yaparken yabancıyı önünde görüverdi. Kendisinden portakal, elma, mandalina almıştı.

— Bize o üç arkadaşı anlatmıştınız bir gece, hani o kızı... Bir daha bizim orda görünmediniz... dedi.

Yabancı gülümseyerek kolunun altındaki tomardan bir dergi çıkarıp manava verdi.

— Burda yazıyor o talih kuşu... dedi.

Manav, karanlık bastırıp da sergisini toplayınca yabancının verdiği dergiyi de alıp her zamanki gibi Mutsuzlar Meyhanesi'ne

gitti. Geç kalmıştı. İçerisi tıklım tıklım doluydu. Kapıdan girer girmez hepsine seslendi:

— Hani geçenlerde buraya gelen biri vardı ya, şairi filan anlatmıştı bize. Bugün O'nu gördüm.

Ordakiler merakla sordular.

— Bakın, a bize anlattığını buraya yazmış, Masal kız diye... Demek, bize o gece anlattıkları baştan sona yalanmış.

Rum balıkçı,

— Olamaz, dedi; hiçbir zaman yalan olamaz.

— Neden yalan olamazmış?

— Çünkü herkesin yaşadığı bir olay yalan olamaz da ondan... O'nun o gece bize anlattığını hepimiz yaşamışızdır.

Sustular.

Düşündüler.

İçtiler.

Konuştular.

Nişantaşı

AKBENEKLİ ALSARIM

Karyolanın ayakucunda oturan kız soruyor, otel odası koltuğunda oturan yaşlı erkek de yanıtlıyordu. Ne de ustaca, zekice sorular yöneltiyordu gencecik kız. Sormanın yanıtlamaktan daha zor olduğu bikez daha ortaya çıkıyordu.

Yaşlı erkeğin, çok zorlu bir sevinin kıskacından kurtulmaya çalıştığı, belki yüz kez ihanet ettiği yalnızlığına kendini bağışlatıp yeniden yalnızlığına sığınmaya uğraştığı bunalımlı bir zamanında karşısına çıkmıştı bu kız. Bikez daha ihanet etmemeye sözvererek, son ihanetini de son kez bağışlaması için yalnızlığına yalvardığı günlerdeydi. Yalnızlığını bu kaçıncı aldatmasıydı, bu kaçıncı sözverişi ve kaçıncı bağışlanmasıydı... Yaşlı adamın yalnızlığı, analar gibiydi. Analar, nice suçlu olurlarsa olsunlar, çocuklarını nasıl bağışlarlarsa, yalnızlığı da yaşlı adamı, kendisine her ihanetinden sonra bağışlayıp bağrına basmıştı. Yaşlı adam -yaşından da utanmadan- kendi yalnızlığının dizlerine kapanıp, "Bikez daha seni kandırırsam...", "Bikez daha seni aldatırsam...", "Bikez daha sana ihanet edersem..." diye ağlayarak yeminler etmeye hazırlanıyordu kiiii... bu kız karşısına birden çıkıvermişti.

Otel odasındaki söyleşileri bir saatten uzun sürmüştü.

Adam, buranın yabancısı olduğu için, kendisini yemek yenilecek güzel bir yere götürüp götüremeyeceğini sordu kıza. Sonradan çok düşündü adam; bu sorusunun arkasında bir kurnazlık, bir artniyet var mı diye. Vardı elbet. Kurnazlık da,

artniyet de vardı sorusunda, ama kesinlikle kötüniyet yoktu. Onu daha yakından tanımak, kızın kendisine ilgisinin sezinlediği gibi gerçek olup olmadığını anlamak istiyordu.

"Bizim orda..." dedi kız. Evlerinin olduğu yerde varmış.

Adam o gün uçakla dönecekti. İki saat sonra kalkacak uçakla dönerse, sözverdiği zamanda işine ancak yetişebilirdi. O gün de varsın yetişmesindi işine... İki saat sonrakinde değil, özellikle beş saat sonra kalkacak uçakta yer ayırttı.

Havadan sudan konuşarak, kızın "Bizim orda..." dediği yerde başbaşa yemek yiyebilecekleri güzel bir yer aradılar. Deniz kıyısı boyunca, kalabalık arasından sıyrıla sıyrıla geçiyorlardı.

Nisan havası, Nisan denizi, Nisan kokusu... Gazinonun iskele üstündeki geniş salonunda kimse yoktu ikisinden başka. Yaşlı erkek, salt orda değil, bütün yeryüzünde kendilerinden başka hiçkimsenin olmamasını diliyordu, hiç değilse bir zaman için... Üstlerinde yel nisan nisan esiyor, altlarında denizin çırpıntıları nisan nisan kıyıya çarpıyordu.

"Şarap içer miyiz?"

"Evet..."

Yaşlı Adam içinden kendisiyle konuşuyordu: "Hayır, bu kez yalnızlığıma sığınmayacağım... Artık yalnızlığımı hiç gereksinmeyeceğim. Beni bağışlaması için, bundan sonra, yalnızlığıma yalvarmayacağım."

Adam, konuşan kızı dinlemekten mutlu, mutluluktan da suskundu. Güzellikle zekânın ezgili sesini dinliyordu.

Bir başka genç ve güzel bir kadın, günün birinde bu yaşlı adamla olan duygusal yakınlığını gizlemek için başkalarına karşı kendini savunmayı gereksinmiş ve adam için, "Babam yaşında," demişti. Dediği doğru değildi; çünkü Adam, genç kadının babasından yaşlıydı.

Bu gencecik kıza olan duygusunda bir oransızlık, bir uygunsuzluk vardı elbet. Bunca büyük yaş ayrımına karşın kıza beslediği duygu doğal değildi. Bunu bildiği için kendini kendine karşı savundu: "Doğal değil ama, doğaldışı da değil; sanki bu dünyada doğaüstü duygular, doğalüstü ilişkiler hiç mi yok?"

Dilini çıkararak alay eden bir sokak çocuğunu kovalar gibi, gizli utancını, "başkaları ne diyecek" duygusunu bastırmaya çalışıyordu.

Belki bigün bu kıza "Alsarım" diyecekti. O'nun adı "Alsarı" olmalıydı.

Alsarı konuşuyor, kendisini anlatıyor, kendisini açıklıyor, kendisini açımlıyordu: "Benim yapım bu... Yapım böyle... Yapı olarak böyleyim işte... Yapımdan geliyor bu... Elimde değil ki, yapım işte bu benim..."

Evet Alsarı, ama akbenekli bir alsarıydı, tıpkı yapıncak üzümünün Ağustos sonundaki çilli derisi gibi...

"Bir şarap daha içer miyiz?"

"Tabii..."

Kuşların sabah cıvıldayışıyla durmadan konuşan Akbenekli Alsarı'yı dinlerken yaşlı adam, sabahleyin penceresini açıp da birden göğün mavisine uzanmış çiçekli bir ilkyaz dalı görmüşcesine sevinçle gülümsüyordu; biyandan da Akbenekli Alsarı'yı hem bütünüyle, hem de -kaşını, gözünü, ağzını, burnunu- parça parça inceliyordu. İri gözleri, Akdeniz uygarlığının en eski yatağı olan o adadan, daha İsa'nın doğmadığı zamanlar gerisinden bakıyordu. Nisan akşamının güneşi, bal rengi gözlerinde ve çam balı rengindeki saçlarında balkıyordu. Bu saçlar Balkanlı olabilirdi. Akbenekliliği Kafkaslar'dan olmalıydı. Bu boyasız, düzgünsüz yüzün güven veren yalın güzelliği de besbelli Anadolu'dandı. Kaç zamanlardan ve kaç coğrafyalardan süzüle süzüle gelip Akbenekli Alsarı'da bileşmişti bu güzellik.

Üçüncü şişe şarabı da içtiler. Nisan daha bir nisanlaştı. Akbenekli Alsarı da daha bir alsarılaştı.

"Zamanımız olsaydı, bir şişe daha içebilirdik, değil mi?"

"Evet, içebilirdik."

Yaşlı adam ayrılmak zorundaydı ne yazık ki, ama kendisinden pekçoğunu o Nisan akşamında orada bırakarak...

Yanyana yürüyorlardı kalabalığın arasından...

"İyi bakın," dedi genç kız; "bizim buranın kadınları çok güzeldir; başka yerlerde bu denli güzel kadına bu denli çok rastlayamazsınız."

Yaşlı Adam bütün gülmece duyarlığını yitirmişti, sanki güzel sözler dilinde kurumuştu.

"Güzel kadın göremiyorum." dedi.

"Benim güzelliğim onlarınkini örtmüş olmalı."

Elleri birbirine değdi. İletişimin en güzeli, en anlamlısı

buydu. İki kişinin ellerinin ısısının birbirine geçmesi; ancak saniyelerle ölçülebilecek kısacık bir sürede birbirlerini sözsüzce anlamak...

Yaşlı adam, o büyük kentteki yoğun yaşamına döndüğünde boyuna düşündü: Bu kız, niçin hepsinden bir başka, hem de başkalığı anlatılamaz bir başka? Aldatmayacağına sözverip verip de sözünü tutamadığı için, yoksa yalnızlığından utanıyor muydu? Çünkü yaşlı adamın yalnızlığı, başka yalnızlıklar gibi soyut değil, bir kavram değil yada bir nitelik değil, eti kemiği, kanı canı olan somut bir varlıktı. Yalnızlığını somutlaştırmış, canlandırmış, kişileştirmişti.

Yaşlı adam, Nisanın o gününü büsbütün yanlış, hatta ters yorumlamış olabilir miydi? Yoksa yaşlılığın ruhsallığı gereği, erkekliğini, erkeklik gücünü -hâlâ yaşamakta olduğunu- kendine ispat mı etmek istiyordu? Bu denli aptal olabilir miydi? Belki de... Hiç değilse, aptallık etmeyeceğini sanmayacak denli aptal değildi.

Yorumlarını Akbenekli Alsarı'nın salt sözlerinden değil, davranışlarından da çıkarmıştı. Herşey bundan sonraki gelişmelerle belli olacaktı; herşeyi zamana bırakmalıydı.

Günlerdenberi beklemekte olduğu mektup gelmişti sonunda. Akbenekli Alsarı, mektubunun başına yaşlı adamın adını yazmamıştı. "Bay" diye "sayın" diye, "sevgili" diye bir sesleniş sözcüğü yazmadan, doğrudan mektuba girmişti. Demek, yaşlı adama nasıl sesleneceğinde dahaca kararsızdı; ama sayın filan gibi resmi, soğuk, beylik bir sanda kıullanmamıştı.

Akbenekli Alsarı'nın mektubunu okurken yaşlı adamın yüreği, yakalanacak bir kuş gibi çırpınıyordu.

"... Günlerdir aklımda. Sözverdiğim zamanda size yazamadığım için yüreğimin bir yerinde tedirginlik duyuyorum. (...) Ne denli güzel bir Nisan günüydü. Ben, Nisan ve Eylül aylarını seviyorum. Belki adlarının söylenmesini seviyorum, belki de o aylara düşen zaman dilimlerini.

(...) Şarabı çok içtik. Daha içilirdi de, ama siz erken kalkan uçağa bilet alıverdiniz. Sizi yolcu ettikten sonra ...

Sabaha değin yüzeyde süren bir uyku. Güzel, üşütmeyen bir serinlikte uyandım. Sokağa çıktım. Tepelerin üzerinden görünen deniz öylesine uysal ve dingin duruyordu ki... Uzun uzun düşünerek kentimi ansıdım. Yaşadığım kentte o kenti ansımak, elbette ki geçmişteki BEN'i yaşamaktı (...) Sanırım

önümüzdeki günlerde çok daha güzel mektuplar yazacağım (...) Sevgilerimi sunarım."

Yaşlı adam bu mektubu kaç kez okudu? Belki on, belki yirmi... Bu denli çok okumasının nedeni, yorumunda yanılıp yanılmadığını anlamaktı. Büsbütün aptallık etmek istemiyordu. Mektupta, sözcükler ve satırlar arasındaki boşlukları, o yazılmak istenip yazılamayan yerleri de, yazılanlara bakarak okumak, öğrenmek istiyordu. Ne diyordu mektubunda Akbenekli Alsarı? "Günlerdir aklımda", "yazamadığım için yüreğimde tedirginlik duyuyorum", "yüreğimde... yüreğimde...", "daha içebilirdik, ama siz erken kalkan uçağa bilet alıverdiniz", "... önümüzdeki günlerde çok daha güzel mektuplar yazacağım..."

Hayır, Yaşlı adamın yanlış yorumu olamazdı bu. Uyku tutmayan bir gecenin sabahında günce defterine şunları yazdı:

"Bunca zamandır, rastlantıların insanın yaşam yolunu değiştirerek yeniden çizmesine hâlâ şaşıyorum ve bu umulmadık olayları seviyorum, hatta kötü olsalar bile... Ne şaşırtıcı bir güzelliği var, umulmadık zamanların, umulmadık yerlerin, umulmadık kişilerin yaşamımızı değiştirmesi, dünyamızı güzelleştirmesi, hatta kötüleştirmesinin... Oysa ne denli isteksiz gitmiştim oraya ve orada Akbenekli Alsarı'yla tanışacağımı kestirebilir miydim? Serüven sözcüğü böyle durumlarda hoşuma gitmiyor. İşte yeni bir yangın daha yaşlı yüreğimde. Dilerim, bu yangın olmasın, bir sönmez ateş olarak sürsün. Sönmese de, nasıl olsa soluğumun bi gün sönmesi çok uzun sürmeyecek ki... İlk karşılaşmamızda beni asıksuratlı, ters bulduğunu söylemişti."

Yaşlı adam yaşamı boyunca kesinlikten hoşlanmadığı için biraz ikircimli, biraz kuşkuluydu. Soruyordu kendine: Yoksa kendimi kandırıyor muyum?

Bu ilişkinin kesinleşmesi için gelişmeleri beklemeliydi. Kendini kandırıp kandırmadığını anlamak için, biraz daha ileri giderek, Akbenekli Alsarı'ya şu yanıtı yazdı:

"Sevgili Akbenekli Alsarı,

Sana içimden, Akbenekli Alsarı diye seslenmek geliyor, hoşuna gidip gitmediğini hiç düşünmeden...

Mektubunla beni ne çok sevindirdiğini anlatamam. Olacak şey değil ya, senden ayrılıp buraya döner dönmez hemen posta kutuma baktım. Niçin biliyor musun? Senden mektup var mı diye... Posta kutumda senden mektup

olabilmesi için, daha benimle tanışmadan bir hafta öncesinden bana mektup yazman gerekirdi.

(...) Ne güzel mektup yazmışsın. Çok daha güzel mektuplar yazarım, diye sözverişin beni sonsuz sevindirdi. (...) Birlikte geçirdiğimiz o Nisan günü, ne güzel bir ilkyaz günüydü, hiç unutamayacağım... Ama o güne güzelliğini veren sendin. (...) En içten sevgilerimi sunuyorum Akbenekli Alsarım; sana mutluluklar, başarılar, hakkın olan herşeyi diliyorum."

Bu kez Akbenekli Alsarı "sevgili" nitemi ve Yaşlı Adam'ın adıyla seslenerek başlıyordu mektubuna:

"Sevgili ...,

Ne çok sevindim mektubunuzu alınca. Çünkü olabildiğince kötü bir gün içindeydim. (...) Kafa ve yürek kolaylıklarına evet diyen bir insan yapısı barındıramıyorum benliğimde. (...) Ne güzel bir gündü, yaşadığıma seviniyorum. On gün sonra mı yola çıkıyorsunuz? Demek, daha zamanımız var. En azından bir mektup daha alabilirim sizden.

(...) Şiir yazmam diyordum. Son günlerde nedense içimden şiir yazmak geliyor. Yazma eylemini şiir olarak sürdürüyorum. BEN'den giden bir yola olan yolculuğumu anlatan şiirimi size gönderiyorum. Bakalım, beğenecek misiniz?

Yeni mektubunuzda görüşmek üzere dostluk ve sevgiyle içtenliklerimi sunuyorum."

İmza yerinde: Akbenekli Alsarı...

Yaşlı adam artık bulutların üstündeydi, uçuk mavi, uçuk pembe renkli bulutların... Ama bu bulutlara uçarak yükselmemişti. Akbenekli Alsarı'nın her mektubuna basarak, basamak basamak yükselmişti bulutlara. Yanıtladı Akbenekli Alsarı'nın mektubunu:

"Çok sevgili Akbenekli Alsarım,

Ne çok bekledim mektubunu ve ne çok sevindim mektubunu alınca... Sağol!

Dostluk üzerine güzel ve doğru düşünceler yazmışsın mektubunda. Doğa acımasızlığı gibi, bir de toplum acımasızlığı var. Doğal ve toplumsal acımasızlıkları yaşaya yaşaya ve biz de başkalarına yaşata yaşata günün birinde kabuklaşıyoruz, katılaşıyoruz; tıpkı kabuklu deniz yumuşakçaları gibi, yumuşacık ruhsal yapımızın üstünde sert bir kabuk oluşuyor. Örneğin dostlukların, sevgilerin çok ve kötü kullanılmaktan ötürü aşınıp bigün

eskiyivermesi, bozulması, unutulması, yitmesi, toplumsal acımasızlığımızdan ileri gelmiyor mu? Bir dostluğun yitmesine, ölmesine, bitmesine, tıpkı senin gibi ben de çok üzülürüm, bundan çok acı duyarım. Ama başka hiçbir umarımız da yok... İsteristemez dostluklar da bitecek, yitecek, kuruyacaktır.

Bu konuda hiç olmazsa kendim için bir avuntum var, şimdiye dek dostluk ve sevgi ilişkilerimi hiçbir zaman ben bozmadım, ilk bozan ben olmadım. Hiçbir dostluğu artık eskidi diye "hesaptan düşme"dim; tersine eski sevgiyi bireysel tarihimin eşsiz bir değeri olarak gördüm. Kolay değil içimizde filizlenip yeşeren sevgiyi besleyerek büyütmek; tıpkı çatlayan bir çekirdekten zamanla ulu bir ağacın büyümesi gibi... Yıllarca besleyip büyüttüğümüz dostluk ağacını nasıl acımasızca bir balta vuruşuyla birden öldürebiliriz? Ama... Dostluk, sevgi, hiç de ben neden olmadan bozulmuşsa, yitirilmişse, ben de oluruna bırakırım. Üstüne düşmem, ardından koşmam hiç... Üzülmedim, acınmadım, acı çekmedim değil dostlukları yitirince, ama üzünçlerimi salt kendime sakladım, acılarımı da değerli ve çok gizli hazinem olarak kıskançlıkla başkalarına göstermedim. Sevgi, içimizde büyüttüğümüz dünyalar boyutunda öyle bir ağaç ki, hergün yenibaştan bir önceki günden daha çok severek sevgimizle beslemezsek, yani sevgiyi hakketmeye ve kazanmaya çalışmazsak, onu yavaş yavaş, hatta hiç ayrımsamadan kurutmuş, yitirmiş, öldürmüş oluruz.

Dilerim, seninle bu ilişkimiz, aramızdaki bu çok büyük yaş ayrımına karşın, yine de hiç bozulmadan, benim için hiç de çok uzakta olmayan sonuma dek sürsün.

(....) Şiirlerini çok sevdim. Bilmem artık, gerçekten güzel oldukları için mi, yoksa senin olduğu için mi? Doğrusu ve açıkçası buna karar veremiyorum. Belki bana çok yakın gelen duygularından...

Güzel mektubunu pembe bulutların üstünde yazmış gibisin. Ama istersen, yine de ayağımızı yere basalım, yani... (....) Hoşça kal, sevgilerimle."

Uzunca mektubunda yine çok güzel şeyler yazmıştı Akbenekli Alsarı:

"Mektubunuzun geldiği gün canım öyle sıkılıyordu ki... (....) Ben yaşamı güzellikleriyle yaşamak istiyorum. Bu nedenle anlamsız tutkulardan, başkalarıyla olan yarışmalardan, bağımlılıklardan iğreniyorum."

Yaşlı adam, mektubun bu tümcesinin yanına şu notu yazdı:

"Acılar çekilmeden, çirkinlikler yaşanmadan ve onlarla savaşılmadan güzellikler nasıl yaşanabilir Alsarım?"

Alsarı'nın mektubu sürüyordu:

"... Önce kendim olmak istiyorum. Hiçbir inceliği atlamaksızın duyarlı, sevgi dolu bir yaşamım olsun istiyorum. Benim için yargınız, bana usumda tüm bunları yeniden aramamı sağladı. Teşekkür ederim.

Yaşamı güzellemeyi seviyorum. Bunlar nerden kaynaklanıyor? Tüm yaşamak istediğim ve yanlış yaşadıklarımı düşünürken canımı sıkan, belki de yeterince anlatmanın başkaca yolu olmadığı için yazmayı seviyorum. Gülümseyen üzünç... (...) Cama düşen yağmur damlalarını izliyorum. Öyle geldi içimden. Bir küçük su damlası, gökyüzünün uzunca bir yolundan gelip penceremin camında süzülüyor. Hemen altında başka bir yağmur damlasını ayrımsıyorum, sanki kendisinden az yukarda olan damlayı bekliyor. Apansız ve ne güzel birbirlerine karışıyorlar. Artık onları sonsuza değin ayırmak olanaksız, bütünleştiler. Bir sonsuzluğu paylaşıyor olmalılar."

Yaşlı adam, bu satırları okuyunca o zamana dek hiç duymadığı sevinçle coşkulandı. Kendisini kaptırmış olduğu coşkuya Akbenekli Alsarı da şaşmış olmalı ki, düşüncesini mektubunda şöyle sürdürüyordu:

"Hay Allah, ben neler yazıyorum böyle...

Yağmurun sesi gittikçe güzelleşiyor. Milyonlarca yağmur damlası nasıl ıslatıyor yüreğimi. (...) Bugün beklenmedik bir mektubunuzu daha aldım. Ne denli coşkulusunuz... Mektuplarımızın ilkinde aramızdaki yaş ayrımından sözetmiştiniz. Elbette aramızdaki büyük yaş ayrımını yadsımak dostluğumuza yakışmaz. Neden kaygılandığınızı anlamıyorum. Bu denli coşkunuz sevindirici dostluğumuz adına. Ancak sizi ne kaygılandırabilir?

Benim yapay gösterişlerle yaşamın üstünde olmak diye kaygım, amacım yok. Nasıl yüzüstü bırakabilirim yaşadığım yılları... Ancak aklımı ve yüreğimi de yaşamım boyunca savunmak istiyorum. Bundan kaynaklanan bi. yücelik varsa çok mutlu eder beni. Ama siz neden kaygılanıyorsunuz?"

Arkadan bir mektubu daha gelmişti Akbenekli Alsarı'nın:

"Merhaba!"

Siz döndünüz, bense hâlâ mektup yazıyorum. Ama bunca yazıyı size bikaç gün geç okuttursam, olur mu? Gerçekte hiç doğru değil bu yaptığım. Siz posta kutunuza baktığınızda, umduğunuz gibi, mektubunu bulmalıydınız.

Yeniden merhabalaşmak dileğiyle, dostlukla, içtenlikle..."

Bu mektubu aldıktan sonra Yaşlı Adam'a tanıdıkları şu

soruları daha sık sormaya başladılar:

"Ne diyorsunuz, gerçekten de siz o yaşta var mısınız? Ama hiç göstermiyorsunuz..."

"Nasıl böyle genç kalabildiniz?"

"Her yıl daha gençleşiyorsunuz, bunun gizi nedir?"

"Dünyada inanmam... O yaşta olamazsınız..."

"Maşallah... Ne kadar da genç görünüyorsunuz..."

Yaşlı adam bu sözler karşısında -memnun olmak gerektiği için- memnun olmuş gibi görünüyor gerçekteyse dudaklarındaki gülüş, taze bir bıçak yarası gibi açılıyordu. Gerçekten genç bir insana böyle sözler söylenir miydi hiç! Genç göründüğü söylenince, kızıl akşamların kızıl gül yaprakları küçük kahkahalar olup dudaklarından uçarak yere dökülüyordu.

Güncesine bu duygusunu şöyle yazmıştı:

"Pulluk demiriyle derinden kazılan toprağın acısını duyuyorum, salt sürülen toprağın değil, pulluk demirinin acısını da duymaktayım. Acılar tarlasının sert toprağını süre süre pulluk ilerliyor. Bağrı yarılan toprakçasına toprağı derinden yaralayan pulluk demiri de acı çekiyor, toprağın acısını."

Bir telgraf, arkasından da bir mektup almıştı. Akbenekli Alsarı'dan:

"Mektuplarımın umduğunuz zamanda gelmemesi sizi düşkırıklığına uğratıp oldukça kaygılandırmış olmalı. Ancak o günlerde çok sıkıntı ve üzüntü içindeydim.

Geçen mektubumda anlatmıştım. Yaşamımı değiştirmek istiyorum. İnsanın böyle duygular içinde olması zaman zaman uç duyarlıklar yaşamasına neden oluyor. Sözgelimi öyle bir zaman geliyor ki, gökyüzünü avuçlayacak kertede sevinçliyim, öteyandan ansızın umarsızlıklara düşüyorum.

Günlerdir mektubunuzu bekliyorum. Bütün yazdıklarınız beni nasıl yüreklendiriyor, anlatamam. Ne dersiniz, gönlümce yaşamayı becerebilecek miyim?

Neden gecikti mektubunuz? Yoksa sizi üzecek, kıracak sözler mi ettim? Ancak bütün yazdıklarımın derinlerinde ençok iyiniyet yattığını biliyorsunuz. Sizi kırdımsa yazın lütfen."

Yaşlı adam, yanlış bir sevi ilişkisine girdiği duygusuna kapılınca Akbenekli Alsarı'ya bisüre mektup yazmamıştı. Ama

Alsarı'nın yukardaki mektubunu okuyunca, bu ilişkinin hiç de yanlış olmadığına bir daha inandı. Bu sözlerin yanlış yorumlanacak hiçbir yanı yoktu, açıkseçikti. Akbenekli Alsarı'nın mektubu şöyle sürüyordu:

"... Ne yazsam olmayacak. Aklımın bir köşesine takılıp duran "Neden gecikti mektubunuz?" sorusu yazdıklarımın yakasını bırakmıyor. Sahi, sizi kırmış olabilir miyim? Ancak dostların kırgınlıkları, konuşulacak yada yazılacak denli açık olmamalı mı? Yoksa ben mi boş yere kaygılanıyorum? Sinirlerimin yorgunluğundan mı oluyor bütün bunlar? Hiç anlayamıyorum.

... dan gönderdiğiniz kart öyle güzel ve sevindiriciydi ki... Onu en sevdiğim kitabın içinde saklıyorum.

Hoşça kalın. Sevgiyle."

Hayır. Yaşlı adam yanılmış olamazdı. Ama bunca yılın deneyimleriyle önlemli davranmak istiyordu. Çünkü bir yanılgı, onu onulmaz acılara sürükleyecekti. Şöyle yazdı:

"Çok, çok sevgili Akbenekli Alsarım,

İki mektubunla telgrafın önümde. Beni ne çok, ama ne çok sevindirdiğini anlatamam. (...) Biliyor musun, ben bu mektubu yazarken, radyoda, senin adının sıksık geçtiği bir şarkı söyleniyor. Herhalde bilirsin bu şarkıyı, elbet bilirsin... Ben alaturka şarkıları ancak bende bir anısı varsa severim; o zaman da insan şarkıyı değil, kendi anısını, yani o şarkıda kendisini seviyor demektir. Bu şarkıyı sevdim, güzel olduğu için değil, sıksık adın geçiyor diye... (.....) Yeni tanışan insanlar birbirleri için "çok bilinmezli denklem"dir. Tanıştığımız insanı, ona sevgi duymuşsak, yıllardır tasarladığımız, idealize ettiğimiz insan sanırız. Ve o insanın davranışlarını kendi isteğimize, gönlümüze göre yorumlarız. Böyle olduğu için de her sözü, her davranışı bize güzel gelir. Ama zamanla onu yakından tanıyınca, o eski yorumlarımız, değerlendirmelerimiz değişir; aynı sözleri, aynı davranışları bu kez bize çirkin, yanlış, kaba gelmeye başlar.

Seninle ben, birbirimiz için işte böyle "çok bilinmezli" iki kişiyiz. Gittikçe daha çok tanıyarak birbirimizi öğrenmeye, bilmeye çalışacağız. Böylece gerçekliğe varacağız. Mektupların gittikçe seni daha yakından tanımama yardım ediyor. Seni tanıdıkça seviyor ve hiç düşkırıklığına uğramıyorum. Sevincim buyüzden..."

Özellikle böyle yazmıştı. Akbenekli Alsarı için yanlış yorumlar yapıp yapmadığını kesinlikle öğrenmek istiyordu. Biliyordu ki

yaşı -yaşlılığı- sevi ilişkilerinde aptallık etmeye en uygun yaştı. Hoş hangi yaşta olursa olsun aşırı sevince üstüste aptallıklar yapardı. Bu güzel aptallıklarını, zeki diye övülmelerinden daha çok seviyordu. Yeni bir aptallık yapıp yapmadığını, yorumunun yanlış olup olmadığını bu mektubuna alacağı yanıttan anlayacaktı.

Akbenekli Alsarı'ya yazdığı mektubun sonu şöyleydi:

"Bana daha sık yazamaz mısın? Kendinden daha uzun uzun anlatamaz mısın? Sanırım anlıyorsun, bunu çok gereksiniyorum.

Mutluluklar diliyorum. Salt dilemekle de kalmak istemiyor, mutluluğun için elimden gelen herşeyi yapmak istiyorum. Ama ne yapabileceğimi de bilmiyorum. Sevgiyle."

Beklediği yanıt geldi:

"Çok sevgili...

Mektubunuz, telgrafınız bana güç verdi. Sağolun.

Ne çok konuğunuz gelmiş. Pek sevindim. Umarım ki -ummanın ötesinde algıladığımca- çok hareketli günler geçiriyorsunuz. Mektubunuzda anlattıklarınız beni de mutlu ediyor.

Hemen size bişeyler yazmak istedim. Aklımda hep özelimdeki kimi olaylar. Şimdi bunları size yazamam, benim çok özel yanımla ilgili. Belki bigün anlatırım. (.....) Dostluğunuz güçlendiriyor beni. Sevgiyle."

* * *

"Çok sevgili Akbenekli Alsarı,

(...) Çok özel yanımla ilgili ve 'şimdi yazamam' dediğin konuyu açıkça yazmanı dilerim; bana güvenebilirsin, ençok güveneceğin kişi olmalıyım."

* * *

"Çok sevgili...,

Dünkü mektubumda (...) konuya pek değinmedim. (...) Şimdilerdeyse iyice dostuz. Umarım, bu olaya canınız sıkılmaz. Ne yapalım? Dostuğumuz gelişse de, gelişmese de böyle değil mi?"

* * *

"Çok sevgili Akbenekli Alsarım,

Dostluğumuz gelişse de, gelişmese de, ne demek bu? Anlayamadım. Böyle bir olasılık mı var sence? Sen nasıl istersen öyle olur elbet. Ama ben aramızda geliştirdiğimiz bu güzelliği büyüterek sürdürmek ister ve bundan da çok mutlu olurum. Sen istediğin an da elbet kesilir. (...) Sevgiler, sevgiler, yine sevgiler..."

* * *

"Çok sevgili...,

Önce, gönderdiğiniz o sürpriz armağan ve ardından gelen üç mektubunuz beni çok mutlu etti. Nasıl anlatabilirim... Armağınınızı çok beğendim. Gerçekten ince bir beğeniniz var; umarım en kısa zamanda da üzerimde görürsünüz. Bakalım, bana nasıl yakışacak... Çok teşekkür ederim. (...) İçtenlikleriniz beni çok mutlu ediyor, sağolun. (...) bittikten sonra size elimden geldiğince sıksık mektup yazacağım. Şimdilik hoşça kalın. Akbenekli Alsarı."

* * *

"Çok sevgili Akbenekli Alsarı,

O güzel mektubunu alınca sana telefon etmiştim. Telefon konuşmamızdan sonra, mektubunu beklemeden yazıyorum sana. Çünkü mektuplar en çabuk dört-beş günde geliyor. (...) Bütün bunları bana çok güvendiğini ve çok inandığını düşünerek yazıyorum; yoksa böyle bir öneride bulunmam saygısızlık olurdu. (...) Ayrıca başka önerilerim de olacak sana."

* * *

Albenekli Alsarı'nın telefonda sesi dingin ve güzeldi. Yaşlı Adam'ın telefon etmesine çok sevindiğini söyledi. Bu sevincin içtenliği, sesinin duyumsanan titreşimlerinden de belli oluyordu. Telefon konuşmasından sonraki mektubunda, fırsat bulursa Adam'ın yanına gelmek istediğini yazıyordu:

Merhaba!

Telefonunuz ne denli sevindirdi. Rastlantı işte; ben de o sırada mektubunuzu okuyordum.

(...) Ne yazık ki gerikalmış bir ülkede doğmanın korkunç şanssızlığını yaşıyorum. Hele şu aydın çevreden kimi kişilerin yoz ilişkileri zaman zaman beni çok ürkütüyor. (...) Pekçok şey değişiyor benim için. Kimileyin bu değişimi öyle derinden duyumsuyorum ki, nerdeyse damarlarımda dolaşan kanımın sesini bile işitiyorum. Bir dönemeçteyim, elbet coşkuluyum. Ama kendime olan güvenim beni daha da çok coşkulandırıyor.

Tabii bu arada, bilmem hiç ayrımsadınız mı, aklımın kurnaz yanı pek çalışmadığından, zaman zaman da saf saf yargılarım oluyor. Doğal olarak bu yanım, dostlarımla içtenlikli ilişkiler kurma yeteneğimi de geliştiriyor. Ama kimileyin bu saflığımın "zayıf" yanımı da geliştirebileceğini düşünüyorum. Özellikle şu aydın çevreden kimilerinin yoz tutumlarını iyiniyetle engelleyebileceğim inancımı yitirmiyorum. Burda, nereye dek doğru davranıyorum, dersiniz?

Mektuplarımızdan birinin sonunda, "Mutluluklar, başarılar diliyorum. Salt dilemekle de kalmak istemiyor, mutluluğun, başarıların için bişeyler de yapmak istiyorum, ama ne yapacağımı bilemiyorum," diyorsunuz. Gösterdiğiniz içtenlik elbet beni çok sevindiriyor. Geçen yıllarınızın deneyimi ve bu deneyimlerinizin ışığında bana salık vereceğiniz önerileriniz kesinlikle benim için çok yararlı olacaktır. Bugüne dek yüreklendirici mektuplarınız, sevindirici davranışlarınız beni çok mutlu etti. Öyle ki zaman zaman bu denli içtenliğin varlığına bile zor inanıyorum. Çok coşkulu ve iyi insansınız. Bunca zor günlerimi size aktarmam bile önemli bir şans benim için. Tüm yaptıklarınıza yürekten teşekkürler. Akbenekli Alsarı."

Yaşlı adam günce defterine şunları yazdı bir gecenin sabaha yakın saatlerinde:

"Merhaba demesini seviyorum, ama allasmarladık demesini daha da çok seviyorum. Benim için "son", kurtuluş olduğu için, başlamaktan daha güzel. Her yeni merhaba dediğim, beni bir öncekinden kurtardı ve öncekine allasmarladık dememe yardımcı oldu. Bu kez de yine öyle... Biliyorum ki ben, yaşamım boyunca bir olmaz sevi, bir "aşk-ı muhal" ardındayım; bir gömü arayıcısı gibiyim. Hep tasarlanacağı ve hiç elde edilemeyeceği için benim olmaz sevim hazinelerin en zengini, en büyüğüdür. Hangi bulunmuş hazine, tasarlanan hazineden daha zengin, daha büyük olabilir ki... O "olmaz sevi"yi hiç bulamayacağımı bilerek, ama onu bigün olduracağımdan hiç mi hiç umudumu kesmedim; bulamayacağımı bile bile yine de bulmaya çalışarak... Hiç umutsuz olmadım bu yaşımda bile... Ölürken, ancak elimin tek parmağını kımıldatacak gücüm olduğunu görürlerse, tanıklar anlasınlar ki, son gücümle o tek parmağımı oynatarak, bende kalmış enson güçle ve enson umutla o "olmaz sevi"yi aramaktayım."

Akbenekli Alsarı, yaşlı adama gönderdiği son mektubunda -evet, bu son mektubuydu- yanına geleceğini yazıyordu:

"... Gelince konuşacak çok şey var. Mektupta şimdiden hepsini anlatamıyorum. Çünkü ivecen davranıp, anlamlarını yeterince veremeyeceğim diye kaygılanıyorum. Belki de nasıl olsa oraya geleceğim diye yine tembellikler ediyorum.

Yakında konuşmak umudu ve sevinciyle hoşça kalın. Sevgi ve dostlukla."

Yaşlı adam çok coşkulandı. Sakallarını tıraş ederken kendi kendisiyle alay etti; çok eskimiş bir kutu içinde adı bellisiz yirmi

yaşında bir canlı mücevheri korumaya çalıştığı için... Saçlarını boyamayı hiç düşünmemişti, boyalı erkek saçından iğreniyordu. Ama kapkara kaşlarının arasından çıkıveren o tek ak tele çok kızıyordu; ak olduğu için değil, karaların uyumunu bozduğu, uyumsuz olduğu için... Kaşları da saçları gibi bütünüyle ağarsa rahatlayacaktı. Cımbızla sağ kaşındaki bir, sol kaşındaki iki ak teli çekip aldı. "Genç görünmeli değil, genç olmalıyım..." dedi içinden. Aynadaki görünüşüne bakıp gülümsedi. Yeni bir giysi mi giymeli? Ama ne diye? En iyisi, her zamanki kılığıyla olmalı... Akbenekli Alsarı'nın telgrafını da o gün almıştı.

Sabahın erken saatinde, alanda buluşacakları yerde, ayakta gazete okuyordu.

"Merhaba..."

Akbenekli Alsarı'nın iki yanağından öptü. O eskimiş kutudan fırlayıp uçuvermişti yirmi yaşı... Ancak düşlemlerde, imgelemlerde yaşanabilecek bir günü yaşamaya başladılar.

Akbenekli Alsarı, Yaşlı Adam'ın o gün kendisini niçin "Melopsittacus"ların, "Undulatus"ların, "Hydrangea"ların uçuştuğu o ormana götürdüğünü anlamadı, hiçbir zaman da anlamayacaktı; çünkü bunu hiç düşünmeyecek, bir rastlantı sanacak ve nedenini düşünmek de usuna gelmeyecekti. Melopsittacus'lar, undulatus'lar nasıl cıvılcıvıldıysalar ve nasıl bıcırbıcır ötüşüyorduysalar, Akbenekli Alsarı'nın sevimli konuşkanlığını da yaşlı adam, o renk renk kuşların cıvıldayışlarına, ötüşlerine benzetiyordu. Yüzlerce yüzlerce renk renk hydrangea'lar arasında dolaştılar; maviler, değişik tonda morlar, aklar, sarılar, yeşiller, sarıya çalan pembeler, kırmızılar... Demet demet topladılar, kucakları çiçeklerle doldu. Sonra kuş bahçesine gittiler. Melopsittacus'lar, undulatus'lar, sanki gökkuşağından tutam tutam koparılıp da havaya savrulup serpilmişti. Gökkuşağının bütün renkleri tutam tutam kuş olmuş uçuşuyordu. Akbenekli Alsarı salt kendi adına değil, ikisi adına ortaklaşa bir dille konuşuyordu:

"Şu koyu maviliyi de alalım, hani şu yeşilin yanındaki... Ah, uçtu işte! Sarıyı, sarıyı alalım, hani şurda tele tünemiş ya, onu işte... Bir de şu beyazı... Ah o beyaz ne güzel... Beyazdan başka yok mu, onlardan bikaç tane alalım. İşte şu kuyruğu açık sarı olanı... Açık yeşilden de aldık mı? Göğsü mavi olandan da alalım, olur mu?"

Bu birliktelik, bu ortaklaşalık sözleri yaşlı adama gittikçe daha çok umut veriyordu.

Renk renk kuşlarla ve renk renk çiçeklerle dolu bir arabada dönüyorlardı ormandan.

Döndüler. Renk renk kuşların cıvılcıvıl ötüşlerine karışan Akbenekli Alsarı'nın konuşması ve O'nun akbenekli alsarısına karışan gökkuşağı renkli kuşlar... Bir renk ve cıvıltı ve sevi cümbüşü içindeydiler.

İmgeler dünyasında yaşayan yaşlı adam, o sonsuz sınırsız imgelerini bu kez gerçekleştirecekti. Herşey, ama herşey Akbenekli Alsarı için olacaktı.

Kavak yapraklarının bile titreşmediği o sıcak ve esintisiz yaz akşamı, ulu ceviz ağacının altında çimenlerin üstüne oturdular. Yaşlı adam, daha önceleri mektuplarıyla sezdirmeye çalıştığı ve yanıtını da aldığını sandığı duygularını bu kez sözlü olarak anlatacaktı. Neler söyleyeceğini önceden günlerce kafasında düzenlemişti.

Bu sevi, geçerli kurallara göre hiç de uygun değildi; dengeli olmadığını kendisi de biliyordu elbet... Ama bunu doğaldışı değil de doğalüstü sayıyordu. Çevrelerinde çok yadırganacak olan bu ilişkinin ayrısallığını... ama yüreklice bir dirençle umursamaz davranacaklarını... Anlaşacaklarına öylesine inanmıştı ki... Çünkü mektuplarını döne döne bikaç kez okumuştu, bu denli yanılmış olamazdı.

Bunların hiçbirini anlatamadı. Çünkü Akbenekli Alsarı koşuyordu, kendini anlatıyordu. Anlatması iyi oluyordu; çünkü yaşlı adam Akbenekli Alsarı'nın daha önce bilmediği yanlarını da öğreniyordu. Genç kız da yaşından umulmayacak kertede acılar çekmişti. Neler, neler anlatıyordu... (Bu olaydan beş yıl sonra yaşlı adam, yine bu ulu ceviz ağacının altında, oynaşan gölgeden dantelanın ışık-gölge devinileri arasında, Akbenekli Alsarı'nın o gün orda anlattıklarını anımsayacaktı. Salt orda değil ki, en olmayacak yerlerde ve zamanlarda da...)

Yaşlı adam anlatmaya çalıştı. Ama ne olmuştu öyle... Gücünü yitirmişti, hiç de coşkusu kalmamıştı. Kırık dökük sözcükler dökülüyordu ağzından. Daha önce günlerce kafasında düzenlediği sözler değildi bu söyledikleri... Anlattıkça Akbenekli Alsarı'da koyulaşan donukluk yaşlı adama da yansıyordu. Bikez

konuşmaya başlamış olduğu için birden kesemeyeceği sözünü sürdürmek zorundaydı. Akbenekli Alsarı, mektuplarını ve davranışını, yaşlı adamın yanlış yorumladığını söylüyordu. Yaşlı adam da artık saçmalıyordu. Sözsüz iletişimden, konuşmasız bildirişimden, insandan insana geçen ışınlardan, titreşim dalgalarından, insanlar arası akımlardan, kısacası, daha önce söylemeyi hiç düşünmediği şeylerden sözediyordu. Konuşurken başı yerdeydi, zaman zaman da Alsarı'dan başka yerlere bakıyordu. Bir ara Akbenekli Alsarı'nın, eski Akdeniz uygarlığının beşiği olan o adadan ve binlerce yıl ötelerden bakan balrengi iri gözerine baktı ve işte o zaman birden o korkunç görünümle karşılaştı. Akbenekli Alsarı'nın gözbebekleri yokolmuştu. İri gözlerinin salt akı görünüyordu. Bikez başlamıştı konuşmaya, birden susamazdı ki... Sevgisini anlatıyordu; bu sevgi, mektuplarda yanıtını almıştı... Akbenekli Alsarı, yaşlı adama bu duygunun kendi içtenlikli davranışından mı ileri geldiğini sordu: "İçtenlikli davranışlarım mı böyle bir yanlışa yolaçan?"

İşte o zaman Alsarı'nın gözlerinde aklık da kalmadı, iri gözleri iki kararmış oyuktu.

Yaşlı Adam, gerçekte böyle bişeyin olamayacağını düşünerek yardım etmek istedi. Ama kime? Kendisine mi, Akbenekli Alsarı'ya mı? Nasıl yardımda bulunacağını bilmeden elini uzatınca çok daha korkunç bir görünümle karşılaştı; bu kez Alsarı'nın tutulacak elleri de yoktu. Hiçbir zaman el ele tutuşamayacaklardı. Baktı ki, Alsarı'nın kolları da yok... Böyle bişey olamaz, ama oluyordu işte, nasıl oluyordu? Yüzüne baktı, o akbenekler kara kara lekelere dönüşmüştü; alsarısı da sarı-yeşile dönmüştü.

Yaşlı adam söylediklerinden öyle utandı ki... Ama başlamıştı işte, hâlâ susamıyordu. Bir bitirebilse, bir bağlayabilseydi sözünü.

Akbenekli Alsarı susuyordu, çünkü yüzünde ağzı yokolmuştu; o iki güzel dudağının yerinde dümdüz derisi görünüyordu.

Bütün bunlar elbet bir sanrıydı, başka nasıl olabilirdi?

Kalktılar. Yaşlı adam da susmuştu. Kıza baktı. Az önce yitmiş görünen elleri, kolları, gözleri, ağzı herşeyi yine yerli yerindeydi.

Bir kolsuz görünce kendi kolumuzu tutarız, bir topal görünce kendi bacağımıza bakarız. Yaşlı adam, kendi eline, koluna baktı, eliyle ağzını yokladı; hepsi yerli yerindeydi.

Akşam olmuştu. Renkli mumların yandığı bir yuvarlak mermer masada, gece yemek yediler. Alsarı açıkyürekle, gergin bir hava içine girdiğini söyledi. Bu açıksözlülüğü yaşlı adamın hoşuna gitti. İçtenlikle baktı; karşısında yine o Akbenekli Alsarı vardı. "Öpebilir miyim?" diye sordu. Akbenekli Alsarı, "Elbette..." diyerek, dudaklarından öpülmemesi için önlem ve önalmak için yanağını uzattı yaşlı adama. Yaşlı Adam, Alsarı'nın iki yanağını, sanki bir mumyayı öpüyormuş gibi öptü; bu yanaklar bikaç bin yıllık donuk zaman soğukluğundaydı. (Bu olaydan beş yıl sonra yaşlı adam, bu öpüşü anımsadıkça içi titreyerek üşüyecekti, öylesine soğuktu, çok, çok eskimiş bir soğuktu...)

Ertesi sabah Akbenekli Alsarı ikinci kez yine açıkça sıkıldığını söyledi. Bu açıklığı da içtenlik sayıyordu. "Yoksa ikiyüzlülük olur." diyordu.

Gitti. Yaşlı adamın dünyasında artık Akbenekli Alsarı hiç olmayacaktı. Oysa Alsarı ayrılırken, yine dost kalmalarını söylemişti. Asıl ikiyüzlülük bu olmaz mıydı?

Yaşlı adam dört aylık bir Akbenekli Alsarı mevsiminin nasıl geçtiğini düşünürken, radyodan yine O'nun adının geçtiği o şarkıyı duydu. Bu rastlantıya şaşırdı.

Taşıyamayacağı omuzlarındaki ağırlıkla çökmüştü birden. Dört ay capcanlı sürüp sonra birden şeyleşen o güzel yaşantı, gerçekte yaşanmamıştı, bir sanrıydı bu, bir yanılsamaydı.

Yaşlı adamı görenler şaşarak soruyorlardı:

"Neyiniz var, ne oldu size böyle?"

"Hasta mısınız?"

"Bir hastalığınız yok ya inşallah..."

"Sağlığınız nasıl?"

"Kendinizi nasıl duyuyorsunuz?"

"Bişey yapabilir miyiz, bir yardımımız dokunabilir mi?"

"Bir hekime görünmek istemez misiniz?

Kendisi için yirmi yaş birden yaşlandığının söylendiğini duymuştu.

"Hayır," diyordu; "yaşlanmadım, işte şimdi gerçek yaşıma geldim."

Aradan yıllar geçecekti. Yaşlı adam, artık hiç yaşlanılmayan o yere yolculuğa çıkacaktı. Bu yolculuğa çıkarken yalnız, yapayalnız olmak istiyordu. Çevresinde, dolayında, yanında, söylemesini

çok sevdiği Allasmarladık diyeceği hiçkimse olmamalıydı. Sonradan merhaba diyeceği bir kimse olmayacaksa, bir öncekine allasmarladık demenin tadı da, anlamı da yoktu ki...

Yaşlı adam, kendi özünden bir somut ve canlı varlık olarak yaratıp kişileştirdiği yalnızlığına son kez kendisini bağışlaması için yalvaracaktı: "Son kez bağışla beni, son kez... Artık seni kandırmayacağım, çünkü kandıramam... Sana hiç ihanet etmeyeceğim, çünkü artık ihanet edemem. Bağışla beni! Sana dönmek zorunda olduğum için sana döndüm. Bağışla beni, çünkü artık hep seninle olacağım."

Yalnızlığı da kendisinden sonra kalmayacaktı, o hep aldattığı yalnızlığı... Pişmanlıklar içinde bağışlanması için yalnızlığına yalvarırken, canında topladığı son gücünü kullanarak, ancak bir elinin küçük parmağını belli belirsiz kımıldatabilecekti. Kendinde o gücü bir bulabilse, elini, yeniden merhaba diyeceği bir seviye uzatacak, yalnızlığını bikez daha aldatacaktı; hem de yeniden merhaba diyeceği sevinin de öncekiler gibi olmazlığını, bir olmaz sevi olduğunu bile bile... Kendisi yiterken, son umudunu hiç yitirmeden...

Ancak anaların bağışlayıcılığıyla yalnızlığı onu kendine alacaktı. Bir daha birbirlerinden ayrılma olasılığı olmadan yaşlı adamla yalnızlığı birbirlerinde sonsuzca bütünleşeceklerdi. Ve işte o zaman Akbenekli Alsarı, yaşlı kadın olarak, bir akar su kıyısındaki o ulu ceviz ağacının altında yaşlı adamın kendisine söylediklerini anımsayacaktı. "İşte o Akbenekli Alsarı benim, benim o!.." diyerek, ancak bir mevsim yaşanmış ama uzun bir yaşama bedel olan o eşsiz sevideki genç kızın kendisi olduğunu ispat etmeye çalışacak, ama hiçkimse o yaşlı kadının bir zamanlar Akbenekli Alsarı olduğuna ve olabileceğine inanmayacaktı.

Çatalca
2 Ağustos 1982

NE ÇOK SEVİYORLARDI YAŞLI ADAMI

Yaşlı adamın aile bireyleri kalabalıktı. En yakını olarak iki kızı, üç oğlu vardı. Hepsi de evlibarklı, çolukçocuk sahibiydi. Her çocuğundan bisürü torunu vardı, hepsinin de eli ekmek tutmuştu. Çocuklarından kimisi aynı kentte, kimisi başka kentlerde, biri de Almanya'daydı.

İkisi kız, biri erkek, üç de kardeşi vardı. Kardeşlerinden biri Avustralya'da yerleşmişti.

Yaşlı adamın çocuklarının ve kardeşlerinin dışında ikinci basamaktan pekçok akrabası vardı, yakın ve uzak akrabalar. Bunların çoğunu tanımazdı bile.

Yirmi yıl önce emekli olmuştu. Arkadaşları, dostları, tanışları da pekçoktu.

Karısından ayrılalı onbeş yıl olmuştu ve o zamandanberi yalnız yaşamaktaydı. Yalnızlığı hergün biraz daha artıyordu. Bir zaman geldi ki yaşlı adam kendisini sınırı ve sonu olmayan bir yalnızlık bataklığında bir küçücük kum tanesi olarak duyumsamaya başladı; öyle bir kum tanesi ki buraya çok uzaklardan savrulup gelmiş olduğundan tekbaşınaydı, yanında yöresinde kendisinden başka bir kum tanesi daha yoktu.

Onca oğlu, kızı, torunu vardı ama hiçbiri kapısını çalmazdı. Kimisi dört-beş bayramda bir uğramakla yetinir, öbürleri hiç gelmezdi. Mektup yazdıkları da pek olmazdı. Aklına şöyle bir esen olursa, kimi bayram yada yılbaşlarında bir kutlama kartı gönderen

olurdu, ama çoğu bunu bile yapmazdı.

Çocukları ve torunları arayıp sormuyorlar, evine gelmiyorlar, kendisiyle ilgilenmiyorlar, mektup yazmıyorlar diye yaşlı adamın yakındığı yoktu. Kimbilir ne sorunları vardır, yaşam kaygısına düşmüşlerdir, kendisiyle ilgilenmeye zaman bulamıyorlardır diye düşünüyordu. Yakın ve uzak akrabaları için de düşüncesi buydu. Kendisine gelmiyor değil, gelmek istiyorlardı ama, dünya derdi yüzünden fırsat bulamıyor olacaklardı. Çoktanberi kardeşleri de gelmiyor, haber de göndermiyorlardı. Demek, mektup yazmaya bile elleri değmiyordu. Arkadaşları, dostları da öyle... Kimbilir onların da ne sorunları vardı.

Oysa eskiden yaşlı adamın evi bir bayram yeri gibi gece gündüz şenlik içindeydi. Çocukları, torunları, kardeşleri, yeğenleri, yakınları, akrabaları, arkadaşları, dostları, tanışları, evinden hiç eksik olmazlardı. Sonra sonra, yıllar geçtikçe, yavaş yavaş hepsinin ayağı kesildi.

Yaşlı adam arayıp sorulmamasının nedenini ilkin kendinde sandı. Ailenin en yaşlısı kendisi olduğuna göre onların gelmesi gerekirdi ama, yaşlı adam da onlara gitmeliydi, mektup yazmalıydı. Öyle de yaptı. Ama yine kendisine geleni gideni, arayıp soranı olmadı. İşte bundan sonra yaşlı adam, yaşlılığının gereği olarak yalnızlığını benimsemek zorunda olduğunu, kendi yaşında bir insanın yalnız kalmasının doğallığını anladı. Demek, o yaşa erişince yaşam öyle oluyordu.

Yaşlı olmasına yaşlıydı, ama yaşını göstermiyordu hiç; sağlıklı ve dinçti. O'nu yeni tanıyan çoğu kişi, yaşını söylediğinde inanmıyordu. Kendine işler yaratıyor, hiç boş durmuyor ve zamanın nasıl akıp geçtiğinin ayırdında bile olmuyordu.

Günleri işte böyle akıp giderken, olmadık ve umulmadık bir rastlantı yaşamının akışını birden değiştirdi. Bu umulmadık rastlantı bir genç kızdı. Güzeldi, çekiciydi, zekiydi, sevimliydi, sıcak ve canayakındı. Bu güzel kızla, yaşıtı olan bir arkadaşının evinde tanışmıştı. Kendi yaşının yarısından bile küçük olduğu için genç kıza seviye benzer bir yakınlık göstermemiş, hatta kızın ilgisine karşılık biraz soğuk bile davranmıştı. Böyle bir ilişkinin saçmalığını anlayacak denli aklı başındaydı; evet, yaşlıydı ama bunamamıştı. Ne var ki kızla bir gönül bağı kurmamaya çalışması ve böyle bir bağın uygunsuz olacağını bilmesi bir işe yaramadı.

Çünkü o güzel ve genç kız sıksık evine gelip gitmeye başlamış, nedense yaşlı adama duyduğu ilgiyi her davranışıyla belli etmişti. Yaşlı adam, önceleri anlamazdan gelerek bisüre direndiyse de, sonunda, kendisini yaşamın akışına bıraktı. Yaşlıydı ama, dünya nimetlerinden elini eteğini çekmiş değildi ki... Erkekler göründükleri değil, kendilerini duyumsadıkları yaştadır, denilmez mi! Büyük yaş ayrımı olan genç kızla sevişen dünyadaki ilk yaşlı erkek kendisi değildi ya... Üstelik, tek yanlı bir istek de değildi bu.

Yaşlı adamın yaşamına renk, ışık, tat gelmişti. O güne dek hiç yaşamadığı bir mutluluk dünyasında uçuyordu. Demek, yaşamın bir de böyle yanı varmış! Bu genç kız olmasaymış, asıl yaşanması gerekeni yaşamadan bu dünyadan göçüp gidecekmiş.

Bu sevi ilişkisinin alışılmışa uymadığını, hatta doğal sayılamayacağını ikisi de biliyordu, ama ne birbirlerini, ne kendilerini kandırıyorlardı; birbirlerini seviyorlardı.

Bu sevi ilişkisi başlayalı daha ancak birbuçuk ay olmuştu ki, yaşlı adamın yaşamında başka bir değişiklik daha oldu. Yıllardanberi kendisini arayıp sormayan çocukları, torunları, yakın ve uzak akrabaları, arkadaşları, dostları, hatta şöyle bir uzaktan göz tanışları, hatta hatta adlarını ve nerde tanıştıklarını anımsayamadığı kişiler bile, her nedense birdenbire yaşlı adamın yaşayışıyla, sağlığıyla, iyiliğiyle, kısacası herşeyiyle ilgilenmeye başladılar. İlk ilgi gösteren, sevgilisi genç kızı evinde tanıdığı yaşıtı olan arkadaşıydı. Bu arkadaşı, genç kızla aralarında sevgi başlayalıberi yaşlı adamın evine gelmiyordu ama, başkalarıyla sıksık şöyle haberler gönderiyordu:

"Ben O'nun iyiliğini isterim. O yaşta bir adamın gencecik bir kızla arkadaşlığı hiç doğru değil. Genç kıza ayak uyduramaz, allah korusun, küt diye gider. Üstelik bu ilişkinin bir de ahlaksal yönü var. O kızla benim evimde tanıştı. Beni ne zor durumlara sokuyor. Yani ben şey miyim?"

Yıllardanberi kapısını çalmamış olan büyük kızı -ki kırksekiz yaşındaydı- bir sabah erkenden yaşlı adamın evine gelmiş ve şöyle demişti:

"Babacığım, seni ne kadar çok sevdiğimi bilemezsin. İnan ki hep seni düşünüyorum. Duyduğuma göre çok genç bir kızla gezip tozuyormuşsun. Senin yaşında bir insan için hiç doğru değil."

Bikaç gün sonra da ortanca oğlu gelip şöyle dedi:

"Baba, bütün aileyi perişan ettin. Geçende toplanıp senin o genç kızla ilişkini ve son durumunu konuşup tartıştık. Sonunda şu kararı verdik; bu ilişkiyi kesmelisin! Kendini düşünmüyorsan bizleri düşün. Herkesin gözünde çok zor durumda kalıyoruz. Herkes bize bir tuhaf tuhaf bakmaya başladı."

Yaşlı adam, son olarak dört yıl önce bir bayramda kart gönderdiğini, o zamandanberi niçin kendisini arayıp sormadığını sordu. Oğlu, "O zamanlar herşey normaldi. Çok şükür merak edilecek bişeyin yoktu ki arayıp soralım," dedi.

Çocukları içinde en beğendiği, en çok değer verdiği Almanya' daki oğluydu. O'ndan çok uzun zamandanberi mektup ve kendi mektuplarına da yanıt alamamışken o günlerde O'ndan bir mektup almıştı. Oğlunun mektubu zehir zemberekti. O da, babasını ne çok sevdiğini yazdıktan sonra, uzun uzun öğütler veriyordu. Genç bir kızla ilişki kurduğunu ta Almanya'dan haber almıştı. Bu olay ailenin saygınlığını yitirmesine neden oluyordu. Daha da önemlisi o gencecik kızın kimbilir nasıl bir gizli niyetle ve hangi çıkarlar uğruna babasıyla sözde aşk ilişkisine geçmiş olduğuydu.

Yaşlı adam bu mektubu bikaç kez okumuş ve çok sarsılmıştı. Biyana bıraktığı mektubu nasılsa genç kız da okumuş, o gece ağlamaktan kızın gözleri şişmişti. Genç kız, "Ah, sabahleyin uyansam ki, otuz yaş birden yaşlanmışım, ne mutlu olurdum," diyordu.

Çocukları içinde yaşlı adama en sert çıkışan, uzun zamandanberi yanına gelmemiş olan kırk yaşındaki küçük kızıydı. Barbar bağırıyordu:

"Ayıp baba, biraz mantık... Yoksa sen ölmek mi istiyorsun?"

Herbiri birer delikanlı ve genç kız olan torunları da sıksık dedelerinin evine gelip gitmeye başladılar. Ellerinden geldiğince dedelerini genç kıza karşı korumaya ve başbaşa kalmalarını engellemeye çalışıyorlardı. Yaşlı adam torunlarından bir kızla bir oğlanı hiç tanıyamamış, hatta ilk geldiklerinde kim olduklarını sormuştu; çünkü bu iki torunundan birini kundaktayken bikez, öbürünü de emekler ve taytay taytay dururken görmüş, o zamandanberi de dedelerine ilk geliyorlardı.

Boşandığı onbeş yıldanberi kendisinden hiç haber almadığı eski karısı da yaşlı adama arka arkaya gönderdiği mektuplarında

özetleyin şöyle diyordu:

"Ne de olsa altı yıl seninle karıkoca olarak birlikte yaşadık. Bu nedenle elbet senin kötülüğünü istemem ve sağlığını düşünüyorum. Benim bildiğim, sen akıllı, mantıklı bir adamdın. Nasıl olur da torunun yaşında bir kızla böyle bir ilişkiye girersin? Herşeyden önce sağlığına zararlı. Bu uygunsuz ilişkiye engel olmak, seni bütün sevenlerin boynuna borçtur."

Onbeş yıldır arayıp sormamış olan eski karısı mektuplarında, genç kadınla evlendikleri için ölen tanıdıklarından örnekler de veriyordu. Örneğin falanca kendisinden otuzbeş yaş genç bir kadınla yataktayken, hem de yürek durmasından ölmüştü. Üstelik herkes onun ölüsünü yatakta çırılçıplak görmüştü. Ya falanca? O ölememişti bile. Genç kadının koynunda inme inmiş, yıllarca sürünmüştü. Eski karısı mektuplarında bu yolda bisürü örnek veriyordu.

Salt çocukları, torunları değil, akrabaları da arayıp sormaya, evine gelip gitmeye, gelemeyenler de telefon etmeye başlamışlardı. Kendi yaşında bir akrabası bu denli genç kızla ilişkinin zararlarını uzun uzun anlattıktan sonra, ağzına sığmayan tükürüklerini saçarak ve tatlı bişey yalıyormuş gibi dilini damağında şaklata şaklata arka arkaya sorular sordu:

— Bari kız güzel mi? Güzel diyorlar, öyle mi? Ha?

— Kaç yaşında? Resmi varsa bir göreyim hiç olmazsa...

— Ne zamandanberi başladı bu iş? İlk nasıl oldu? Anlatsana canım...

Bu arada, yıllardır görüşmediği kardeşleri de yaşlı adamın sağlığını, onurunu, yaşamını düşünmeye ve onunla ilgilenmeye başlamışlardı. Uzun yıllardanberi araları açık bulunan küçük kardeşi bigün evine damlamış ve şöyle demişti:

"Herşey biyana, biz kardeşiz. Yani ben ağabeyim olarak seni düşünmek ve korumak zorundayım. Herkesin diline düşmüşsün. Çevrene bir kulak ver. Sonra kendi sağlığını da düşün..."

Yıllardanberi haberini bile almadığı Avustralya'da yerleşmiş olan kardeşi de bir mektup göndermişti. "Sevgili Ağabeyciğim," diye başlayan mektubunda, çok üzücü bir haber aldığını, ne yazık ki bu haberin doğru olduğunu öğrendiğini, bu habere göre çok genç bir kızla ilişkiye girmiş olduğunu, böyle bir ilişkininse ölümü demek olacağını yazıyor ve mektubunu şöyle bitiriyordu:

"Sen bize daha gereklisin ağabeyciğim. İşte buyüzden bu uygunsuz ilişkiyi kestiğini bildiren haberinle beni ve bütün seni sevenleri sevindirmeni bekliyorum."

Ne zamandanberi arayıp sormayan arkadaşları da artık yaşlı adamı hiç yalnız bırakmıyorlardı. Onu koruma altına almışlardı. Hele bir sınıf arkadaşı, aralarındaki içtenliğe dayanarak şöyle demişti:

"Yahu, sen deli misin? O yaşta bir kızdan senden başka herkes yararlanır. Bu yaştan sonra pezevenk mi olmak istiyorsun? Biz, seni seven arkadaşların olarak buna müsaade edemeyiz. Derhal bu kızla ilişkini keseceksin..."

Böyle kesin konuştuktan sonra o da ağzının salyaları akarak, o zamana dek kızla olan ilişkilerinin nereye dek vardığını sorup öğrenmeye çalıştıysa da arkadaşından bir yanıt alamamıştı.

Başka bir arkadaşı da, "Sen bu yaştan sonra azdın mı yahu... Andropoz dönemini yaşıyorsun desem, sen onu da çoktan geçirmiş olmalısın..." diye söylenerek bu ilişkiye karşı olduğunu belirtti.

Genç sevgilisi yüzünden yaşlı adama ençok kızanlar, yaşıtı olan arkadaşlarının karılarıydı. Bu kadınların hemen hepsi orta yaşı çoktan aşmış yaşlıca yada yaşlı kadınlardı. Kendi kocalarının da yaşlı adamı örnek alıp bir genç sevgili bulmasından korkuyorlar, ama bu korkularını açıkça dışa vuramadıklarından yaşlı adam ve genç sevgilisi için durmadan dedikodu çıkarıp yayıyorlardı.

Gelen gidenlerin, arayanların çokluğundan yaşlı adam evinde tedirgin olunca, sevgilisi genç kızla, kırlara, parklara, gazinolara ve benzeri yerlere gidiyordu. Bir gece bir gazinoda, eskidenberi tanıdığı ve kendisiyle yakınlık kurmak istediğini sezip buna fırsat vermediği evli bir kadın, yaşlı adama,

— Bu güzel genç hanım kızınız mı? diye alay etmeye kalkınca yaşlı adam da,

— Hayır, torunum... diye karşılık vermişti.

Yaşlı adam bu alayların nedenini bildiği için, "Size ne?" diye bağırıp çağırmıyor, gülümseyip geçiyordu. Genç kızınsa bunlara aldırdığı bile yoktu. "Başkaları beni ilgilendirmez. Seni seviyorum. Dünya umurumda değil..." diyordu.

Yaşlı adam yaşadığı bu mutluluğu, daha önceleri tasarlayamazdı bile.

Kendisine böyle söyler, böyle yaparlarsa, kimbilir sevgilisine

neler yapıyor, neler söylüyorlardı. Genç kızın ne acılar çekmekte olduğunu anlıyordu. İkisi birlikteyken bile kızı tedirgin ediyorlardı. Yaşlı adamın bir tanıdığı ikisini birlikte gecenin ilk saatlerinde bir yerde görse, sözde yaşlı adamı korumak için genç kıza örneğin şöyle söylemekteydi:

— Yooo, bu olmaz... Yaşlı bir adamı gecenin bu saatlerinde uykusuz bırakmayın ama... Bu saatte yatağında olmalı ve uyumalı...

Sevgilisiyle bir yerde bir kadeh içki içecek olsa da bir tanıdığı görse, genç kıza şöyle diyordu:

— Rica ederim, bu yaşta bir adama bu kadar içirilir mi? Dayanamaz ki... Sonra Allah korusun...

Yaşamında ilk kez mutluluğu bu genç kızla yaşamaya başladığından beri yaşlı adamı koruyan, seven, sağlığını düşünen ve iyiliğini isteyen ne çok da insan ortaya çıkmıştı. Eskiden yıllarca arayıp sormayanlar, kapısını çalmayanlar, eşiğinden adımını atmayanlar, yaşlı adam yaşamında ilk kez mutlu olunca, onun koruyucu meleği kesilmişlerdi.

Yaşlı adam bigün sevgilisi genç kıza, "Bütün yaşamımda mutluluğu ilk kez ve salt sende buldum. Ama anladım ki, bunca mutsuz insan, mutluluğumuzu yaşamamıza bizi bırakmayacaklar," dedi.

Genç kız başını yaşlı sevgilisinin göğsüne dayayıp önce hıçkıra hıçkıra, sonra uzun zaman sessiz sessiz ağladı. Bu ağlama, bunca sevgisiz insana artık yenildiklerini gösteriyordu. Yaşlı adamla genç kız, büyük acılar, üzünçler duyarak o gün birbirlerinden ayrıldılar.

Yaşlı adam, yine eskisi gibi evine kapandı, kabuğuna çekildi. Artık oğulları, kızları, torunları, eski karısı, yakın ve uzak akrabaları, dostları, arkadaşları, tanışları, hepsi, hepsi rahattı ve artık hiçbiri yaşlı adamı arayıp sormuyor, evine uğramıyor, ona mektup yazmıyor, kart göndermiyordu. Çünkü artık onu mutlu olmaktan kurtarıp kendileri de rahata kavuşmuşlardı. İşte o zaman yaşlı adam, gerçekten de yaşlanmış olduğunu anladı; yetmiş yılda yaşlanmamış, ama bu iki ayda yetmiş yıl birden yaşlanmıştı.

Vakıf
19 Ekim 1984

Aziz Nesin'e değgin

YAZAR, MÜCADELE ADAMI, HÜMANİST
(Aziz Nesin'in 70. Doğum Yıldönümü Dolayısıyla)

Swetlana Uturgauri
Filolojik Bilimler Kandidat'ı
Çeviren: Mazlum Beyhan

Bu çok değişik insan hakkında birşeyler yazabilmek hem kolay, hem de zor. Kolay, çünkü, onun yaşamsal ve sanatsal biyografisi son derece ilginç, pırıltılı olaylardan oluşmakta; sayısız keskin siyasal makale, küçük mizah öyküleri, çok değişik türlerde 75 kitap (çok değişik türlerde, çünkü Aziz Nesin hem bir esseist, hem novelist, hem romanist, hem ozan, hem masalcı, hem dramaturg, hatta hem de yazın uzmanı, Türk mizahı araştırmacısıdır) onun kalemine ait bulunmaktadır. Onun hakkında yazmanın zorluğu da bu kolaylıktan, yani onun çok değişik türlerde ürün vermesinden kaynaklanmaktadır. Ozan-Nesin, düzyazıcı, mizahçı Nesin'e çok az benzer. Bu karmaşık sanatsal biyografi içinde "en önemli olanı seçip bulma" gibi bir çaba ise çoğu kez boşuna bir çabadır. Çünkü gerçekten yetenekli olan bir insanda, onun yazgısıyla ilintili olan her şey "en önemli olan"dır. Keskin eleştirel bakışı olan bir gerçekçi, duyarlı bir gözlemci olarak o, son derece önemsiz görünen bir olayı bile, yapacağı sanatsal genellemenin "çıkış noktası", "ana öğesi" olarak işleyebilir.

Aziz Nesin'in gerçek adı Memet Nusret'tir. Birinci Dünya Savaşı'nın en ateşli dönemini oluşturan 1915 yılında doğmuş. O sırada Osmanlı İmparatorluğu tahtında (Kayzer Almanyası'nın gizli müttefikidir Osmanlı İmparatorluğu) altı yıl sonra tahtından devrilecek olan VI. Mehmet oturmaktadır. Daha sonra yaşamını anlatırken Aziz Nesin, yalnızca doğduğu yılın değil, doğduğu yerin de epeyce "uygunsuz" olduğunu kaydedecektir. Marmara Denizi'nin ılık, sakin suları üzerinde yer alan Prens Adalarında doğmuştur yazar. "Yoksulların yaşabilecekleri bir yer değildi

burası. Ama bu cennet köşesini yazlık yeri olarak kullanan dönemin ensesi kalınlarının, yoksulların güçlü kollarına ihtiyaçları vardı. Onlar yoksulsuz yapamazlardı".

Annesini küçük yaşta kaybetti; 11 yaşındayken de kendisini, yoksul çocuklarının devlet hesabına okutuldukları Darüşşafaka'ya verdiler. Daha sonra askeri-teknik okula girdi. Kendisinin "Nesin" olması da buradayken gerçekleşti. 1934 yılında eski ünvanları kaldıran soyadı yasası çıktı, genç Aziz de kendisine "Nesin" soyadını aldı. "İnsanlar bana seslendikçe kim olduğumu, ne olduğumu düşünecektim" diye açıklıyor yazar bu soyadını alışını. Satirik öyküler ve politik felyetonlar yazarı olarak daha sonra kendisine takma bir ad ararken, "Nesin" soyadına, babasının adını ekledi ve "Aziz Nesin" oldu.

1939 yılında askeri okulu istihkâm subayı olarak bitiren Nesin, Trakya'da, daha sonra doğuda, Kars bölgesinde hizmet etti. 1944 yılında ordudan kendisini ayırmalarından hemen önce Ankara'da hizmet ediyordu. Bu "yer değiştirmeler" daha sonra yazacağı pek çok yapıtta kullanacağı yaşam malzemelerini biriktirmesini sağlamıştır.

Apoletlerini çıkartan Aziz Nesin, birkaç ay Güzel Sanatlar Akademisinde resim derslerini izledi. Resmiyle, tiyatrosuyla, edebiyatıyla güzel sanatlar oldum olası ilgisini çekiyordu. Daha on yaşındayken "Karnını doyuracak bir iş tutmalısın oğlum" diyen babasının homurdanmalarına aldırmayarak, kafasından yazar olmayı geçiriyordu. Kafasından geçirdiği bir başka şey de üniversite öğrenimi görmekti, ama bu düşünceyi çabucak kafasından silmesi gerekti. Evlenmişti çünkü, evini, ailesini geçindirmek gibi yükümlülüklerle karşı karşıyaydı. Gazeteciliğe başladı, çoğu mizah gazete ve dergileri olmak üzere pek çok gazete ve dergide çalıştı.

İkinci Dünya Savaşı Yılları... Türkiye savaşın dışında... Ama yine de ülke yöneticilerinden kimilerinin gönülleri Hitler Almanya'sından yana. Faşist unsurların egemen olduğu ve giderek antikomünist bir harekete dönüşen pantürkizm dalgası kabarmaya başlamıştır. Tüm varlığıyla faşizm tehdidini duyan, dünyaca ünlü ozan Nazım Hikmet, hapistedir.

Ama Hikmet, gericilikle savaşımında yalnız değildir. "İçimiz-

deki Şeytan" adlı antifaşist romanından dolayı üzerine doğru kabaran gericilik dalgasına karşın Sabahattin Ali de de antifaşist cephededir. Ünlü yazar Suad Derviş de, "Neden Sovyetler Birliği'nin Dostuyum?" adlı gazete yazılarıyla cepheye destek vermektedir. Toplumsal kökenleri, toplumsal inanışları yönünden demokrat olan yeni bir yazarlar kuşağı sahnededir. Tek tek alındıklarında her birinin çok değişik bireysel çeşitlilikleri olmasına karşın, tarihi belirleyici güç olarak gördükleri halkın mutluluğu konusundaki düşünceleri bir ve aynıdır bu yazarların. Bu yazarlar, düşüncelerini gerçekliğe dönüştürmenin bir aracı olarak da edebiyatı görmektedirler. Edebiyat eleştirmenleri bu yazarları "sosyal realistler" olarak adlandırmaktadır o sıra. Gerçekten de Türk Edebiyatının sonraki on yılı, bu yazarların ön adımlarını izleyecektir.

Aziz Nesin işte bu kuşak edebiyatçıların en parlak temsilcilerinden biridir. Arkadaşlarının çoğu gibi o da kaleminin ucunda insan namusunun ve insan yürekliliğinin sorumluluğunu taşıyordu; bu sorumluluksa 1940 yılları Türkiyesinde sömürgen sınıflara uzlaşmaz bir eleştiri yükseltmekle eşanlamlıydı.

1945 yılında iktidarın da kışkırtmasıyla gerici kalabalıklar demokratik bir gazete olan "Tan"ın idarehanesini bastılar. Gazete kapandı ve A. Nesin uzunca bir süre için ailesini geçindirecek düzenli bir gelirden yoksun kaldı. Yaşayabilmek için bakkallık, işportacılık, kitabevciliği, fotoğrafçılık yapması gerekti yazarın. Tabii bir de durmadan yazması, yazması... Şeytani bir gülümsemeyle şöyle diyor Nesin: "Yazdığım şeylerin çokluğu çoğu insanı şaşırtıyor. Gerçekten de iki binin üzerindedir toplam sayıları yazdıklarımın. İyi ama bunda şaşacak ne var? Elime bakanların sayısı on değil de yirmiyse, benim de iki katı fazla yazmamda, gerçekten, şaşacak ne var?" Yazarın bu sözleri elbet hoş bir şaka. Nedenin yalnızca bu olduğu düşünülemez.

Öz adı artık "itibarını yitirmiş olduğu için", kendi adıyla imzaladığı öykülerini yayımlatabilecek bir yayıncı bulamıyordu yazar. Bu bakımdan takmaadlar kullanmak zorunda kaldı. Nesin'in kullandığı takmaadların sayısı ikiyüzden fazladır. "Mesela, — diye anımsıyor yazar, — kızımla oğlumun adlarını (Oya ve Ateş) birleştirerek bir çocuk kitabı yazdım. Hemen bütün

okulların müsamerelerinde işlendi bu kitabım. Ve hiçkimse bu kitabın yazarının Oya Ateş diye bir kadın değil, Aziz Nesin diye bir adam olduğunu bilmedi. Bir öykümü Fransız adıyla imzaladım ve bu öyküm 'Dünya Mizah Antolojisi'ne Fransız mizahından örnek diye girdi. Çince bir adla imzaladığım bir öykümse, Çinceden çeviriymiş gibi yayımlandı". Amerikalı mizahçılar için açılmış bir yarışmaya katılan Aziz Nesin yarışmada ödül almış, ancak Amerikalı olmadığı için, ödülünü alamamıştır.

Yazarın bitmez tükenmez fantazyası ve konu seçmedeki engin yaratıcılığı birzamanlar "uluslararası skandal"a bile yolaçmıştı. Kral Faruk Nesin'inbir öyküsünde karısı kraliçeye hakaret edilmekte olduğunu önesürerek Ankara'daki Mısır Büyükelçisi aracılığıyla "küstah yazar"ın sorumluluğa daveti için mahkemeye başvurmuştu.

Aziz Nesin 1946 yılında Sabahattin Ali'yle tanıştı. Ortak ideolojik, politik ve estetik düşünceleri yakınlaştırmıştı iki yazarı. Birlikte haftalık mizah dergisi "Marko Paşa"yı yayınlamaya başladılar. XIX. yy.ın ikinci yarısında İstanbul'da yaşayan ünlü doktor ve toplumsal eylem adamı Marko Apostolidi'ye Türklerin taktıkları addı bu. Dürüstlüğü, iyi yürekliliği, herkesin iyiliğini istemesiyle tanınan Marko Apostolidi, Türk halkı için adaletin, hakbilirliğin bir timsaliydi.

Dergide iç ve dış politikayla ilgili olaylara yer veriliyor, iktidardaki partinin icraatları alaya alınıyor acı bir yazgıyı paylaşan işçi ve köylülere dert ortağı olunuyordu. Derginin hemen bütün yazılarını Aziz Nesin hazırlıyordu. İktidar için dergi "halkın huzur ve sükununu bozucu" bir nifak organı niteliğine bürünmüştü. Bu yüzden pek çok kez kapatıldı, her kapatılışında da, değişik bir adla yeniden yayın yaşamında yerini aldı: "Malûm Paşa", "Rahmetli Paşa", "Bizim Paşa" gibi adlardı bunlar. "Paşa"nın büsbütün susması ancak iki yazarın birden hapise atılmasıyla oldu: Sabahattin Ali'yi, derginin sahibi olarak, Aziz Nesin'in, bir parlamento üyesinin uygunsuz kimi hareketlerini konu alan bir yazısını yayınlamakla devletin moral yapısına zarar vermek suçuyla; Aziz Nesin'i ise, "yardım" maskesi altında Türkiye'yi Amerikan sermayesinin boyunduruğuna vuran "Truman Doktrini"ni sert bir biçimde eleştiren "Nereye Gidiyoruz?"

başlıklı yazısı dolayısıyla tutuklamışlardı. Aziz Nesin kelepçeli ve jandarma mevcutlu olarak birbuçuk yıllığına Bursa'ya sürgüne gönderildi. Bu arada gazetecilik yapması yasaklanmıştı; ayrıca günde iki kez karakola gidip imza verecekti.

Aziz Nesin daha pek çok kez yargıç önüne çıkacak ve daha pek çok kez yüzüne cezaevi kapıları kapanacaktır. Böylece hapishane parmaklıkları ardında geçirilen bir altı yılı olacaktır yazarın. "Bir Sürgünün Anıları" (1957) adlı Bursa sürgününe ilişkin zor günleri konu alan özyaşamöyküsel kitabında yazar, "Babalarımız bize katıldıkları savaşları anlatırlardı gururla. Bizim öyle anılarımız yok. Biz çocuklarımıza ancak sürgünleri, hapishaneleri, mahkemeleri, sorguları anlatabileceğiz" demektedir. Hemen her ilerici Türk yazarında "hapishane" temasının böylesine sık yeralması bu bakımdan bir rastlantı değildir: resmi politika, ideoloji ve kültürle ilişkisinde edebiyatın daima muhalif bir özü olduğunun bir kez daha doğrulanışıdır bu.

Sürgünden İstanbul'a döndüğünde Aziz Nesin Sabahattin Ali'nin ölüm haberini aldı: Türk halkına büyük ve aydınlık geleceği anlatan Türkiye'nin en namuslu ve yetenekli yazarlarından biri, bir provakatör tarafından acımasızca öldürülmüştü. Dostunun, fikirdaşının öldürülüşü Nesin'i acıya boğdu, ancak yazar ne teslim olmak, ne de gerilemek niyetindeydi. Yeniden yazmaya, dergiler çıkarmaya başladı. 1956 yılında ünlü romancı Kemal Tahir'le birlikte pek çok ilerici Türk yazarının yapıtlarının yayımlanmasını sağlayan "Düşün" Yayınevini kurdu.

Aynı yıl Aziz Nesin dünya çapında üne kavuştu. "Fil Hamdi Nasıl Yakalandı?" adlı öyküsüyle uluslararası "Altın Palmiye" ödülünü kazandı. Ertesi yıl "Kazan Töreni" adlı öyküsüyle aynı ödülü bir kez daha kazandı. Artık Türk gazeteleri yazara sayfalarını cömertçe açmaya başlamışlardı. 1959 yılında seri bir röportajı için Türkiye Gazeteciler Cemiyeti ödülünü, 1966 yılında Bulgaristan'da yapılan mizah öyküleri yarışmasında "Altın Kirpi" ödülünü kazandı. 1968 yılında Sovyet "Krokodil" dergisinin uluslararası ödülünü, yine 1968 yılında "Milliyet" gazetesinin kurucusu Ali Naci Karacan adına konan ödülü, 1970 yılında "Çiçu" adlı oyunuyla Türk Dil Kurumu ödülünü ve daha nice nice ödülleri kazandı. Kitapları dünyanın 36 diline çevrildi.

Aziz Nesin çağdaş Türk mizah atölyesinin ustabaşısıdır; mizah ise ulusal Türk edebiyatının gelişmesinde çok özel bir rol oynamıştır. Türkiye'de mizahın kökleri halk yaratıcılığının derinlerine iner. Türk mizahı bağrında Nasreddin Hoca'nın o eşsiz ve yinelenemez fıkralarını, meddahların bilgeliğini ve kurnazlığını, bir tür halk meydan tiyatrosu olan "Orta Oyunu"nun ve gölge tiyatrosu olan "Karagöz"ün deneyimlerini taşır. Türk mizahının edebiyat geleneği de zengindir. Nesin'in o şaşırtıcı yeteneğinin üzerine gelişip serpildiği toprak işte böyle bir topraktır. 1954 yılından itibaren Aziz Nesin'in sürekli yazarı olduğu "Akbaba" dergisini yayınlayan ünlü Türk ozanı Yusuf Ziya Ortaç bir yazısında Nesin için şöyle demektedir: "43 yıldır yayınlıyorum 'Akbaba' dergisini. Bu uzun süre içinde pek çok yazarımızın pek çok güzel yazısı süsledi derginin sayfalarını. Ama hiçbiri (ayrı ayrı yada hepsi birarada) okur üzerindeki etkisi yönünden Aziz Nesin'le kıyaslanamaz".

Aziz Nesin özellikle de toplumsal ve siyasal olaylara karşı duyarlı bir mizahçıdır. Değişik toplumsal katmanların sosyal psikolojisini araştırır, bilinç erkinliğine ulaşmış yeni insan adına yılmak nedir bilmeden uğraş verir. "Böyle Gelmiş Böyle Gitmez" adlı özyaşamöyküsel romanını yazış nedenini şöyle açıklar: "Türklerin bir atasözü vardır: 'Böyle gelmiş, böyle gider' diye. Bu umutsuzluk ve kötümserlik dolu atasözüne biçim değiştirerek halkıma olayların gidişinin iyiye doğru değiştirilebileceğini anlatmak istiyorum. Bu değiştirmeyi ancak halkın kendisi yapabilir. Kendi yaşam örneğime dayanarak, neden sosyalist olduğumu ve başkalarının da neden sosyalist olmaları gerektiğini göstermek istiyorum".

"Asya-Afrika" Dergisi
Aralık 1985

ÖZETLEYİN AZİZ NESİN'İN ÖZGEÇMİŞİ

1915- (20 Aralık) İstanbul, Heğbeliada'da doğdu.
1925- İstanbul'da Süleymaniye'de "Kanunî Sultan Süleyman İptidaî Mektebi"nin üçüncü sınıfına girdi. (Sonradan okulun adı, İstanbul 7. İlkokul oldu.)
1926- Darüşşafaka Lisesi'nin ilkokul bölümü dördüncü sınıfına girdi.
1928- Cağaloğlu'ndaki Vefa Ortaokulu altıncı sınıfına girdi, devamsızlıktan sınıfta kaldı.
1929- Davutpaşa Ortaokulu altıncı sınıfına girdi.
1930- Çengelköy Askerî Ortaokulu yedinci sınıfına girdi.
1935 - Kuleli Askerî Lisesini bitirip Harp Okuluna geçti.
1937 - Ankara'da Harp Okulunu bitirip asteğmen oldu.
1939- İstanbul'da Maçka'daki Askerî Fen Tatbikat okulunda iki yıl okurken biyandan da İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi Doğu Süsleme bölümünde öğrenciydi. (Minyatür, tezhip, hat, çinicilik, ciltçilik dersleri aldı.) Teğmen rütbesiyle Fen Okulunu bitirdi.
1940- 3. Kolordu İstihkâm Taburu 2. Bl.'de takım subayı olarak Muratlı'da bulundu. Evlendi.
1941- 2. Dünya Savaşı yıllarında iki yıl Trakya'da çadırlı ordugâhta görev yaptı.
1942- Erzurum Müstahkem Mevki İstihkâm Tb. bölük komutanlığına atandı. Bir bomba kazasında yaralandı. Erzincan'da depremde yıkılmış olan ordu cephaneliğinin boşaltılmasıyla görevlendirildi.
1942- Kars Müstahkem Mevki İstihkâm Taburuna atandı. Üsteğmenliğe yükseldi. Müstahkem Mevki'de Birinci Şube Müdür yardımcısı olarak görev yaptı.
1942- İlk çocuğu Oya dünyaya geldi.
1943- İkinci çocuğu Ateş dünyaya geldi.
1944- Ankara'da Harp Okulu'nda açılan ilk tank kursuna katıldı.

1944- Safranbolu'da bulunan 23. Tümen bağımsız İstihkâm Bl. komutanlığına atandı.
1944- Zonguldak'ta uçaksavar top mevzileri yaptırmakla görevlendirildi.
1944- Bağlı olduğu tümenle birlikte bütün birlikler yaya olarak Safranbolu'dan İstanbul'a gelip Rami kışlasına yerleşti.
1944- Görevini kötüye kullanmak suçundan üç ay on gün hapse mahkûm edilerek ordudan çıkarıldı.
1945- Nuruosmaniye'de bakkallık yaptı.
1945- Karagöz gazetesinde ve Yedigün dergisinde redaktörlük ve yazarlık yaptı, profesyonel olarak yazarlığa başladı.
1945- Tan gazetesinde köşe yazarlığına başladı. (4 Aralık'ta tek parti iktidarı üniversite gençlerine Tan gazetesini yıktırdı.)
1945- Yayımlanmış ilk bağımsız yapıtı "Parti Kurmak Parti Vurmak" adlı onaltı sayfalık broşürü çıktı.
1945- "Cumartesi" adlı haftalık bir magazin çıkadı. (Sekiz sayı sürdü.)
1946- Yaşamında ilk ve son kez bir partiye girdi. Arkadaşı Esat Adil Müstecaplı'nın kurduğu Türkiye Sosyalist Partisi'nde ancak iki ay üye olarak kaldı ve istifa ederek ayrıldı.
1946- Sabahattin Ali'yle birlikte Markopaşa ve süreği olan gülmece gazetelerini çıkardı.
1946- 16 Aralık'taki büyük tutuklamada Emniyet Müdürlüğü'nde (Sansaryan Han) gözaltına alınarak onyedi gün ağır sorgu altında hücrede tutuldu.
1946- Amerikan Emperyalizmi ve Türkiye'ye uygulanmaya başlanan Truman doktrinine karşı yazdığı bir broşürden dolayı Sıkıyönetimce tutuklandı ve tutuklu görülen yargılanması sonunda askeri mahkeme on ay hapse mahkum etti.
1947- Bursa'ya sürgün edilerek güvenlik gözetimi altında tutuldu.
1948- İki çocuğunun anası olan ilk eşiyle ayrıldılar.
1948- İkinci kitabı olan "Azizname" adlı taşlama kitabını çıkardı. Bu kitap için İstanbul 2. Ağırceza Mahkemesinde dava açıldı. Dört ay tutuklu olarak süren yargılanma sonunda aklandı.
1949- İngiltere Prensesi Elizabeth, İran Şahı Rıza Pehlevî, Mısır Kralı Faruk, her üçü birden, Ankara'daki elçilikleri aracılı-

ğıyla Türkiye Dışişleri Bakanlığı'na resmen başvurarak, bir yazısında kendilerini aşağıladığı savıyla aleyhine davâ açtılar. Altı ay hapse mahkûm edildi ve ceza infaz edildi.

1950- "Baştan" dergisini çıkardı. Bu dergi kapatılınca "Yeni Baştan" adlı başka dergi çıkardı. Dergide Fransızcadan çevrilmiş, Fransızca bilmediği için kendisinin çevirmediği bir yazı yüzünden mahkemeye verildi (T.C.K. 142), on altı ay hapse ve on altı ay da güvenlik gözetimi altında tutulmaya mahkûm edildi.

1952- Üsküdar Paşakapısı Cezaevindeyken, cezasının bitmesine kırk gün kala Nevşehir Cezaevine gönderildi. Nevşehir'den tahliye edildi.

1952- İstanbul'da yeni kurulmaya başlanan Levent'te bir dükkân kiralayarak "Oluş Kitabevi"ni açtı. Sabahları Levent'teki evlere gazete dağıtıyordu.

1953- İki küçük çocuğuyla birlikte Levent'teki kitabevinden geçimini sağlayamayınca, Beyoğlu'nda Bursa sokağındaki yeni yapılmış hanın bir odasında "Paradi Fotograf Stüdyosu"nu kurdu, bir ortağıyla birlikte.

1954- Fotografçılıktan da geçinemeyince, Yusuf Ziya Ortaç'ın önerisiyle Akbaba Gülmece dergisinde yazmaya başladı. İmzasıyla yazı yazdırılmadığından, bu yıllarda ikiyüzden çok takma adla gazete ve dergilerde yazılar yazdı.

1955- 6/7 Eylül faciası olarak tarihimize geçen İstanbul'daki azınlıkların ev ve dükkânlarının korkunç yıkımına suçlu aranmaya başlanmıştı. Aziz Nesin de suçlu olarak sıkıyönetimce tutuklandı.

1955- Harbiye Askerî Cezaevindeyken Meral Çelen'le nişanlandı. Altı ay tutukluluktan sonra sorguya bile gerek görülmeden salıverildi.

1955- Meral'le evlendi.

1955- Halil Lütfü Dördüncü'nün "Yeni Gazete"sinde köşe yazarlığına başladı.

1956- İtalya'da (Bordighera'da) yapılan uluslararası (yirmiiki ulus) gülmece yarışmasında birincilik ödülü olan Altın Palmiye'yi "Kazan Töreni" adlı öyküsüyle kazandı.

1956- İkinci eşinden üçüncü çocuğu Ali dünyaya geldi.

1957- Yine İtalya'daki aynı uluslararası yarışmada "Fil Hamdi" adlı öyküsüyle ikinci kez birincilik ödülü olan Altın Palmiye'yi kazandı.
1957- Dördüncü çocuğu Ahmet dünyaya geldi.
1959- Akşam Gazetesinde köşe yazarlığına başladı.
1960- İtalya'da kazandığı ilk Altın Palmiye'yi devlet hazinesine bağışladı.
1961- Tanin Gazetesi'nde köşe yazarlığına başladı.
1961- Tanin Gazetesi'ndeki yazılarından ötürü (T.C.K. 142 madde) tutuklanıp Balmumcu cezaevine konuldu, dört ay tutuklu yargılandıktan sonra aklandı.
1961- Zübük adlı haftalık bir gülmece gazetesi çıkarmaya başladı.
1962- Sahibi bulunduğu Düşün Yayınevi anlaşılamayan bir nedenle bir gece yandı. Üst fiyatları 3 milyon lira tutan (bugünkü para değeriyle en az yarım milyar lira) depodaki kitapları yandı.
1965- Elli yaşındayken ilk kez pasaport alabildi, yurt dışına çıktı. Çağrılı olduğu Berlin ve Weimar'daki Antifaşist Yazarlar Toplantısına katıldı. Altı ay süren bu ilk yurtdışı gezisinde, Polonya, Sovyetler Birliği, Romanya ve Bulgaristan'a gitti.
1966- Bulgaristan'da yapılan uluslararası gülmece yarışmasında birincilik ödülü olan Altın Kirpi'yi "Vatanî Vazife" adlı öyküsüyle kazandı.
1968- Milliyet Gazetesi'nin açtığı Karagöz oyunu yarışmasında "Üç Karagöz" oyunuyla birincilik ödülünü aldı.
1969- Moskova'da yapılan uluslararası gülmece yarışmasında "İnsanlar Uyanıyor" adlı öyküsüyle Krokodil birincilik ödülünü kazandı.
1970- Türk Dil Kurumu'nun oyun ödülünü "Çiçu" adlı oyunuyla kazandı.
1972- Kimsesiz çocukları yetiştirmek için Nesin Vakfı'nı kurdu.
1974- Asya-Afrika Yazarlar Birliği'nin Lotüs ödülünü kazandı.
1975- Lotüs ödülünü almak için Filipinler'in başkenti Manilla'da yapılan törene katıldı.
1976- Bulgaristan'da Gabrovo kentinde düzenlenen gülmece kitabı uluslararası yarışmasında birincilik kazanarak Hitar Petar ödülü kazandı.

1977- Türkiye Yazarlar Sendikası Genel Başkanı seçildi.
1978- "Yaşar Ne Yaşar Ne Yaşamaz" adlı romanıyla Madaralı roman ödülünü kazandı.
1980- İkinci eşiyle ayrıldılar (9 Mayıs)
1982- Vietnam'daki Asya-Afrika Yazarlar Birliği toplantısından dönüşte Moskova'da kalp hastalığından hastaneye kaldırıldı. "Kalp Hastalıkları Araştırma Merkezi"nde bir ay kalarak tedavi gördü.
1983- ABD'de Indiana Üniversitesinin düzenlediği uluslararası toplantıya çağrıldı. Pasaportu geri alındığı için bu toplantıya katılamadı.
1983- Sağ yanına inme indi. Bir ay yattığı Çapa Guraba Hastanesi Nöroloji kliniğinde tedavi gördü. Üç ay da hastane dışında tedavi gördü.
1984- (20 Aralık) Şan Sineması salonunda 70. doğum günü töreni yapıldı.
1983- Aydınlar Dilekçesi girişiminde bulundu.
1985- Ekin AŞ.'nin kurulması girişiminde bulundu.
1985- İngiltere PEN Klüp onur üyeliğine seçildi.
1985- Federal Almanya PEN Klüp onur üyeliğine seçildi.
1985- Tüyap'ın düzenlediği halkın seçtiği yılın yazarı ödülünü kazandı.

İÇİNDEKİLER

Tülsü'yü Sevmek	7
Uçun Kuşlar Uçun	18
Kan Yüzüğü	31
Kimsenin İnanmadığı Öykü	44
Adem'le Havva Kendi Cennetlerini Kuracaklardı	47
Lin-Min Artık Fiong-Hua'dan Mektup Beklemiyor	58
Saçlarında ve Sesinde Güneşi Getiren Sevgili	71
Hiç Bozulmaz Usta'nın Keyfi Bugün	81
Masal Kız	90
Akbenekli Alsarım	101
Ne Çok Seviyorlardı Yaşlı Adamı	119
YAZAR, MÜCADELE ADAMI, HÜMANİST (Swetlana Uturgauri)	127
ÖZETLEYİN AZİZ NESİN'İN ÖZ GEÇMİŞİ	133

Nesin Vakfı yasal işlemleri yerine getirilerek 1972 yılında kuruldu. 1974 yılında yapıların kurulmasına başlandı. 1980 yılında Vakfın beş yapısı tamamlandı. Daha üç yapısının kurulması sürmektedir. 1981 yılında Nesin Vakfı'na çocuklar alınmaya başlandı.
Çocuklarımız ilk okuldan liseye dek devlet okullarında eğitim görmektedir. Bir çocuğumuz üniversite öğrencisidir.

adam 228

ADAM

ISBN 975-418-023-7